

Piehingin ja arkkukarin – haapajoen kaavoitus lopuillaan, rakentaminen helpottuu kyläsuunnitelmien myötä	15.02.1980
Haapajoen-Arkkukarin kylätoimikunta pääsi heti työn makuun	28.02.1980
Kultalan leirikeskus kalustusta vaille valmis	08.03.1980
Vaivaishoidosta vanhusenhuoltoon Arkkukarin vanhainkodin kuusi vuosikymmentä	10.03.1980
Kuntopolut vihittiin, Haapajoen-Arkkukarin kylätoimikunta vauhdissa.	00.03.1980
Arkkukarin siirtolapuutarha aloittaa	13.06.1980
Kari Siuvatti heitti TUL:n keihään PE:n	03.07.1980
Krekilän perheessä soi soitin ja helisee laulu	01.06.1980
Raahen sivukylässä teroitetaan kynsiä ”haapajoesta raahen keskus”	27.06.1980
Oman maan mansikoita raahenkin alueella	15.07.1980
Piehinkiläiset Landet huomenna radiossa	26.09.1980
Hurnasissa alkoi käsityöpiiri	10.10.1980
Piehingin juhlien välittömyys vetää	10.02.1981
Kolme sulotarta” matkaa Haaparantaan	10.02.1981
Kansasta lähtenyt, tuntee kansan tarpeen	05.03.1981
Koleus ei karkottanut yleisöä Pekan juhlilta	30.06.1981
Kaiken kansan kesäilta Arkkukarissa	07.08.1981
Kolme sulotarta paikallaan	13.09.1981
SHELLIN palveluja Raahessa noin 50 vuotta.	13.09.1981
Sirkkelipöydästä se alkoi, raahen levypaja tuottava pienyritys	22.10.1981
Piehingissä aletaan tallentaa kylän elämää ´valokuvina	15.12.1981
Piehingissä musisoitiin ja murrettiin kielillä	02.02.1982
Kylätoimikunta esittää piehinkiin vanhusen vuokratervitelo	04.03.1982
Maatalouslomittajista jatkuva pula raahessa	04.03.1982
Kauppa talkoilla kuntoon	22.06.1982
Piehinkipäivät venetsialaisittain	20.08.1982
Kyläläisten voimannäyte	24.08.1982
Piehinkipäivät pyörähtivät käyntiin metsästyskauden avajaiset ylipäässä	?
Piehingissä soi lauantaina	04.02.1983
Koko Piehinki mukana juhlassa	08.02.1983
Jalmari Tähjänjoki 70 vuotta	10.06.1983
Raahessa virta maaseudulle, Siniluodossa tapaa tyytyväisiä asukkaita	05.08.1983
Tässä välissä muutama juttu, joissa ei ollut päivä määrää.	
Piehingissä se selvisi: lampaalla on sielu	14.08.1983
Piehingin hankkeet toteutumisvaiheessa	11.05.1984
Viimeinen tukinuitto piehinkijoella	29.06.1986
Piehingin kyläpäällikkö Kinnusen mielestä kylä voi paksusti	02.03.1986
Toivo Törmikoski yrittäjä piehingistä	02.03.1986
Kirjastoa tarvitaan	02.03.1986
Ilmatyynyalus on joka kelin kulkupeli	19.03.1986
Valtatie leikkaa kylän keskeltä kuin giljotiini	10.12.1987
Latukoneella oivat latu-urat	1989
Lintutorni talkoilla	15.06.1989
Jalmari Tähjänjoki 80 vuotta Piehingistä, ei kaupunkiin kaipaa	11.06.1993
Raahen fiia Sylvi Koivisto poliitikko tyttösestä asti	05.07.1996
Vesistön hoito ei ole Perunanviljelyä	19.07.1996
Autiotalo paloi piehingissä	09.11.2007
Lopussa uutisia, joissa ei ole päivämäärää	

Piehingin ja Arkkukarin – Haapajoen kaavoitus lopuillaan RAKENTAMINEN HELPOTTUU KYLÄSUUNNITELMIEN MYÖTÄ RS 15.2.1980

Raahen kaupungin sivukylille laaditut osayleiskaavat ovat saaneet hyvän vastaanoton jo ennen kuin ne on asetettu virallisesti nähtävillä. Piehingin ja Arkkukari – Haapajoen osayleiskaavatasoiset kyläsuunnitelmat ovat olleet luonnosteluvaiheessa esillä jo niin moneen otteeseen, että tieto niistä on levinnyt varsin laajalle. Aina valtion läänitason viranomaisia myöten, joilta tullut palaute on jopa Raahelle imartelevaa.

Kyläsuunnitelmia on luonnehdittu niin hyviksi, että läänin muista kunnista olisi syytä lähteä opintomatkalle Raahen. Myös Piehingin ja Arkkukari – Haapajoki alueitten asukkaiden piirissä suunnitelmiin on suhtauduttu myönteisesti. Ja aina myönteisemmin, mitä pidemmälle suunnittelu on edistynyt. Kyläsuunnitelmien laadinta on lähtenyt liikkeelle kyläläisten tarpeista. Perusidea on ollut se, että on kerätty kyläläisten toiveet ja pyritty sijoittamaan ne kartalle mm. rakennus-

paikkojen osoittamisena, sanoo yleiskaava-arkkitehti Leo Kosonen, joka käytännössä on vastannut kyläsuunnitelmien laadinnasta.

Kyläsuunnitelmien laadinta on Raahessa koettu tarpeelliseksi ennen kaikkea siksi, että ilman osayleiskaavoja ei rakentaminen näille haja-asutusalueille ole lääninhallituksen ottaman kielteisen kannan vuoksi onnistunut.

Rakentamishalukkuutta on Piehinggissä ja Arkkukarissa – Haapajoen alueella ollut jatkuvasti. Rakennuspaikkoja alueelle on haluttu ja nyt valmistuneessa luonnoksessa näitä rakennuspaikkoja on myös osoitettu. Piehingin kyläsuunnitelma-alueelle on osoitettu 98 uutta rakennuspaikkaa.

Yleiskaava-arkkitehti Kosonen arvelee, että nämä rakennuspaikat saattavat Piehinggissä riittää 15:ksi eteenpäin, mutta todennäköistä on, että uusi kyläsuunnitelman laatiminen saattaa olla edessä jo vajaan kymmenen vuoden kuluttua, mikäli rakentamispainetta yhä näille alueille esiintyy. Arkkukari – Haapajoki alueella rakennuspaikkojen arvellaan riittävän jopa 30 vuodeksi.

Nyt laadittujen kyläsuunnitelmien toteutuessa Piehingin asukasmäärä nousee kymmenessä vuodessa nykyisestä noin 630:stä noin 720:een. Vastaavasti Arkkukari – Haapajoki alueella asukasmäärä nousisi nykyisestä 530:stä noin 590:een. Asuntojen määrä kasvaisi samassa ajassa 146:sta 179:ään.

RAKENTAMINEN HELPOTTAA

Kyläsuunnitelmien laadinnan yhtenä tavoitteena on ollut jopa se, että kiusallinen poikkeuslupamenettely saataisiin joustavammaksi Piehingin ja Arkkukari – Haapajoki alueen rakentamisesta. Valtiovallan taholla on suunnitelmia, että kokeilumielessä joillekin alueille annettaisiin oikeus myöntää poikkeuslupia kunnan omilla päätöksillä Raahen uusine kyläsuunnitelmineen saattaa olla tällainen paikkakunta. Tällöin luvan rakentamiseen voisi myöntää kaupunginhallitus.

Ja vaikka lääninhallitukseen menevältä poikkeuslupapostilta ei kyettäisikään välttymään, niin lääninhallituksesta on saatua tietoa, jonka mukaan kyläsuunnitelma-alueille alkaa nyt tippua poikkeuslupia aikaisempaa huomattavasti helpommin.

RAKENTAMINEN VÄLJIIN RYHMIIN

Rakentaminen kyläsuunnitelma-alueilla tulee suunnitelmien mukaan tapahtumaan ryhmittäin. Rakennuspaikat ovat tuntuvasti väljempiä kuin kaupunkialueella, mutta rakennusten sijoittelu tontilla on sellainen, että rakennusten väliset välimatkat eivät juuri venähdy 30–40 metriä pitemmiksi. Tällöin myös yhteisviemäröinti ja myös taloryhmien keskeiset yhteiset lämpöhuoltoratkaisut saattavat myöhemmin olla mahdollista.

MAISEMAVAURIOT PYRITÄÄN VÄLTÄMÄÄN

Apulaiskaupunginjohtaja Matti Päivike näkee yhtenä kyläsuunnitelmien hyötynä sen, että niissä on voitu osoittaa oikeat rakennuspaikat ilman että olisi pelkoa maisemavaurioista. Päivike korostaa myös sitä, että näin tarkkojen kyläsuunnitelmien laatiminen Pohjois-Suomessa on erittäin harvinaista ja Raahen suunnittelutyöhön on kiinnitetty monilla eri tavoilla myönteistä huomiota.

Koska kyläsuunnitelma-alueilla halutaan säilyttää kylämäinen ilme, on suunnitelmissa otettu rakennusmääräykset tarkkan huomion kohteeksi. Nykyisin monin paikoin maaseutumiljöötä rikkomaan rakennetuilta tasakattoratkaisuilta halutaan Raahessa välttyä. Kyläsuunnittelualueilta osoitetut rakennuspaikat on tarkoitettu lähinnä maanomistajien lähiomaisten tarpeita varten. Kaupungilla ei suunnitelma-alueilla ole rakennusmaata yleiseen käyttöön. Vain pieni osa esitetyistä rakennuspaikoista on sellaisia, jotka on tarkoitettu nimenomaan normaalia tonttikauppamenettelyn jälkeen tapahtuvaan rakentamiseen. Suunnittelualueelta on lisäksi osoitettu pienteollisuuden mahdollistamia teollisuusalueita. Piehingin ja Arkkukari – Haapajoki kyläsuunnitelmat on käsitelty jo kaupunginhallituksessa ja suunnitteluluonnokset asetetaan julkisesti nähtäville ennen valtuustokäsitelyä.

Piehingin kylämaisema tulee hieman uudisrakentamisen myötä muuttumaan, mutta kylämaista näkymää ei alueella toki turmella. Juuri valmistuneen kyläsuunnitelmaluonnoksen mukaan Piehinkiin voidaan rakentaa ainakin 72 uutta taloa.

Haapajoen – Arkkukarin kylätoimikunta pääsi heti työn makuun RS 28.2.1980.

Haapajoen – Arkkukarin historian ensimmäinen kylätoimikunta on perustettu ja jäsenet valittu.

Valinta vaati synnytyskipuja aika tavalla yksimielisyyttä etsittäessä, mutta sitten hoksattiin, että valitaan kaksi jäsentä kultakin kyläkulmalta. Kahdentoista jäsenen joukkoon aiotaan valita puolet naisia, jotta tasa-arvoisuus toteutuisi. Jos jäseniä olisi valittu esimerkiksi parikymmentä, olisi valinta mennyt läpi pikemmin. Nyt saatiin pitkien jahkailujen jälkeen edustetuksi kylän joka nurkka ja – jäsenten joukossa on neljä naista. Kylätoimikunnan perustamista on pohjustettu jo aiemmin Raahen työväenopiston järjestämällä kurssilla. Niinpä kyläläiset olivatkin asennoituneet niin, että toimikunta perustetaan ja sille annettiin jo ensimmäiset tehtävät.

Kokouksessa Raahen Haapajoen koulussa torstai-iltana oli kuutisenkymmentä kyläläistä. Keskustelu oli erittäin vilkasta. Kun asiat tuntuivat joskus menevän jumiin, höyräytettiin suuri nauru ja niin päästiin asioissa eteenpäin. Kaikkein ensimmäiseksi ”talo tarjosi” kahvit sokerimunkkien kera. Niinpä kokous pääsi alkuun suu makeana. Kaupunginjohtaja Jaakko Nahkuri antoi kyläläisille erittäin suotuisan vaikutelman kertoessaan olevansa kotoisin maalta ja arvostavansa työtä maanviljelyksen parissa. Raahen postikonttorin päällikkö Samuel Valkonen ja postimiesten esimies Esko Ollila olivat saapuneet vastaamaan postinkantoon liittyviin kysymyksiin – ja niitä satelikin asialle asti. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin suunnittelusihteeri Erkki Hyväri ja sihteeriksi maanviljelijä Erkki Silvola.

Kaksitoista jäsentä

Kylätoimikuntaan valittiin jäseniksi Martti Törmälä ja Malla Raappana Leinosenperältä, Ahti Kärenaho ja Pentti Rautio Haapakylältä, Martti Rantala ja Matti Ahola Arkkukarista, Eila Riekkä ja Eeva Kerola Siniluodosta, Antti Leinonen ja Aarno Silvola Vehkaperältä sekä Soile Salmela ja Jaakko Kallela uuden koulun tienoilta.

Kokoonkutsujaksi valittiin Eeva Kerola ja hän ilmoitti, että ensimmäinen kokoontuminen on jo ensi viikolla. Toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja muut toimihenkilöt. Sääntöjä ei toimikunta tarvitse, mutta nyt päätettiin, että toimikunta uudistuu joka kahden vuoden kuluttua siten, että puolet jäsenistä on erovuorossa.

Malliympäristö

Kaupunginjohtaja Nahkuri kehui Haapajoen – Arkkukarin – Siniluodon maaseutua malliympäristöksi. Täällä on paljon sellaista, jota keskikaupunkilaisilla ei ole. On joki, meri, maaseutumaisema ja väestöä niin paljon, ettei ole pelkoa palvelujen kaikkoomisesta. Kylä on teidän käsissänne. Te voitte tehdä sen niin viihtyisäksi ja hyväksi asua kuin haluatte.

Väestörakenne on sama kuin kaupungissa; on lapsia, nuoria ja työläisiä.

Kylätoimikunta on se elin, joka pitää kyläläisiä yhdessä. Kylätoimikunta työssään pystyy siihen, mihin politiikka ei pysty. Yhdessä toimien on voimaa ajaa kaikkia asioita, niitäkin, joita poliitikot eivät aja. Julkishallinnon kanssa toimikunta pystyy keskustelemaan parhaiten, toimikunta voi valvoa kaavan toteutumista, kulttuuriharrastuksia jne, totesi kaupunginjohtaja Nahkuri ja toivotti kylätoimikunnalle menestystä.

Oma panos tärkeä

Puheenjohtaja, Hyväri kertoi työväenopiston kylätoimikuntakurssilla tulleen esille, että maassa on yli 70 kunnassa jo järjestäytyntä kylätoimintaa. Aluevaltuustot ovat menestyneet heikoimmin. Sen sijaan muunlainen toiminta, joka on lähtenyt kylän omista tarpeista, on todettu hedelmälliseksi. Vaikka täällä Haapajoen Arkkukarin alueella kylää ei uhkaakaan autoituminen, tulee eteen asioita, jotka järjestäytyntä kylätoimikunta voi hoitaa parhaiten. Kaikkia kylän kehittämiseen tähtäviä toimia ei tarvitse säilyttää kunnan niskoille, koska jokaisen kyläläisen oma panos on tärkeä ja talkoohengessä tapahtuu pikemmin. Kyläläiset itse näkevät kylätoimikunnan työn tarpeelliseksi. Mikä on sen kehittävämpää ja mukavampaa kuin oman kylän asioiden hoito, totesi Osmo Tamminen.

Sinulle vai minulle

Haapajoen koulun läheisyydessä sijaitseva kiekkokaukalo todettiin niin huonosti valaistuksi, ettei siinä pimeän aikana voi pelata. Valaisinpisteitä on toivottu lisää, mutta kaupungin hallintokunnat eivät ole päässeet yksimielisyyteen, kenelle lampujen laitto kuuluu. Eeva Kerola sanoi ehdottaneensa, että kouluvirasto toisi yhden ja nuorisolautakunta toisen lampun mutta ehdotus oli kaikunut kuuroille korville.

Muunkin urheilun ja kuntoilun hyväksi nähtiin olevan paljon tekemistä. Siinä kylätoimikunnan ensimmäiset lähdöt. Toimikunta sai myös tehtäväksi kiirehtiä postiasema l:n saantia kylään ja postinkannon parantamista. Raahen postikonttorin päällikkö Samuli Valkonen ei luvannut postiasema ykköstä, mutta ei hän kieltänyt sitä anomasta. Hänen mukaansa postin kaikinainen kehittäminen on kiinni rahasta. Jos eduskunta myöntää rahaa, niin posti kehittyy toivomusten mukaan.

Esimies Esko Ollila kehotti kylätoimikuntaa valitsemaan kaksi paikkaa, johon voidaan sijoittaa kaksi heittolaatikkoa. Arkkukarin laatikon lisäksi. Tällä keinolla sunnuntain lehdet tulisivat lähemmäksi tilaajia. Arkipäivin posti kannetaan, mutta viikonlopussa lehdet ovat itse kunkin haettavana. Raahen seutu on tosin järjestänyt alueelle oman varhaiskannon.

Kyläläiset ”uhkasivat” kirjoittaa anomuksen, jossa on kaikkien 530 kyläläisen allekirjoitus. Valkosen mukaan kylässä pitäisi olla 200 savua ennen kuin postiasema voitaisiin saada. Tässä kylässä savujen määrä on noin 170, joten päämäärään pääsemiseksi vaaditaan vielä monen vuoden odotus. Kesähuvila asutuksen kanssa savujen määrä nousee kolmannelle sadalle, mutta kesämökkejä ei lasketa kiintiöön. Saloisten postin palveluun eivät kyläläiset ole tyytyväisiä siinä mielessä, etteivät sen aukiolotunnit sovi yhteen linja-autovuorojen kanssa. Autottomille eläkeläisille asioiminen Saloisissa on hankalaa. Piehinkiin päin kyläläiset eivät niinkään halua asioida.

Vaatumuksia pulpahteli

Puhelinluetteloidenkin jaosta purnattiin. Ne kun on haettava Piehingistä. Samallahan ne voitaisiin tuoda omankin kylän kauppoihin, sanottiin. Osmo Tamminen lupasi panna arvovaltansa ”kuppiin”, että luettelot tulevat toiveiden mukaan.

Toiveiden laatikkoa myös esitettiin, jotta arinkin ja ujoinkin saisi toiveensa kuulluksi. Kuntopolulle toivottiin valoa samalla kun sitä lisätään luistinradalle. Polun pituus on 1100 metriä. Kun polku on yhteinen lenkki, saadaan valaistua rataa niin pitkästi kuin kukin haluaa sitä ravata. Tähän saakka toiveet ovat leijuneet ilmassa, kun ei ole ollut voimaa viedä asioita eteen. Nyt meillä on voimaa! huomasivat kyläläiset silmät loistaen.

Haapajoen – Arkkukarin kylätoimikunnan perustaja kokous keräsi lähes 60 osanottajaa. Yleisö oli sijoittunut koulusalin seinustoille ja pöytien ympärille, joten kuvaan saatiin vain osa.

Kultalan leirikeskus kalustusta vaille valmis RS 8.3.1980

Raahen seurakuntayhtymän leirikeskuksen päärakennus Kultalan rannassa valmistuu käyttökuntoon parin viikon sisällä. Tiloja voidaan ruveta käyttämään, jähka kalustukset saapuvat. Ulko eli pihatöistäkin on suurin osa tehty, ainoaa ruohonkylvö jää kevääseen. Nuotiopaikatkin ovat odottamassa leiriytyjiä. Pihatilojen viimeistelyssä on käytetty mm. yli 500 neliometriä betonilaattoja.

Raahen Maalaus Oy aloitti päärakennuksen rakentamisen lokakuussa siitä vaiheesta, johon se ensimmäiseltä urakoitsijalta jäi konkurssin jälkeen. Rakennus on nyt jo, luovutettu seurakuntayhtymälle, pari miestä vielä tekee viimeistelyitä, kertoo urakoitsijan edustaja, toimitusjohtaja Juhani Ahola.

Päärakennukseen kuuluu kokous-, majoitus- ja keittiötilat sekä talonmiehen asunto. Suuren salin voi tarvittaessa jakaa pienempiin osiin paljeovilla. Kahdessa siivessä on yhteensä 10 huonetta, joissa kussakin viisi makuupaikkaa. Lisäksi on tarvittavat aputilat, mm. kaksi reilua vaatteiden kuivatushuonetta. Päärakennuksen huoneistoala on 626 neliometriä sekä lisäksi ulkoterrassit. Rakennuksen tilavuus on noin 900 kuutiometriä. Kokoussalin keskiosassa on "ilmatilaa" vaativammallekin laulajalle.

Leiri- ja virkistyspaikka

Raahen seurakunnan talouspäällikkö Olavi Morko kertoo, että Kultarannan leirikeskuksessa tulee olemaan vilinää. Lapset, nuoret, vanhukset, keski-ikäiset, rippikoululaiset, invalidit, veteraanit ym:t ovat olleetkin tällaisen kokoontumis- ja leirikeskuksen puutteessa. Myös ulkoseurakuntalaisille tiloja voidaan vuokrata. Tontilla on tilaa juosta, pelata ja leikkiä. Sen koko on runsaat kolme hehtaaria. Toisessa laidassa avautuu aava meri, mutta sen rannat ovat sopivan matalia myös pienempien uiskennella.

Leirikeskus tulee maksamaan suunnitteluineen ja kalustamisineen noin 1.4 miljoona markkaa. Laitoskeittiön varustukset takaavat, että ravintoa saadaan suuremmallekin väkijoukolle. Ruoka- ja kahvikalustukset on tilattu 200 hengelle nyt ensihätäan.

Suomalaista puuta kaikkialla

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Matti Pennala Oulusta. Arkkitehti on käyttänyt puuta mielihalujaan mukaan. Lattiat ovat lakattua mäntyä, ovissa, ikkunoissa ja ulkopuolisissa kaiteissa ja aidoissa, jopa ulkovalaisimissa on käytetty suomalaista puuta. Erikoisuutena mainitsee toimitusjohtaja Ahola käytetyn sisäseinissä arkkitehdin suunnitelmien mukaan noin kolme kilometriä koristelistaa. Yksityiskohdista ulko-ovea, joista yhdeksän on varsinaista lämmintä, kaksi ovea käsittävää.

Päärakennuksen sisäiset rakennustyöt ovat vaatineet tavallista enemmän työtunteja. Erikoisuudet ovat kauttaaltaan käsityötä, kertoo Ahola. Rakennuksen sähköistyksestä on vastannut Sortavalan Sähkö ja putkitöistä Saloisten Putkiliike. Rakennuksessa on suora sähkölämmitys.

Leirikeskus rikastuttaa Kultalan kyläelämää.

Raahen kaupungin eteläisimmässä laidassa sijaitsee mm. Kultalanperä, pieni hiljainen kylä, jossa on noin 15 savua. Kylän elämään tulee vaikuttamaan Raahen seurakuntaryhmän leirikeskus, Kultalanranta, sen jälkeen, kun toiminta siellä alkaa pyöriä ympärivuotisena.

Emäntä Kerttu Kultala on mielissään, että jotakin uuden ajan tuulta tulee heidänkin kyläänsä. Maanviljelijä Aarne Kultala puolestaan sanoo, että ilman Rautaruukki Oy:n rautatehdasta kylässä ei olisi juuri mitään; ei olisi puhelimia, ei sähköjä, ei työpaikkoja, ei vesijohtoja, eikä tuota seurakuntayhtymän leirikeskustakaan.

Kultalanperältä nuori väki käy teollisuudessa, osa kyläläisistä viljelee maata ja osa elelee eläkeläispäiväänsä. Taannoin oli Kultala kuulu kalastuksestaan. Meri ulottui portaiden eteen, eli ranta oli vielä 1920- luvulla niin syvä, että raskaassa kalalastissa vene ui rantaan saakka. Kultalaan on puheiden mukaan ensimmäinen asukas tullut Piehingin Ylipäästä ja hänen tupansa on sijainnut "Mannisen riiden luona". Koska tuo on tapahtunut, sitä ei Aarne Kultala tiedä, hän muistelee vanhempien ihmisten sellaista kertoneen.

Tuomas Röning oli Kultalan viimeinen suuri kalastaja. Hän pyyti ja sai kalaa. Kun Kultalanrannat maatuivat niin, ettei täyteen lastatulla veneellä voinut purjehtia tai soutaa rantaan, muutti hän kiivaimmaksi kalastusajaksi läheiselle Pohjaskarille. Vasta syksyn tullen hän palasi kotiinsa Kultalaan. Nykyisin ei Kultalassa ole ainuttakaan ammattikalastajaa. Parista talosta pyydetään kalaa omiksi tarpeiksi ja neljässä talossa on enää karjaa. Näin muuttuvat elinkeinot teollistumisen myötä.

Raahen seurakuntayhtymän Kultalan leirikeskus on valmistumassa, yksi siipi on puhtaasti lumipeitteen ympäröimä. Urakoitsijaa, Raahen Maalaus Oy:n toimitusjohtaja Juhani Ahola ja maalari Urho Järvisalo katsastamas-sa vielä viimeisiä töitä.

Vaivashoidosta vanhustenhuoltoon Arkkukarin vanhainkodin kuusi vuosikymmentä RS 10.3.1980

Arkkukarin vanhainkoti Raahessa, alkuperäiseltä nimeltään Saloisten kunnalliskoti, on toiminut 60 arkista vuotta. Tulos ei kuuden vuosikymmenen aikana ole liioin juhlistettu. 50-vuotisjuhliaan ei pidetty, mutta laitoksen laajennuksen vihkiäisiä sen sijaan vietettiin lähes kahdeksan vuotta sitten.

RAAHE kaupungin sosiaalijohtaja Viljo Lehmusketo on koonnut vanhainkodin historiikka vanhoista pöytäkirjoista. Hän kertoo, että näissä kirjoissa kerrotaan päätöksistä, jotka useimmiten ovat niitä nurjan puolen tapahtumia. Toki tässäkin kodissa on ollut valoisia päiviä, mutta "mitäpä niistä kirjaamaan". Saloisten kunta piti laitosta yllä vaikeinakin aikoina. Raskainta lienee ollut 1930-luvun pulakausi, jolloin oli puutetta niin ruuasta kuin vaatteestakin. Alkuvuosikymmeniltä laitoksessa hoidettiin myös mielisairaita, mikä oli omiaan tekemään vähäisen henkilökunnan työn entistäkin raskaammaksi.

Vanhainkoteja tarvitaan yhä

Alustavien suunnitelmien mukaan Saloisten vanhainkodin toiminta piti lopettaa kuntainliiton vanhainkodin valmistuttua Raahen, mutta vanhusten laitostarpeen kasvun vuoksi tämä ei ollut mahdollista. Kaupunginhallitus joutui vuoden 1975 alussa toteamaan, ettei Saloisten vanhainkodin toimintaa voida lopettaa. Vielä 1980-luvulle siirryttäessä tarvetta laitospaikkoihin vanhustenhuollossa on niin paljon, ettei lähivuosien näkymien mukaan voida edes ajatella tilannetta vähentää laitospaikkoja. Tämä siitä huolimatta, vaikka Raahen kaupunki on jatkuvasti tehostanut ja laajentanut vanhusten huollon avopalveluja rakentamalla uusia asuntoja, joita on nykyisin 84, hankkimalla yli 50 palvelupuhelinta, aloittamalla vuonna 1977 kotipalvelutoiminnan sekä kehittämällä eräitä muitakin avohuollon palvelumuotoja, toteaa sosiaalijohtaja Lehmusketo.

Maitovelliä ja perunoita

Saloisten kunnanvaltuusto osti vuonna 1919 Arkkukarin tilan ja määräsi vanhainkodin järjestelyjä varten tehtävään vaivashoitola-talokunnan. Urakkahuutokaupalle tarjottiin Arkkukarissa kunnalliskodin korjaustyöt ja sängyjen teko kunnallishoidokkeja varten. Ajan ankeutta ja kunnan köyhyyttä kuvaava on että nämä omatekoiset sängyt palvelivat 1940-luvulle saakka. Ensimmäiseksi johtajaksi valittiin neiti Betty Peltomaa Saloisista. Hänen oli ennen viran vastaanottamista mentävä kahdeksi viikoksi harjoittelemaan Raahen kaupungin vaivaistalolle.

Kunnalliskodin johtajata-rtta kehoitettiin noudattamaan ruuassa ja muussakin taloudessa tarkkaa säästävääisyyttä. Kunnalliskotia varten laadittiin ruokalista viikon päivällisiä varten: sunnuntaina maitovelliä, maanantaina puuroa, tiistaina herneitä, keskiviikkona maitovelliä, torstaina perunoita, perjantaina puuroa, lauantaina perunoita.

Yksi kunnallislautakunnan jäsen ehdotti vuonna 1932 keskusteltavaksi ja päätettäväksi, "onko veronmaksajien kannalta suotavaa ja onko se köyhäinhuoltoasetuksen mukaistakaan, että köyhäinhuoltolaisille kunnalliskodeissa ja sen ulkopuolella annetaan tupakkaa, kahvia, vehnää, riisiä ym. ylellisyysaineita. Lautakunnan mielestä tällaisesta hyväntahtoisuudesta on pian tehtävä loppu, jos tahdotaan välttää veronmaksajien liikarasitus. Sen tähden päätettiin lopettaa "ylellisyystavaroiden" jako ja käyttää laitoksessa yksinomaan oman pellon viljasta valmistettuja kaura- ja ohra-ryynejä. Päätös merkitsi sitä, että mm. kahvin tarjoilu lopetettiin ja vasta vuonna 1952 hoidettaville tarjottiin talon puolesta tätä virkistävää juomaa.

Työtä hoidon edestä

Saloisten vanhainkodin syntyvaiheet ja ensimmäiset tapahtumat kertovat melko suorasukaisesti sen ajan sosiaalihuollon tasosta. Ominaista Saloisten vanhainkodille oli myös se, että laitos sijoitettiin syrjään kirkonkylästä.

Kunnalliskoti oli tuotannollinen yksikkö, jossa hoidettavat kykyjensä ja taitojensa mukaan tekivät työtä ja maatalouden tuotolla katettiin osa kustannuksista. Työtä oli pelloilla, navetassa, keittiössä jne. Kunnalliskodin perustaminen vuonna 1924 osoittaa kuitenkin sitä, että Saloisten kunnassa muihin maalaiskuntiin nähden sen aikainen sosiaalihuolto oli oloihin nähden kehittynyt, toteaa sosiaalijohtaja Lehmusketo.

Eripuraisuutta alkuaikoina

Kunnalliskodin toiminnan lakkauttamista ja hoidokkien sijoittamista yksityiskoteihin pohdittiin 1930-luvun pulavuosina. Kuitenkin lopuksi päädyttiin huomaamaan, että koteihin sijoittelu olisi tullut monin verroin kalliimmaksi ratkaisuksi.

Taloudellinen ahdinko, ahtaat ja epätaloudelliset tilat ja ehkä jokin muukin syy yhdessä saivat aikaan sen, että eripuraisuutta esiintyi, laitoksessa kautta alkuvuosikymmenten. 1960-luvulla laitosta suunniteltiin laajennettavaksi ja uusia virkoja kaavailtiin, mutta vasta 1964 saatiin esimerkiksi apuhoitajan virka. 1970-luku toi mukanaan uuden ajan laitokselle. Uusi keittiö- ja päärakennuksen korjaus ja laajennus saatiin valmiiksi vuonna 1972. Vanhainkodin laajentamisen vihkiäisilaisuudessa 28.3.1973 vietettiin samalla laitoksen 50-vuotisjuhlaa.

Nyttemmin maatilan pellot on vuokrattu, navetta kunnostettu taide- ja käsityönäyttelyjen tiloiksi, pihapirtti on niin ikään taiteen ja matkailun palveluksessa. Vanhainkodin nykyisillä asukkailla on kesän aikana pelkästään iloa siitä, että uusi aika on tuonut mukanaan uudet tuulet myös vanhainkotiin.

Pitkäaikaiset johtajat

Vanhainkodin johtajattarena on pisimmän aikaa toiminut Elsa Anttila, yli 20 vuotta. Toiseksi pitkäaikaisin on nykyinen johtaja Maila Raappana, joka otti viran vastaan vuoden 1972 alusta ja toimii talossa edelleenkin. Saloisten vanhainkodin 60-vuotisjuhlaa vietetään lauantaina perhepiirissä. Juhla on sijoitettu vanhusten viikolle, jona aikana on myös muita vanhuksille tarkoitettuja tilaisuuksia.

Tätä päivää

Nykyinen vanhainkoti on 14-paikkainen. Maila Raappana kertoo, että jatkuvasti olisi vanhuksia tulossa vanhainkotiin

mutta useimmiten he ovat niin huonokuntoisia, ettei heitä voida vanhainkotiin sijoittaa. Nykyisten asukkaiden keski-ikä on noin 76 vuotta. Vanhin asukas on 92-vuotias. Vaikka parannuksia nykyiseen vanhainkotiin on tehty jatkuvasti, eivät tilat ole ajanmukaiset. Laitosmaisuus rakennuksesta on kuitenkin kaukana. Vanhainkodissa eletään kuin pienessä perhepiirissä. Miehet ja naiset sulassa sovussa keskenään. Rakennuksen ainoassa yhdenhengen huoneessa asustaa 77-vuotias Iida Viitanen. Hän on ollut talossa siitä lähtien ”kun saksalaisten sota alkoi”. Eli pitkälti yli 30 vuotta. Iida viihtyy mainiosti nykyisissä oloissaan. Kovasti hyvä täällä on olla. Johtajakin pistäytyy luonani montakin kertaa päivässä. Uutisia seuraan radiosta ja televisiostakin silloin kun en ole huonosti voipa. Käyn syömässä salissa muiden kanssa kärryjen avulla, kun jalat alkavat olla jo vähän kehnot, Iida kertoilee. Vanhainkodin viiteen miesasukkaaseen on Iida myös tyytyväinen: Tokolan Jannekin käy Iidalle kauppa-asioilla. Siivoja poikia ne ovat, ei niillä mitään kujeita ole mielessä, eivätkä ne hätyyttele meitä naisia. Jannen kanssa on Iida innostunut myös lottoamaan. Nyt kun siihen saa panna seitsemän rastia, niin taitavat voitonmahdollisuudetkin olla paremmat. En minä miljoonaa tarvitsisi-kaan ja taitaa 100 000 markkaakin olla liika paljon yhdelle ihmiselle haaskattavaksi. Tulisi nyt edes vähän. Ajankulua-han tuo lottoaminen pääasiassa on. Iida naurahtaa.

IIDA VIITANEN on viettänyt Saloisten vanhainkodissa yli 30 vuotta. Aika on kulunut Iidan mielestä nopeasti, ja hän on viihtynyt vanhainkodissa mainiosti. Hoitajat ja muut asukkaat, kun ovat niin mukavia.

ARKKUKARIN vanhainkodista tuli huomattavasti ja tilavampi 1970-luvun alussa tapahtuneen laajennuksen ja peruskorjauksen yhteydessä. Kodin sijaintipaikkaan voidaan olla erittäin tyytyväisiä: on puhdasta luontoa ja maan vihreyttä, vaikka valtatie sijaitsee vieressä.

Kuntopolku vihittiin Haapajoen – Arkkukarin kylätoimikunta vauhdissa. RS 00.03.1980

Viime helmikuussa perustettu Haapajoen – Arkkukarin kylätoimikunta on ehtinyt saada jo paljon aikaiseksi. Näkyvintä saavutusta juhlittiin tiistaina, kun kaupunginjohtaja Jaakko Nahkuri vihki käyttöönsä kylälaisten talkootyöllä valmistuneen kuntopolun. 1160 metrin mittainen valaistu rata kiertelee Haapajoen koulun läheisyydessä.

Puheessaan kaupunginjohtaja Nahkuri kiitteli kylälaisten toimintaa esimerkilliseksi. – Tämä kylätoimikunta on osoittanut, että toiminta voi olla tuloksellista ja sille on annettava täysi tunnustus, sanoi Nahkuri. Nahkurin mielestä kyläkunnilla on paljon asioita, joiden ajajaksi ja äänitorveksi juuri kylätoimikunta on sopiva elin. Kun kyläläiset lähtevät omatoimisesti ja aktiivisesti liikkeelle, on kaupungin velvollisuus omalta osaltaan tulla tukemaan tällaista toimintaa, totesi Nahkuri.

Kaupunginjohtajan mielestä on ensi tilassa selvitettävä se, mitä mahdollisuuksia kaupungilla on tukea esimerkiksi juuri kylätoimikuntien työtä. Kaupunki varaa ensi vuoden talousarvioon 250 000 markan määrärahan kuntopolkujen rakentamista ja kunnostamista varten.

Kylätoimikunnan puheenjohtaja Eeva Kerola kertoi, että nyt avattuun kuntopolkuun on käytetty reilut puoli tuhatta talkootuntia. Kuorma-autoilla ja traktoreilla suoritettuja maansiirtoja sekä polun valaistusta myöten kaikki on tehty omin voimin. Kaupungilta saatiin lähinnä valaistusta varten 20 000 markan avustus.

Paljon aloitteita

Kuntopolun avauksen jälkeen pidettiin Haapajoen koululla kyläkokous, jossa kyläläisillä oli tilaisuus esittää kysymyksiä kaupungin johdolle. Kyläläiset toivovat Siniluodon sataman kunnostusta. Alueelle olisi rakennettava tarvittavat laiturit ja rakenteet. Asukkaiden mielestä alueen kunnostus palvelisi kylälaisten lisäksi myös kaupunkilaisia. Tietävästi myös TVL:llä on suunnitelmat olemassa kalasataman suhteen.

Apulaiskaupunginjohtaja Matti Päivike sanoi, että kaupunginhallituksen tarkoituksena on asettaa eri satamat tiettyyn etuoikeusjärjestykseen ja esittää lista TVL:lle. Päivikkeen mukaan kunnostusta odottaa useampikin kalasatama ja tässä vaiheessa niiden kiireellisyysjärjestyksestä ei vielä voida puhua mitään.

Kylälle toivotaan myös jääkiekkokaukaloa. Urheiluasihteeri Juhani Tähjänjoki selvitti, että lautakunta yrittää joka vuosi saada talousarvioon määrärahat kaukaloiden rakentamista varten. Haapajoki on myös listalla, mutta tänä talvena kylälle ei vielä kaukaloa saada. Nykyisen luistelualueen valaistukseen on kuitenkin luvassa parannusta jo tämän vuoden aikana. Kylätoimikunta tulee anomaan Raahen Postikonttorilta, että Arkkukarin postiasema muutetaan ns. ykkösasemaksi, jolloin postiasemalla hoidettaisiin myös normaali rahaliikenne. Nyt postiasiat on hoidettava joko Piehingin tai Saloisten postissa. Kylälaisten mielestä nämä eivät ole alkuunkaan luonnollisia asioimissuuntia.

Myös alueen talouksien määrä on kylälaisten mielestä riittävä, jotta Arkkukari voidaan muuttaa ykköseksi. Kylätoimikunta tekee aloitteen 8-tien valaisemiseksi Arkkukarin kohdalla. Toiveissa on myös kevyen liikenteen väylä Saloisista Arkkukariin. Mikäli sellainen tehtäisiin, pyörämies voisi pysyä Raahesta Arkkukariin saakka omalla väylällään poissa raskaan liikenteen jaloista. Nämä hankkeet olisivat kylälaisten mielestä toteutettava mahdollisimman nopeasti. Kokouksessa oli läsnä noin 70 kyläläistä.

Kylätoimikunnan ensimmäiset erovuoroiset jäsenet valittiin arvalla ja näistä useimmat valittiin uudelleen. Uusina jäseninä toimikuntaan valittiin Vilho Raappana, Hilpe Rantala ja Hannu Törmälä. Kylätoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin edelleen Eeva Kerola.

Haapajoen – Arkkukarin kylätoimikunta on todella koko kylän toimikunta. Tiistai-illan kokous keräsi paikalle noin 70 kyläläistä.

Arkkukarin siirtolapuutarha aloittaa RS 13.6.1980

Jo parin vuoden ajan on paikkakuntalaisilla ollut mahdollisuus vuokrata, Arkkukarin ryhmäpuutarhasta oma palsta. Alkuinnoituksen jälkeen on alueen 57 palstasta vain kymmenkunta vuokrattu ja tällä hetkellä on kuusi puutarhamökkiä rakenteilla.

YHDEKSI syyksi innostuksen laimentamiseen kaupunki esittää sen, että alueen rakennus- ja järjestyssääntöjä pidettäisiin liian tarkkoina ja ne pelottaisivat ihmisiä. Mutta Arkkukariin nyt mökkiään rakentavien mielestä suurin syy varattujen palstojen peruutuksiin on se, ettei palstalle voi rakentaa omaa saunaa. Muistettava on kuitenkin, ettei alun perinkään alueesta ole ollut tarkoitusta tehdä huvila-alueita, vaan alue pysyy nimenomaan siirtolapuutarhana. Kaupunki rakentaa alueelle kuitenkin muut huoltorakennukset ja yhteisen saunan, samoin käymälät.

Arkkukarin ryhmäpuutarha sijaitsee Siniluodonlahden rannalla, Saloisten kunnalliskodin eteläpuolella, noin 10 kilometrin päässä Raahen keskustasta. Kaupunki tekee palstan vuokraajan kanssa vuokrasopimuksen 14 vuodeksi ja sen jälkeen sopimus jatkuu itsestään, mikäli kumpikaan osapuoli ei halua sanoa sitä irti. Tontille on rakennettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun vuokrasopimus on allekirjoitettu.

Raahen kaupunki yrittää siirtolapuutarhan avulla kehittää asukkaittensa vapaa-ajan mahdollisuuksia, ja oleskelu luonnossa tuo varmasti piristävää vaihtelua työ- ja kotiympäristöön. Kaupunki on aikaisemmin vuokrannut pientä korvausta vastaan rantapalstoja kesämökkien rakentamista varten, mutta koska tähän ei enää ole mahdollisuutta, on siirtolapuutarha sille vaihtoehtona.

Puutarhamökkejä rakennetaan

Puutarhapalstojen pinta-ala vaihtelee 300–400 neliömetrin välillä ja vuokraajilla on mahdollisuus valita kolmesta mökkityypistä mieleisin. Puutarhamökkiä voi käyttää kesäasuntona toukokuun alusta aina syyskuun loppuun asti. Sen lisäksi, että kaupunki määrää alueen mökkityypit, antaa se määräykset istutettavista puista ja muista viherkasveista. Vuokraajalle jää toki valinnan mahdollisuuksiakin.

Raahelaiset Irja ja Tapio Hjerp ovat saaneet innostuksen siirtolapuutarhaan Irja Hjerpin sisarelta Ruotsista. Siellä toiminta on suurin piirtein samanlaista kuin täällä Suomessa. Hjerpit ovat rakentamassa palstalleen mökkiä ja heidän mielestään Arkkukari on mukava ja sopiva paikka siirtolapuutarhalle. Alueelle asetettuja sääntöjä he eivät pidä liian ankarina, sillä eihän oikeastaan missään saa olla aivan niin kuin haluaa. Puutarhamökin rakentaminen on Hjerpien mukaan samanlaisen paperisodan takana kuin omakotitalonkin rakentaminen. Rakennuskustannukset ovat noin 20 000–30 000 markkaa ja Hjerpit aikovat tehdä itse niin paljon kuin mahdollista. Koko kesäloma aiotaan käyttää rakentamiseen. Mökkiin tulee keittiö, oleskelutila, makuutila ja terassi.

Saloisissa asuva Paavo Riihijärvi kertoi saaneensa rakennusluvan jo viime vuonna ja pohjapilarit valettiin syksyllä. Nyt mökki on melkein valmis, vain katto ja lattia olivat vielä kesken. Paavo Riihijärvi kertoi päätyneensä puutarhasiirtolan palstaan, koska kesämökin tontteja on hyvin vaikea saada ja lisäksi ne ovat kalliita. Saunan olisi Riihijärvikin halunnut mökkiinsä rakentaa, mutta jää nyt odottelemaan kaupungin lupamaansa yhteistä saunarakennusta.

Huomattava on, ettei siirtolapuutarhan varsinaisena tarkoituksena ole huvila-asutuksen luominen. Tarkoituksena on nimenomaan tarjota kaupunkilaisille alue, missä voi kasvattaa ja viljellä. Säännöt ja määräykset ovat tarkoitettu vain helpottamaan alueen hoitoa. Kaupunki järjestää alueelle vesijohtoverkoston ja sähköistyksen mutta muuten se velvoittaa vuokraajia aktiiviseen toimintaan. He vastaavat itse siitä, että alueesta tulee viihtyisä vastapaino arkiselle kaupunkielämälle.

Arkkukarissa on mahdollista valita kolmesta mökkityypistä. Irja ja Tapani Hjerpin mökki on vielä alkuvaiheessa eikä rakentamisessa aiota pitää kiirettä, sillä rakennusaikaa on peräti viisi vuotta.

Paavo Riihijärvellä on paatarhamökki Arkkukarissa jo melkein valmis. Katto ja lattia ovat vielä kesken ja pihan kunnostaminen jäänee seuraavalle vuodelle.

Paine nousee Piehingiissä

Veden paine Piehinki jokivarren talouksissa nousee lähiaikoina. Tällä hetkellä riittämätöntä painetta on tarkoitus nostaa paineenkorottamon avulla. Piehinki jokivarren vesijohdon yhteyteen rakennettavan paineenkorottamon hinnaksi on arvioitu 50 000 markkaa.

Piehinki jokivarren vesijohtolinja on noin 6,5 kilometriä pitkä ja johtolinjaan on liitetty noin 60 kotitaloutta.

Maanpinnan korkeus johtolinjan varrella nousee noin 20 metriä ja kun lisäksi johtolinjan 2,5 viimeisen kilometrin matkalla on alimittainen johto ei veden paine riitä 30 taloudessa. Kymmenessä taloudessa vesi loppuu ajoittain kokonaan.

Kari Siuvatti HEITTI TUL:n KEIHÄÄN PE:n RS 3.7.1980

Saloisten Salaman Kari Siuvatti vastasi parhaasta tuloksesta TUL; n Oulun A- ja B- ikäisten nuorten mestaruuskilpailuissa Koivuluodossa viikonvaihteessa. Kari heitti keihänsä uuden piirin ennätyksen 71,38. A-poikien välinettä on Kari ehtinyt viime vuonna nakata jo 72 metriä. Nyt oli kyseessä miesten keihäs.

Salamalla kisat onnistuivat muutenkin mainiosti, sillä seura saavutti viisi mestaruutta. Mestaruuteen ylsi myös Pattijoen Tempauksen Päivi Pietilä 1500 metrillä. Seurakohtaisessa kilpailussa Salama oli ylivoimainen ykkönen. Seurojen tulokset Sa-Sa 152. Rants-U 115. Ou-Jy 114. Hau-He 102. Kemp-Py 65. Pihti-PU 60. Iin-Y 57. A-pojat keihäs 1) Kari Siuvatti Sa-Sa 71,38.

Krekilän PERHEESSÄ SOI SOITIN JA HELISEE LAULU RS 1.6.1980

Soittavasta ja laulavasta Trappin perheestä tehtiin elokuva, musikaaleja ja tiiliskiviromaani ja siitä tuli maailmankuulu. Raahelaisesta laulavasta ja soittavasta Krekilän perheestä ei ole vielä tehty muuta kuin tämä juttu. Mutta kukapa tietää, kun perheessä ehtii lauluun saakka kolmaskin sukupolvi, niin ehkäpä muutkin kuin Raahen Seutu huomaavat. Perheen isä, Nestori Krekilä, viisissäkymmenissä oleva nuorimies laulaa teoriassa kuten poikansa Veikko. Isältä käy huuliharpun soitto laatuun, mutta Veikko soittaa myös hammond-urkuja, mandoliinia, kitaraa ja huuliharppua. Äiti-Liisa laulaa sopraanoa samoin kuin Lahja-tytärkin, joka myös hanurin soiton taitaa.

"Muuan raahelainen kansanedustaja" totesi Laulutoverien äitienäpäiväkonsertissa, että nuo (kuorolaiset) laulavat ikänsä puolesta vielä kymmeniä vuosia. Siihen tämän jutun tekijä vastasi, kun tiesi että Krekilän perhe kahdessa jo kuoroilee, että ehtii tuohon vielä kolmaskin polvi. Kolme vuotta sitten saivat Liisa ja Nestori Krekilä syntyksen kuoroon. Kohtapuolin tauti tarttui perheellisiin lapsiinkin, Lahjaan ja Veikkoon. Niinpä nyt torstai-iltaisina Krekilät rientävät "nokka kolmantena jalkana" Raahen työväentaloon harjoituksiin. Lahja, Lappalainen sukunimeltään joutui punnitsemaan kumpi kuoro vai hanuripiiri, kun ne sattuvat samaksi illaksi ja samalle kellonlyönnille. Kuoro Voitti. Lahja on kotiäiti, joka päivisin kaitsee omien kaksoispoikiensa lisäksi kolmea veljiensä lasta. Hän sanoo kuoroharrastuksen olevan henkireikä maailmalle. Kuoroharrastus tuo myös ystäviä oman kuoron lisäksi kaikista niistä kuoroista, joiden luona käydään tai jotka käyvät täällä. Jos kuoro antaa paljon, se myös sitoo, toteaa Liisa Krekilä. Muut menot ja harrastukset järjestetään niin, etteivät ne häiritse kuoroharrastusta. Laulaminen on vaatinut Krekilöiltä yhden paheen pois. Yhteinen tupakkalakko Nestorilla ja Liisalla on kestänyt jo niin kauan, ettei savu tule enää turmelemaan heidän lauluääntään. Krekilän pahnanhajuminen, 12-vuotias Aulikki, lähtee usein vanhempiensa mukana harjoituksiin. Ikävä hänen olisi yksin kotiin jäädä useaksi tunniksi. Laulutoverien monilla muillakin laulajilla on jälkikasvua mukanaan. Joillakin saattaa olla kaksi kolme pientä juoksemassa työväentalon lattialla.

JOHTAJA PITÄÄ KOOSSA

Krekilät kiittävät yhteen ääneen Laulutoverien johtajaa Pauli Ylitaloa, joka teki tyhjästä sekakuoron. Koko porukan henki on hyvä, mutta johtaja on a ja o. Hän sovittaa lauluja ja sovittaa myös kuoron hengen ja pitää kurin. Kaikesta huolimatta ehtii huomioida myös yksittäisen kuorolaisen. Ylitalo on tehnyt Laulutoverien ohjelmistoon niin paljon sovituksia, että vain kymmenen prosenttia on "vierasta työtä". Nestori Krekilän muistissa on paljon hänen isänsä laulamia lauluja. Näitä hän on laulanut nauhalle ja Pauli Ylitalo poiminut sieltä nuoteille. Tällainen on esimerkiksi Nuori tiedustelijaniminen laulu. Samalla tapaa Aarne Uusitalo toi kuorolle laulun Mummolleni.

LAULUHARRASTUS TUO ESIINTYMISVARMUUTTA.

Kuoroharrastus luo esiintymisvarmuutta ja ääni puhdistuu jatkuvasti. Liisa Krekilä kertoi, ettei hän aiemmin olisi mitenkään kehdannut laulaa yksinään vieraiden kuulle. Nyt laulu pulpahtaa missä vain. Nestori puolestaan kertoo ollessaan aiemmin vuorotyössä, ottaneensa aina torstai-iltaisina neljän tunnin rokulin, jotta pääsi kuoroharjoituksiin. Myös Veikko ja Lahja tähdentävät, että laulaminen on tärkeintä. Miehet rentoutuvat työ- ja laulun paineesta eräretkillä. He te-

kevät kymmenien kilometrien patikkamatkoja sydänmaan metsiin. Kesäisin on kalastus ja vesillä olo "mannaa". Veikko muistelee, että pienestä pitäen Krekilän lapset ovat olleet isän matkassa merellä ja marja- ja eräretkillä. Liisa Krekilä huomauttaa, että kuntoa pidetään yllä tanssien. Ihmekö siten, että laulava perhe näyttää samanikäiseltä sisarusparvelta.

Laulavia ja soittavia Krekilöitä, vas. Aulikki, Veikko ja Lahja, oikealla Nestori ja Liisa. Kahvihetken aikana ehdittiin kerrata monia tapahtumia lauluhetkistä.

RAAHEN SIVUKYLISSÄ TEROITETAAN KYNSIÄ "Haapajoesta Raahen keskus" RS 27.6.1980

Monet vanhat saloistelaiset löivät hiekkaa kuntaliitoksen rattaisiin 1970-luvun alkuvuosina. He todella pelkäsivät, että kun Saloisten kunta liitetään Raahen, jää maalaiskunnan puoli kehityksen varjoon. Näin näyttikin aluksi käyvän. Rakennuskiellot hiljensivät kylien rakennustoiminnan. Tätä ennen olivat jo syrjäkyläisten asukkaat muuttaneet kaupungin pintaan; lähemmäksi suurteollisuutta.

Nyt ovat asiat ja osat vaihtuneet Raahen kaupunki teetti kyläsuunnitelmat Saloisten sivukyliin. Suunnitelmat on todettu hyviksi ja toteuttamiskelpoisiksi. Takavuosina kylistä kaikonneet nuoret asukkaat palaavat perheineen takaisin, rakentavat oman kodin uudestaan tai peruskorjaavat vanhaa. Myös uusia asukkaita on tullut. Tätä nykyä tonttien kysyntä varsinakin Haapajoen – Arkkukarin – Siniluodon alueella on vilkasta. Ja myydäänhan tontteja Kyläsuunnitelmassa niitä tuli pari kolme tonttia tilallista kohti ja saahan kyliin rakentaa myös suurontteille, mikäli rakentaja niihin pystyy.

KASVAVIA KANSALAISIA

Kaupunkisuunnittelutoimiston tilaston mukaan Haapajoen – Arkkukarin alueella oli vuoden vaihteessa 635 asukasta. Asukkaiden ikärakenne on varsin nuorekasta; alle 1-vuotiaita on 1,5 %, mutta 1–6-vuotiaita on jo runsaat 8,8 %, Haapajoella jopa 10,7 %, 7–12-vuotiaita on keskimäärin 11,5 %. Yli 65-vuotiaita on 9,9 %. Tämä luku kuvastaa sitä, että vartuneemmalla väellä on onni asua omassa kodissaan mahdollisimman kauan.

Kyseessä oleva kylärypäs on siitä erikoinen, että niissä sijaitsee palkanansaittajain koteja, maataloustiloja ja jopa yrityksiä. Välttämättömät palvelut ovat ja ne pysyvät. Sen takaa väestön jatkuva lisääntyminen. Kuntaliitoksen vuoksi kukaan ei tuntene enää katkeruutta, sillä kaupunki on pitänyt sanansa; kehitys tosiaan jatkuu myönteisenä. Siniluodossa emäntä Salli Ylitalo huomauttaa, että muistakaapa niitä auraamattomia teitä, joita tarvoimme takavuosina. Nyt tiet aurataan talvella ja hoidetaan myös kesällä. Siniluotokin on kokenut muutoksen. Karin tilaa viljelevät Salli ja Heikki Ylitalo muistelevat aikoja, jolloin Siniluodonniemellä meren rannalla laidunnettiin hevosia. Lampaat vietiin kesäksi saareen, suuret perheet piikojen ja renkien avustamana tekivät käsin ja koneitta maatilantalouden töitä. Lapset juoksivat mereen uimaan hevosia peläten ja sydän kurkussa pompottaen.

Kun pääsimme veteen, nousi "konilauma" hietikolle ja me emme uskaltaneet tulla vedestä pois, nauraa Salli Ylitalo. Peltojen ympärillä seisovat vahdissa pystöaidat, joiden kunnossapito vaati työtä talvesta lähtien. Nyt on Siniluodonniemellä voimakasta maataloutta ja karjaakin vielä kolmella tilalla. Rautatehdas ruokkii täälläkin nuorempaa väkeä, jota ei entiseen verrattuna ole paljon; kolmisenkymmentä henkeä Salli Ylitalon laskujen mukaan. Merellä on aina ollut suuri merkitys leivän lisääjänä Siniluodonniemen asukkaille. Merta ja puhdasta luontoa ja rauhaa etsivät ne lukuisat uudisasukkaatkin, jotka ovat kotinsa pykänneet Siniluodontien varteen. Lisäksi rannat ovat täynnä huviloita ja liikkuva väki etsii rantahietikkoo ja veden väkettä Lohivalkamasta. Tontin kysyjä on ollut ja jokaisella talolla onkin muutama tontti, jotka jäävät myytäväksi oman perheen tarpeen ulkopuolelle.

TULEVAISUUS TURVATTU, NUORI POLVI JATKAA

Poikajoki on sen tilan nimi Haapajoen kylässä Peltomaan- ja Leinoperäntien tuntumassa, jonka pelloille, navettaan ja tuvan poluille ovat Saimi ja Erkki Silvola hikeään valuttaneet. Seuraavassa polvessa Pentti Silvola vastaa, että elinkeino jatkuu ja perinteitä vaalitaan. Silvolan perhe on aina, tainnut yhteistoiminnan merkityksen. Lapset auttavat kukin mahdollisuuksien mukaan, eikä pidä unohtaa isännän sisko, Katri Silvolan, työpanosta. Niinpä pikkutilasta on kehittynyt 24 peltohehtaarin ja 17 lypsävän tila. Vuokrapellosta saadaan lisärehua.

Pentti ja Erkki Silvola tekivät parhaillaan kolmatta päivää tuorerehua. Itse tyhjentävä traktorin peräkärry pudotteli kuljettimeen herkullisen näköistä, vihreää ja kosteaa nurmea, joka säilötään 140 kuutiometriä käsittävän rehutorniin. Lisäksi tuorerehua valmistetaan pariin aumaan. Kuivaheinä korjataan pelloilta paalattuna. Maanviljelijä Erkki Silvola muistaa ne vuosikymmenet, jolloin tällä ja monella muulla paikkakunnan tilalla elettiin kädestä suuhun. Kaksi kolme, korkeintaan neljä lehmää piti suurperhettä maidossa ja hyvänä vuoden aikana voissakin. Viljaa saatiin juuri ja juuri leväksi (leiväksi?) riittämiin. Muu elanto olikin Luojan varassa.

Tänä päivänä maatilataloudessa on otettava riskejä. On otettava lainaa, jos sitä on saatavissa, on rakennettava, on ostettava koneita ja tehtävä pitkää päivää. Koneet kuitenkin tekevät ne raskaimmat työt. Mikä tässä puurtamisessa sitten viehättää, kun Pentti Silvola 31-vuotias sulhasmies, uskaltaa ajatella tätä ammattia tulevaisuudekseen?

Hän itse vastaa hymyillen, etteivät pillit soi; saa pitää omaa tahtiaan, hengittää raikasta ilmaa ja asua synnyinsijoillaan.

ELÄVÄÄ KYLÄÄ

Tämä Haapajoen vanhan koulun luota Peltomaahan johtavan tien varsi on kasvanut uusia taloja aivan viime vuosina. Suurteollisuus on poikunut kauniita koteja, joiden omistajat ovat oman kylän tyttöjä ja poikia. Kymmenkunta voimakasta

maa- ja karjataloutta harjoittavaa tilaa on ripoteltu sinne tänne, välissä omakotitaloja, hyviä teitä ja pienteollisuuttakin. Peruskoulun ala-aste on tuossa vieressä, posti- ja kaupat sopivan matkan päässä ja muita palveluja pääsee hakemaan joko omalla tai linja-autolla.

LAPSENKATSOJISTA PULA

Hertta Törmälä, nuori äiti Krekilänkankaalta, on kotoisin Saloisten kirkonkylästä, mutta kotiutunut tänne rauhalliseen kylään niin, ettei osaansa vaihtaisi. Täällä on 2-vuotiaan Heikin ja 5-vuotiaan Mikan hyvä kasvaa ja viisastua, kun perheessä on myös isoisä, 71-vuotias Matti Törmälä. Jotta kaikki ei olisi kehumista, toteaa Hertta Törmälä, että ei ole ketään, joka katsoisi lasten perään, kun äidit isän työssä ollessa haluaisivat asioiden. Kesäisin tosin voisi viedä koulun luo leikkikentälle valvottuun hoitoon, mutta muina vuodenaikoina ei ole vastaavaa.

KOTIIN PALAAVAT

Muutamista perheistä ovat naisetkin lähteneet joko rauta- tai LM Ericssonin tehtaalle töihin. Useimmat ovat joko omasta halustaan tai tilaisuuden puuttuessa kotiäitinä. Peltomaanperä oli takavuosina tuomittu kylä, kuolemaan ja näivettyneeseen uupuva. Näin luultiin. Toisin kävi. Hyvä tie halkoo kylää ja muutaman kilometrin välimatkat eivät pidätä nykypäivänä, myhäilee Matti Törmälä ja nuuhkii kesän tuoksua pihatantereella.

NORMAALIIN TAHTIIN TERÄSTUOTTEELLA

Haapajoessa ei valtatie kulkija kuule eikä näe, että tien meren puolella aivan lähellä sijaitsee Raahen Terästuotteen niminen yritys, jota veljekset Ahti Kärenaho ja Matti Hökkä hoitavat. Yrityksessä ei ole johtajia eikä herroja, on vain veljesten lisäksi seitsemän vakinaista työntekijää ja muutama kesäapulainen. Työtä tehdään yhdessä vuorossa aivan ihmisten malliin. Ahti sanoo, ettei puurretta stressiä itselleen. Normaaleilla päivätunneilla saadaan ahertaa tarpeeksi. Kesälomien aikana koko yritys on kiinni yhden viikon.

Terästuote tekee nimensä veroisesti sorvaus- ja hitsaustöitä, pääasiassa kulutustavaraa, josta 90 prosenttia menee Rautaruukki Oy:lle. Oheissa on myös puusorveja, joilla valmistetaan omia töitä. Näitä viedään tänä kesänä Jyväskylän messuille. Monet messut on koluttu jo tähän saakka ja tehty tuotteita tunnetuksi. Ahti Kärenaho oli ennen vuonna 1972 perustetun yrityksen aloittamista töissä Raahen rautatehtaalla. Hän näki, mistä tavarasta on puute, ja niin perustettiin tämä yritys. Hallitilaa on noin 500 neliometriä, mihin liittyvät myös sorvi- ja konttoritilat.

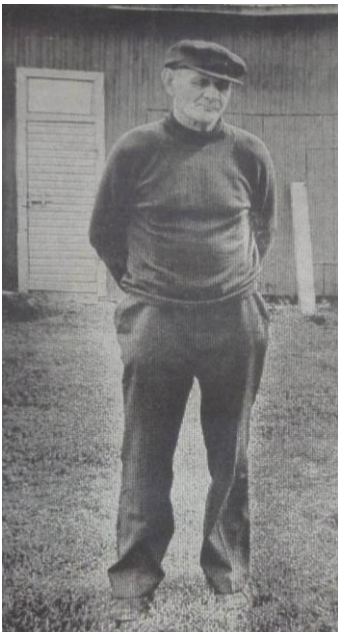
Tännehän se kaupunki suuntautuu, myhäilee Ahti Kärenaho. Nämä kylät täytyisivät hyvin pian, ellei kaupungin laatima suunnitelma olisi jarruna. Kylätoimikunta on jo kyntensä teroittanut ja perästä kuuluu. Tulevaisuus on täällä, väittää Kärenaho huomauttaen samalla talkoohengestä ja halusta, jolla viihtyisyyttä tullaan lisäämään.

Mika, Heikki ja Hertta Törmälä viihtyvät Peltomaantien varrella sijaitsevassa kodissaan. Nykyisin ei kylässä ole enää yksin, sillä sisään muuttoliike on jo merkittävää.

Pekka Kärenaho on yksi kesäaikaisista työntekijöistä. Hän on lähdössä syksyllä ammattikouluun levyseppä-hitsaaja -linjalle. Trukin ajo ja kaikki muutkin yrityksen työt häneltä sujuvat, onhan ollut mahdollisuus harjoitella.

Matti Törmälä on 71-vuotisen elämänsä aikana ehtinyt kokea monenlaista, mm. sen, että ensin kylästä häipyy nuorempi väki ja sitten se palaa vauhdilla takaisin. Tulevaisuus tuntuu terveeltä ja turvatulta.

Maanviljelijä Heikki Ylitalo tuli aikoinaan vävypojaksi Karille Siniluodonniemelle. Työtä on ollut niin paljon, ettei eripuraisuuteen ole ollut aikaa, sanoo isäntä itse.

Silvolan isäntämiehet, isä Erkki ja poika Pentti toteavat, että kesä on ollut viljelijälle hyvä. Tuorerehuksi valmistettava heinä on kasvanut mukavasti ja muukin kasvusto näyttää lupaavalta.

OMAN MAAN MANSIKOITA Raahenkin alueella RS 15.7.1980

Mansikka ei ole enää vain eteläisemmän Suomen marja. Raahen alueen mansikanviljelijöillä on vasta muutaman vuoden kokemus marjanviljelystä, mutta se on osoittanut, että makea, punainen marja viihtyy Raahen korkeudellakin. Viihtyy ja antaa maistuvan sadon.

Marja on melko uusi tulokas näillä seuduilla. Silvolan tilalla on mansikkaa viljelty kolmatta kesää. Anja Silvola oli Piehingin ensimmäinen mansikanviljelijä. Nyt on mukaan rojhennut jo muitakin. Raahen 4H-alueella on kymmenkunta viljelijää. Mansikka näyttää muutaman vuosien kokemuksen perusteella viihtyvän oikein hyvin tälläkin alueella. Viljelijät ovat menestyneet. Talvehtiminen on onnistunut ja ensimmäiset sadotkin ovat olleet hyviä, kertoo Raahen alueen 4H-neuvoja Elina Saarela. Ensimmäisten viljelijöiden suotuisat tulokset ovat saaneet toisetkin yrittämään. Syksyllä istutetaan Elina Saarelan mukaan jonkin verran lisää taimia. Ensi keväänä alueen mansikka-aarit kasvavat vielä entisestäänkin.

ETELÄINEN RINNE JOEN VARRELLA

Anja Silvolan mansikkaviljelmä Piehinginissä on kolmen aarin suuruinen. Aarit sijaitsevat eteläisellä rinteellä aivan joen varressa. Paikka on osoittautunut onnistuneeksi.

Paitsi kastelujen vuoksi järjestely on osoittautunut onnistuneeksi talvellakin. Jokivarteen nousevat korkeat kinokset mansikan talvehtimista suojaamaan. Keväisin meillä ei ole ollutkaan ikäviä yllätyksiä, Anja Silvola muistelee. Alkukesän kuivuus on teettänyt jonkin verran lisätöitä mansikkamaalla. Muutaman kerran olemme joutuneet kastelemaan ja sadekuuroa odottelemme kovasti avuksi.

Keväisen lannoituksen ja perkuun lisäksi ei mansikkamaa ennen korjuukautta teetä juurikaan töitä. Ylimääräiset rönsyt pitää keväällä perata pois. Samoin huolehtia maan lannoituksesta. Tukolaisista ei viljelijällä ole suuremmin ollut haittaa. Taimirivit on istutettu väljästi, joten homekaan ei mansikkasatoa ole verottanut.

MANSIKKA-AIKA ALULLAAN

Suonenjoella, kuulussa mansikkapitäjässä korjuuaika on parhaimmillaan. Raahen alueella paras satoaika on vasta alkamassa. Muutaman mansikan ovat Silvolat jo omasta maasta poimineet. Meillä viljelty lajike on Zephyr. Aikaisuuden ja kestävyysden vuoksi se valittiin. Sopii kuulemma hyvin Pohjois-Suomenkin olosuhteisiin. Zephyr ei ole kaikkein makein mansikkalajikkeista. Silti ei Silvoloilla ole ollut vaikeuksia mansikkasatoa kaupatessaan. Itse olemme pakastaneet jonkin verran. Viimekesäisestä 25 litran sadosta suuri osa meni sukulaisten ja tuttavien pakastimiin. Lajikevalintakin on ollut onnistunut. Zephyr-marja kun ei ole vetinen monien kaupissa myytävien mansikkalaatujen tavoin, emäntä Saimi Silvola kertoo. Osan kotiin jääneistä marjoista Silvolat ovat pakastaneet. Osasta on tehty sosetta ja osa on talven aikana juotu omista marjoista tehtyä mansikkamehuakin.

Ensimmäiset oman maan mansikat on jo tällä kesällä poimittu Anja Silvolan mansikkaviljelmällä Piehinginissä. Kovin työläänä viljelmänsä hoitoa hän ei pidä. Kolme aaria mansikoita ja yksi vihanneksia vaatii saman verran työtunteja kesässä.

PIEHINKILÄISET LANDET HUOMENNA RADIOSSA RS 26.9.1980

Eräs Raahen alueen uusimpia bändejä on tällä hetkellä piehinkiläinen Landet. Viiden kaverin muodostama yhtye ehti harjoitella virallisessa kokoon panossaan vain kaksi päivää, radioesiintymistä varten. Tämän viikon Oulun läänin lauantairadiossa nimittäin kerrotaan Raahen seudun asioista. Musiikkiosuudesta vastaa juuri Landet, solistina raahelainen taiteilija Jari Jansson. Jari kertoo tässä yhteydessä myös taiteen tekemisestä Raahen seudulla, syrjässä suurista taidekeskuksista. Ohjelmassa kuullaan lisäksi mm. kahden Raahen vanhimman talon historiasta, joita taloja uhkaa purkamisen, metsien merkityksestä ja tulevan talven hakkuista. Raahen seudun seurakuntien menossa olevasta, Tässä Elämä -kampanjasta.

YHTYEELLÄ LAINASOITTIMET

Landet-yhtyeen jäsenet on kaikki piehinkiläisiä. Kosketinsoittimia soittavat Pekka Kärenaho ja Pekka Luukkonen, rumpuja Henrik Oja ja kontrabassoa yhtyeen nuorin jäsen, 13-vuotias Arvid Oja. Yhtyeen esittämät laulut ovat pääasiassa solistikitaristinsa Jarin sanoittamia ja säveltämiä. Radionauhoitusta varten pojat olivat hankkineen lainasoittimet, sillä kelloilla heillä ei ole itsellään yhtyeessä käyttämiään soittimia. Aiempia harjoituksiakin varten he ovat lainalleet soittimia, milloin koululta, milloin jostain muualta. Tästä huolimatta he ovat oppineet soittamisen hallinnan hämmästyttävän hyvin. Pekka Kärenaho kertoo, että hänellä on kotonaan ”simppelit sähköurut”, oikeita hän on käynyt koettamassa silloin kun on ollut tilaisuus. Nuoteista hän ei sano älyvänsä mitään, ja kertoo, että yhtyeestä vain Pekka Luukkonen osaa lukea nuotteja. Korvakuulolta on opeteltu. Henrik ja Arvid Ojalla on kotoaan vahva musiikkipohja, ja he molemmat soittavat isänsä Donald Ojan kanssa Raahen puhallinorkesterissa, Henrik soittaa siinä alttorvea ja Arvid klarinettia. Uusien soitimien hallitsemaan opettelu on sujunut pojilta melko vaivatta.

MUSIIKKIA ELÄMÄNILOSTA

Pekka Luukkosen varsinaiset musiikkiopinnot käsittävät puoli vuotta kirkkourkurin ”oppipoikana”. Oppi onkin mennyt perille, sillä Pekka tuuraa Raahen kanttoria kesäisin. Kaverit ryhtyivät viime kesänä silloin tällöin soittamaan yhdessä, aluksi vain parilla instrumentilla. Muutamia kertoja on onnistuttu lainaamaan kaikki tarvittavat soittokampeet käyttöön. Pojat ihmettelevät itsekkin, että joka kerraksi taito on aina kasvanut. Kappaleet kai kypsyvät alitajunnassa ja latautuminen on täysissä sitten kun soittamaan pääsee. Pojat sanovat soittavansa elämänilosta, vaikka useat heidän kappaleistaan kertovatkin elämänmasennuksesta. Musiikillaan he haluavat sanoa myös sitä, ettei se musiikki todellakaan ole kiinni omista vehkeistä ja paljonko isältä saa niihin rahaa – jos on innostusta, niin pystyy kyllä soittamaan.

Pyyntö radioesiintymiseen oli mieluinen yllätys Landet –yhtyeelle, joka aikoo jatkaa ja kehittää musiikkiaan, mutta ei kuitenkaan sano lähtevänsä kaupallisiin esiintymisiin. Ja jokainen vakuuttaa säilyttävänsä suhteellisuudentajun tässä harrastuksessa. Musisointi on vain yksi harrastus toisten joukossa.

LANDET –yhtye nauhoitti kappaleensa Jari Janssonin kotona. Oik. Pekka Luukkonen, Pekka Kärenaho, taustalla Arvid Oja ja laulamassa Jari Jansson.

HURNASISSA ALKOI KÄSITYÖPIIRI RS 10.10.1980

Raahen työväenopiston eteläisin piiri, Hurnasten käsityöt, nimenomaan vanhat käsityöt, aloitti keskiviikkoiltana Siuvatin

tuvassa. Heti alkuun tuli oppiin kaksitoista naista ja lisäksiin voi vielä tulla, kehuivat osanottajat. Piiriä ohjaa Eila Vaahtera. Hurnasissa ei aiemmin ole ollut kuin takavuosina yksi ainut piiri, naisten liikuntakasvatus. Kylän miehet eivät tähän mennessä ole vielä innostuneet vaatimaan käsityöpiiriä. Ensimmäinen ”tenkkapoo” tuli makramee solmeilussa, mutta innokkaasti oppilaat tarttuivat naruihin ja aloittivat sormeilun. Työkauden aikana on tarkoitus solmeilla ampeleita ja vöitä, opetella lauta- ja pirtanauhan kutomista, fransujen solmeilua, kankaan painantaa, kirjontatöitä, kinnasneulontaa ja aurinkopitsejä. Opiston rehtori Jukka Reponen kävi ”katsastamassa”, miten opiston eteläisin piste otti opit vastaan.

PIEHINGIN JUHLIEN VÄLITTÖMYYS VETÄÄ. 10.2.1981.

Vahvasti näyttää siltä, että kulttuurin painopiste on siirtymässä tuolta kaupungilta tänne Piehinkiin! naureskeli Esa Viitanen sunnuntaisilla Piehingin musiikkipäivillä. Eikä aivan suotta. Yleisömenestys kun kasvaa vuosi vuodelta ja nytkin vieraita tulvi Piehingin koululle niin paljon, että mitkään lisäpenkit eivät tahtoneet riittää istuimiksi. Tiukkaa oli myös pihamaalla ”paikoitusalueella” mutta sopu sijaa antoi.

Vauhdikkaasta ja huumoripitoisesta tunnelmasta vastasi vaihteleva ja suurelta osin kyläkunnan omin voimin toteutettu ohjelmisto. Välittömyyttä toi myös se, että mukana oli paljon lapsia. Väliajalla virkistäydettiin kahvipuhvetin puolella, tapailtiin tuttavien kuulumisia kysellen ja kertoillen. Ohjelmiston huippuesiintyjänä pidettiin Lumisalmen Reijon porukkaa Reijo ja Pojat. Reijon ainoa, jota voidaan pitää musiikin ammattilaisena, musiikinopettaja Pauli Ylitalo selvitti, että ”ollaani persoja esiintymään, ainakaan rahasta ei tätä hommaa tehdä.” Soittamisen halu ja ilo tih-

kuukin heidän taitavassa menossa. Persous esiintymiseen taas näkyi siinä, että poikien piti "virallisten esiintymisiensä" välillä pistää pystyyn yksityiset hilut puhvetin puolella olijoille. Ja mikäs sen hauskempaa. Reijo ja Pojat esitivät Reijo Lumisalmen säveltämiä lauluja ja kertoivat itse kappaleista ja niitten synnystä. Mm. Pauli Ylitalon sanoittamaa "Olen poika Pohjoisen" kuunneltiin erityisen tarkkaavaisesti. Aplodeja ei yleisö säästänyt myöskään omilta, vanhastaan tutuilta hanurimiehiltä Siniluodon Einolta ja Lehtolan Kaarloilta.

4H-kerholaiset olivat valmistaneet vihannes aiheisen loru- ja laulusikermän. "Suuren suurta kaalinpäätä, aina olen ihaillut, Pienen pellan jos vain saan, pavun pistän kasvamaan..."

Putkiradiosta lauloivat Sleep Sleepersimäiset Heggarit: Anelma, Unelma ja Manu Koskenkorvalta, Repäisevä esitys tytöiltä. Suurimmalta osalta piehinkiläisiä poikia oli nuorten Parasol-yhtyeessä. Poikien esittämä musiikki on monimuotoista ja he käyttivät useita eri instrumentteja (lehmänkelloa myöten). Pianon ja puhaltimien mukanaolo teki hyvän sävöyksen. Pojilla tuntuu olevan kunnianhimoa esityksen tasoon nähden ja tää näkyy.

REIJO JA POJAT oli yleisön suosikki, jota toivottiin kuultavaa useamminkin.

HEGGARIT, eli riehakasta menoa Piehingingissä putkiradion merkeissä.

MUSIIKKIPÄIVÄ veti Piehingin koululle paljon myös pientä yleisöä.

"Kolme sulotarta" matkaa Haaparantaan. RS 10.2.1981

Piehinkiläisten Jari Janssonin ja Mauri Pölkin tekemä suurikokoinen patsas "Kolme sulotarta" on nyt lähes valmis. Vain viimeistelytyöt ovat kesken, mutta ne tehdään patsaan lopullisella sijoituspaikalla, Haaparannassa. Patsaassa betonijalustan päälle on istutettu kolme mehevää, punaista puolukkaa vihreine lehtineen. Materiaalina olemme käyttäneet Rautaruukinterästä, sillä muuhun emme tyytyneet. Teräs on sitten ruosteen esto käsitelty, päälle on vedetty lasikuitumassaus, joka sitten on maalattu, Jansson selvittää. Teos painaa yli viisi tonnia. Korkeutta sillä on lähes kolme metriä ja pituutta noin 5,5 metriä.

Patsaan hankkinut

pääkonttorinsa edustalle Skandinavian suurin luonnontuotteiden (metsämarjojen) tukkumyyjä Nordfrys Ab Haaparannasta. Yhtiön toimitusjohtajana on Allan Lehto.

Patsaan paljastustilaisuudesta keväällä tai kesällä on odotettavissa suurtapaus Pohjois-Ruotsissa. Vaikka paljastustilaisuus on vasta tulevaisuudessa, viedään patsas paikan päälle jo ensi viikonlopun aikana. Ennen paljastustilaisuutta suunnitellaan myös ympäristön patsaalle soveliaaksi. Siihen istutetaan jäkälää ja haetaan karusta luonnosta lohka-reita, Jansson kuvailee. Teoksen ideasta ja suunnittelusta vastaa Jansson, toteutus on Pölkin käsialaa. Molempien työ on ollut yhtä merkittävää. Apureita ei ole tarvittu ja työvaiheen vuokratilatkin ovat löytyneet kitkatta. Kaverit halua-vatkin kiittää Terästuotetta, Levypajaa, Saloisten Putkiliikettä, Ammattikurssikeskusta ja Väri ja Tapettiliikettä positiivi-

sesta suhtautumisesta hankkeeseen. Koska teosta on työstyetty vain viikonloppuisin, on edellä mainittuja liikkeitä jouduttu vaivaamaan normaalin työajan ulkopuolella. Kukaan ei ole kuitenkaan koskaan valittanut, vaan aina on apua löytynyt. Patsaan toteutus on vienyt aikaa noin kolme kuukautta. Kukin puolukka muodostuu 144 levystä, jotka on taitutettu ja hitsattu kokoon. Teoksen kustannusarvio on huomattava. Teoksen työstövaiheessa syntyi odottamattomia vaikeuksia, jotka eivät pienoismallissa olleet tiedostettavissa. Lopullista patsasta synnyttävissä, kun silmä on kuitenkin se tärkein mitta. Apua on kavereiden lähes mahdotonta saada, sillä maassamme on harvoja sellaisia taiteilijoita, jotka työskentelevät samalla tekniikalla kuin Jansson ja Pölkki. Hienoa tässä on sekin, että Ruotsista on tiedossa lisää töitä.

Kolme sulotarta paikallaan RS 13.9.1981

Piehinkiläisten Jari Janssonin ja Mauri Pölkin näyttävä taideteos Kolme kaunotarta paljastettiin elokuun lopulla teoksen tilanteen haaparantalaisen Nordfrysins tuotantolaitoksen edustalla.

Paljastustilaisuudessa olivat paikalla mm. Pohjoismaiden suurimmat marja-alan edustajat. Taideteos on näyttävällä paikalla ja se on herättänyt suurta mielenkiintoa. Pitkät autoletkat ovat pysähtyneet ihastelemaan tätä värikästä luomusta.

KANSASTA LÄHTENYT tuntee kansan tarpeen RS 5.3.1981.

Elämän arvot oikeaan järjestykseen on Sylvi Koivisto os. Tähjänjoki joutunut asettamaan jo aivan nuoresta lähtien. Tänä 60-vuotispäiväänsä viettävä kunnallispoliitikko, kunnallisneuvos ja perheen emäntä katsoo taakseen kuluneiden vuosien tapahtumia kuin liukuhihnalta. Hän on tyytyväinen nimenomaan sen vuoksi, että lähtökuopat aikanaan oli itse kaivettava, eikä hän ensimmäiseksi maaliin pyrkinytkään. Kunhan on ollut kaikessa tomerasti mukana. Missäpä "puljussa" Sylvi Koivisto ei olisi mukana. Hän on kannattajajäsenenä melkein jokaisessa yleishyödyllisessä järjestössä, joka toimii kansakuntamme parhaaksi kehitysvammaisjärjestöstä lähtien. Sylvi Koivisto on syntynyt Piehingiissä ja siellä hän asuu tänäkin päivänä – kauniissa kodissaan Ylipään tien varrella. Väinö tämän talon on rakentanut, toteaa Sylvi, tarkoittaen omaa aviopuolisoaan, joka on ollut hänen rinnallaan lukuisan määrän vuosikymmeniä. En ole koskaan aikonutkaan Piehingiistä pois. Minä olen niin isänmaallinen, että haluan pysyä omalla paikkakunnalla, huomauttaa Sylvi.

Kunnallispolitiikkaan Sylvi Koivisto tuli mukaan noin 30 vuotta sitten, ensin taksoituslautakuntaan, sitten kunnanvaltuustoon, jossa hän on ollut yhtäjaksoisesti neljännesvuosisadan. Sosiaalilautakunnassa hän on työskennellyt 20 vuotta. Tätä luottamustointia Sylvi Koivisto pitää kaikkein raskaimpana. Siinä hommassa näkee ja kokee ja joutuu antamaan kaikki voimansa.

Hän on myös vanhainkodin kuntainliiton puheenjohtaja. Kunnallisneuvosmiehen virkaan hänet valittiin vuonna 1974. SKP:n jäseneksi hän liittyi jo nuorena ja sen politiikan hän on tuntenut omakseen.

PALJON MENOSSA.

Oman kylän väen kanssa seurustelut ja yhteiset hetket ovat ymmärrettävästi jääneet vähiin. Kokousmatkat ja luennot Raahen kantakaupungissa saattavat viedä pitkään ja kun välillä kotiakin on hoidettava, ei tule juuri seurustelluksi kyläläisten kanssa. Sekin on vahinko, toteaa haastateltava. Ennen oli paljonkin yhteistä oman kylän väen kanssa, silloin jopa pidettiin yhteisiä iltoja. Kun Sylvi Koiviston on usein lähdeittävä luottamus- ym. matkoilleen, on ajoneuvo välttämätön. Niinpä hän joutui 52.vuotiaana hankkimaan ajoluvan, jotta olisi "kuski omasta takaa". Sylvi Koivisto kertoo lähteneensä köyhästä ja monilapsisesta perheestä. Niinpä hänelle oli aivan luonnollista, että hän otti kasvatettavakseen ja hoidettavakseen veljensä ja sisarensa pienokaiset, jotka jäivät orvoiksi. Eivät kai omat lapset voi olla sen rakkaampia ja läheisempiä kuin nämä minun lapseni, ja lastenlapset ne vasta ihania ovat. Heitä pitää tavata melkein joka päivä. Minusta olisi aivan korvaamaton paikka, jos lapset muuttaisivat muille paikkakunnille. Minä tuntisin itseni

aivan tyhjäksi, juttelee Sylvi. Silloin kun lapset olivat vielä kotona ja Sylvi-tädin hoivissa, oli heillä karjaa ja maataloutta. Niinpä lapset oppivat jo pienenä työn teon kultaisen taidon. Minun mielestäni on ensiarvoisen tärkeää, että lapset ja nuoret osaavat tehdä työtä.

Tuostapa puhe kääntyikin tähän nykyaikaan, jolloin mm. sosiaalipolitiikassa on menty huima askel eteenpäin. Onko se hyvä vai huono, sitäpä onkin vaikea ratkaista, tuumaa Sylvi. Kuitenkaan en haluaisi, että kukaan kokisi samaa, mitä me varttuneet olemme nähneet ja kokeneet. Mutta vastuuta itsestä ja toisista pitäisi kaikkien kantaa. Sylvi Koivistolle on tasavallan presidentti myöntänyt viime itsenäisyyspäivänä Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin kunnallisista ansioista. Tämä risti lieneekin kevyempi kantaa kuin se, mitä muu maailma antaa.

Sylvi Koivisto 60 vuotta.

Koleus ei karkoittanut yleisöä Pekan-juhliilta RS 30.6.1981

On sanottu, että ainoa mikä Pekanpäivillä vuosien mittaan muuttuu, on se, sataako enemmän tai vähemmän, pohjusti Seppo Jussila Pekanpäivien pääjuhlaa, katsahtaen arvelleen kolealle taivaalle. Mutta ei Seppoa oikeasti arveluttanut. Hän nimittäin oli aamupäivällä, sateen vielä loristessa taivaan täydeltä, luvannut kaikille hermoilijoille, että ulkona ne juhlat pidetään! Aina sade on ennenkin illaksi lakannut ja niin käy nytkin! Haley konsanaan. Lassilan Seppo tuumasi, että seuraavien Pekanpäivien ohjelmathan järjestyvätkin vain soittamalla kummikaupunkeihin. Kati Mäkisen voimistelijatytöt esittivät jo alkuillasta mm. maineikkaan Saunapiiat-esityksensä. Eräs juhlaohjelman näyttävä ja värikäs kohokohta oli ryhmän tanssinäytelmä Persialaisella torilla, jonka säesti Raahen Puhallinorkesteri. Ja jännitys vain kasvoi, sillä

kohta saataisiin selvillä tämänvuotinen Pekka. Moni arvaili yleisön joukossa ja yhtä moni oli jo aivan varmakin valinnasta, mutta kun Aukusti Tuohimaa käveli lavalle, tuli siitä silti yllätys. Ja yllätyshän sen tietysti piti ollakin. Eikä aikaakaan, kun yleisö näytti kuin yksimielisenä nyökyttelevän toinen toisilleen, että juu, ihan oikeaan osunut tämä Aukustin valinta oli.

Heikki Laitinen antoi näytöksen, miten ennen vanhaan laulettiin tanssimusiikkia, silloin kun soittimia ei ollut saatavilla.

Värikäs persialainen tori tunnelma prinsessoineen ja kameleineen sai hytisevän yleisön suorastaan haltioitumaan. Upean esityksen oli valmistanut Raahen Naisvoimistelijat Kati Mäkisen ohjaamana. Säestäjänä oli Raahen Puhallinorkesteri.

KAIKEN KANSAN KESÄILTA ARKKUKARISSA RS 7.8.1981

Arkkukarin juhlassa yhtyivät raahelaisuus ja saloistelaisuus. Ekan päivien toinen päätapahtuman paikka on ehdottomasti Saloisten Arkkukari, minne rynnivät juhlimaan maaseutukulttuuria yhdessä vanhat saloistelaiset ja raahelaiset. Kättäkin puristettiin oikein olan takaa.

Pekanpäivänäyttely on edelleenkin sijoitettu Arkkukarin näyttelytupaan ja kahvi tuoksuu kamarin puolelta. Saloisten museon alkuunpanijavoimille Emil Siniluodolle ja Uuno Pohdolle - Levonin renkipojille, kuten he itse itseään nimitivät, ojennettiin juhlassa kotiseutuliiton ansiomerkit mittavasta kotiseututyöstä.

Saloisten oma poika, kouluneuvos Sakari Helle toi juhlapuheessaan esiin luonnon ja ihmisen välisen suhteen. Tekniikan avulla on saatu luonto ja sen varat palvelemaan ihmisen tarpeita. Ja siinä on menty nyt liian pitkälle. Luonto ei kestä sitä enää. Tästä johtuu, että viranomaisia ei enää uskota. Kansalaistottelemattomuus tulee ehkä entistäänkin leviämään. Vähitellen herätään varjelemaan suurenmoista luontoa mikä meillä vielä on. Kouluneuvos Helle toivookin, että myös tulevat sukupolvet tulisivat näkemään ne samat hymyilevät luontoäidin kasvot, mitkä juhlayleisö vielä kohtasi ympäriltään Raahen maaseudulta. Pekanpäivä näyttely pidetään jo viidennen kerran Arkkukarin kotoisessa näyttelytuvassa. Kulttuurilautakunnassa oli kuitenkin käyty keskustelua uuden kirjastotalon ja vanhan paikan välillä, mutta luonto voitti. Navetta valitettavasti on jäänyt vielä tyhjilleen. Kamarin puolella tuoksuu kahvi, ja tuvan takassa ritisee lämmin tuli. Tämä niille, joita kylmä kesä värisyttää. Mukavasti on tuvassa rakennettu penkkikin seinustalle takana ääreen.

Kulttuurilautakunnan puheenjohtaja Viljo Lehmusketo avasi näyttelyn ja esitti puheessaan kysymyksen maalaiskulttuurin arvonnannosta. – Onko maalaiskulttuuri unohdettu? Sehän kuuluu lähtemättömästi Raahen. Väestö tausta on suurelta osin maaseudulta. Onko tarpeeksi myös otettu huomioon laivat ja meri, kun puhutaan raahelaisuudesta? 23 taiteilijan työt vastaavat osin tähän kysymykseen. Tuvan hirsisellä seinällä välkehtii kuvista meri ja luonnon vihreys. Kulttuurisihteeri Aulis Forss tähdensi samassa yhteydessä työn ja vapaa-ajan summaa. Taide on työtä ja työ taidetta. Ja vain työ tekee meistä jotakin.

”Me kaikki olemme raahelaisia”

Saloisten perinteisissä kotiseutujuhliissa, mitkä ovat onnistuneesti yhdistetty Pekanpäiviin, painotettiin useaan otteeseen saloistelaisten ja raahelaisten yhteyttä ja veljellisyyttä. Ennen ”halveerattiin” puolin ja toisin maalaisten ja kaupunkilaisten keskuudessa. Nyt oltiin kaikki raahelaisia. Kotiseutumuseon idylli ja luonnonläheisyys luovat oman leimansa aina juhliin ja juhlijoihin. Vuosi vuodelta juhlijoita saapuu enemmän täyttäen penkin, seinä vierustat ja kanervamättäät. Olisivatko uskoneet tätä aikoinaan kaksi ansiokasta puuhamiestä, Emil Siniluoto ja Uuno Pohto, kun he professori Levonin kanssa kiersivät kylää etsien museoesineitä saadakseen pystyyn oman kotiseutumuseon. Kulttuurisihteeri Aulis Forss ojensi heille kukkaset ja kotiseutuliiton ansiomerkin kiittäen heitä työstä.

”Kuulumme luontoon”

Juhlapuheen pitäjä kouluneuvos Sakari Helle on Saloisten poikia. Hän muisteli puheessaan omaa äitiään joka hänelle oli paljon kertonut Järvelä ja Mutalan rannan kauneudesta. Ihmisen suhde luontoon on usein maiseman katselemista. Kysymys on kuitenkin paljon enemmän. Me kuulumme luontoon jollakin salaperäisellä tavalla. Alkuperä on sama. Alkuna on Jumalan ajatus. Kouluneuvos Helle on syvästi paneutunut luonnon ja ihmisen suhteeseen.

Kun ihminen kohosi luomakunnan kruunuksi, syntyi käyttäytymisen kaavaksi se, että luonto on alistettava, nujerrettava, jopa hävitettävä. Tänä päivänä on käsitys vanhentunut. Se on todettu jopa vaaralliseksi sekä ihmisille että luonnolle. Jopa valtameret ovat nyt uhattuja.

Kouluneuvos Helle on seurannut läheltä tutkimustyötä Perämeren norpista. Norppien sisäelimiä on tutkittu ja tultu siihen tulokseen, että ne ovat sairaita. Ja samat myrkyt vaikuttavat muuallakin. Herääkin kysymys: Mitä ihmisen toimenpiteet vaikuttavat luontoon? Poliitikot eivät pysty pelottomasti ottamaan kantaa. Virkamiehiä ei enää uskota. Kansalaistottelemattomuus tulee ehkä leviämään kuten Kojjärvellä tapahtui. Vähitellen herätään varjelemaan suuremoista luontoa, mikä meillä vielä on. Meille vielä luontoäidin kasvat hymyilevät, sanoo kouluneuvos Helle puheessaan. Niistä voi jo nyt kuitenkin nähdä synkkenevän tulevaisuuden. Minä toivon, että tulevatkin sukupolvet näkisivät nämä samat hymyilevät luonnon kasvat, mitkä me vielä kohtaamme ympärillämme. Onko meillä tähän viisautta ja uhri-
valmiutta?

Juhlissa esiintyivät Raahen Puhallinorkesteri ja Raahen Mieslaulajat. Osmo Tamminen piti tervehdyspuheen.

Ritva Oksanen puhutteli runossaan vanhuksia ja kuolemaa. Eeli Yli-Mattilan runo kertoi vanhoista Salon markkinoista ja Esa Viitanen ”Perukan ukkona” puhui urbanisoitumisesta hupaisella tavallaan. Vanhaa Raahea kuvaava oli Kerttu Kastellin kirjoittama näytelmä ”Rintillä”. Mukana olivat Maire Rautio, Mirja Kemppainen, Rauha Tihinen, Kalevi Krekilä, Yrjö Miettinen, Jaana Kauppinen ja Kirsti Mustanoja. Tuttuun ja totuttuun tapaan ohjelmia juonsi Onni Norio. Raahen Arkkukarissa on viides toimintakesä kallistumassa loppuaan kohti. Taidekeskus kahviloineen on osoittautunut tarpeelliseksi. San saama suosio kasvaa vuodesta toiseen.

Vuosittain toistuvaa kesäiltaa Arkkukarissa vietettiin keskiviikkoiltana. Raahen kaupungin kulttuurisihteeri Aulis Forss oli onnesta lääpällä, kun hän varovasti ja ehkä ennakkoluuloisestikin kurkisti vanhainkodin nurkan takaa. Väkeä oli piha täynnä, penkkirivit, portaat ja kaikki mahdolliset istuinpaikat oli miehitetty jo hyvän joukon ennen tapahtuman alkua. Viihtyminen oli taattu, että ohjelma oli monipuolinen ja sitä ennen ja jälkeen voi tutustua näyttelyihin ja käydä kahvittelemassa. Väliajalla sitä paitsi oli aikaa porista tuttavien kanssa samalla, kun Eino Siniluoto veteli hanuristaan vanhoja tuttuja säveliä.

Tehtävää riittää

Kulttuurisihteeri Forss huomautti tervehdyssanoissaan, että turha tätä paikkaa on enää kehua. Todisteita on tarpeeksi. Hän huomautti näyttelyjen osalta, että käsien taidon säilyminen on varmaan paikallaan ja suurin 980-luvun kulttuuripoliittinen tehtävä. Raahen kaupunki on järjestänyt kulttuuri-toimintaa kaupungin eri puolilla. On tarpeellista muistaa kaupunkilaisten tarpeet kauempanakin kuin Arkkukarissa, huomautti Forss. Toivon, että aktiivinen kulttuurityö jatkuu, ja asianomainen lautakunta pyytää yleisöä esittämään omia toivomuksiaan, jatkoi Forss.

Musiikkia joka makuun

Musiikkia oli tarjolla niin vanhempaan kuin uudempaan malliin. Donald Ojan yhtye; Oja, Kaarlo Lehtola, Elias Nylund – aloitti repäisevästi Kielon jäähyväisillä ja Tili tuli tili meni kappaleella, Krekilän perheyhtye isä Nestori ja äiti Liisa Veikon ja Lahjan kanssa esitti kauniin balladin ja merimieslaulun. Kansa taputti, koska kuultiin, että perhe kuuluu äsken mainetta ja kunniaa niittäneeseen Laulutoverit kuoroon. Jari Jansson lauloi Juha Raution huilusaestyksellä Risto Sassalin ja Jarin omia sanoituksia, herkän kehtolaulun, vaikuttavan siipirikkolinnusta kertovan sekä Lapsena leikittiin laulut. Edesmenneen pakinoitsijan ja runoilijan Emil Ansarannan, kirjailijanimeltään Korpiloukon Kustaava, tuotantoa esitteli Eeli Yli-Mattila. Esittelijän mukaan Ansaranta oli itseoppinut kansannainen, jonka tuotannosta osa on ”valmista tavaraa”.

Huumoria höysteeksi

Illan juontaja Esa Viitanen, varsin vääräleukaisena tunnettu raahelainen, oli puolestaan myös iloinen, että yleisöä oli saapunut satamäärin. Kun ihmisillä on ilmetty kulttuurinälkä, voitaisiin pian eteen tulevien Piehinki-päivien lisäksi järjestää vaikka yhdistetty puolukka-pontikkapäivä taikka savotta Härkölassissa, hän leukaili. Ohjelman kokoajat olivat halunneet musiikkipitoisen ohjelman lomaan saada myös puhetta ja sitähan tuli, kun Esa pääsi vauhtiin. Ensin hän kehui itseään ja vakuutti, ettei ole ollenkaan höystön tunteva. Vakuuttaakseen myös yleisön taidostaan, hän oli kaivanut pöytälaatikostaan Hirvijahti-runon ja Kuljunlahden metson laulun. Molemmat menivät yleisöön kuin kuuma veitsi suihin.

Meren tuoksussa Aatamin aikaan

Sokerina pohjalla Raahen Teatterikerho esitti Eeli Yli-Mattilan kirjoittaman ja Antti Suurosen ohjaaman pienoisenäytelmän. ”Kesäaamu perukan kartanolla”. Näytelmässä emäntä kirjusi pystykirnalla ja se oli yleisön nuorimpien mielestä ihmeellistä hommaa. Aivan piti mennä kurkistamaan kirnuun. Ja isäntä Aatamin viikatteen teroitus oli myös nuorimmille outo tapahtuma, varsinkin, kun sitä kesti ja kesti. Aatamilla kun oli puuhaa puhumisesta niin, ettei muuhun ehtinytkään.

Pienoisnäytelmä oli hauska päätös Arkkukarin kesäillalle. Näytelmän isäntä Aatamia esitti Esa Viitanen, emäntä Eevaa Maire Rautio, Salomonina, rannin isäntää Matti Ylitalo, kirkkoherraa Antti Suuronen ja kirkkoherskaa Jaana Krekilä. Sään haltija oli päättänyt antaa suosionsa Arkkukarin kesäillalle. Kaunis päivä tosin muuttui vilpoiseksi illan mittaan, mutta yleisö oli varautunut lämpimin vaattein. Yleisö veti henkeensä meren tuoksua, jota tuuli toi tullessaan, ja viihtyi. Eino Siniluodon oivallus, että väliajan voi täyttää haikeilla hanurin sävelillä, oli nappiin osunut.

Minä olen Aki, alle 4 kuukauden ja varmasti nuorin juhlijoista. En minä nuku, iskin kuvaa-jalle silmää ja sattuivat silmät jäämään kiinni.

Meitä on paljon Arkkukarin kesäillassa. Kuvassa näkyy vain sakein miehitys, sillä istujia oli pitkin ja poikin pihaa.

23 Saloisten kotiseutujuhlassa esitettiin Kerttu Kastellin kirjoittama pienoisnäytelmä "Rintilla". Se antaa pienen väläyksen ajasta, jolloin Raahen ja Saloisten välillä oli tosiaan rinteli portti.

Näillä juhlilla pyritään rikkomaan se mahdollinen näkymätönkin portti raahelaisten keskuudessa.

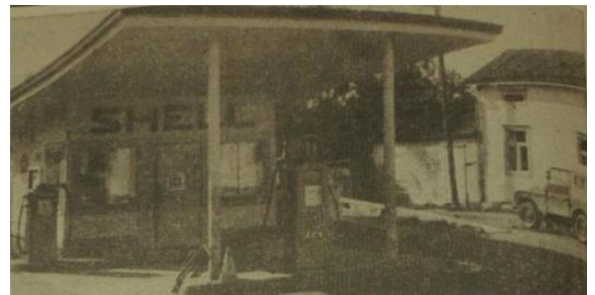
Kuin ammoisina aikoina pihapiirissä istuvat neidot aitan kynnyksellä. Ja kotiseutujuhlien emäntien (Marttojen) valmistama juhannusjuusto eli makea juusto maistuu.

SHELLIN palveluja Raahessa noin 50 vuotta. RS 13.9.1981

Suomen vanhin toiminnassa oleva öljy-yhtiö Oy Shell Ab merkittiin tasan 70-vuotta sitten kaupparekisteriin nimellä Suomalainen Petrolintuonti Osakeyhtiö MASUT. Vuosisadan alun tavaramerkkejä olivat Kristalli Petroleuni, Masut ja Sininen Tähti. Valopetrolia puuastioissa toimittaneesta Suomen Petrolintuonti Oy MASUTista, joka vuonna 1911 myi 4 miljoonaa litraa valopetrolia ja 10 000 litraa bensiiniä, on kasvanut Suomen suurin moottoripolttonesteiden ja voiteluaineiden markkinointiyhtiö, Oy Shell Ab. Raahen perustettiin Shellin ensimmäinen jakeluasema vuoden 1930 paikkeilla. Jakeluasemaa hoiti yhtiön palkkaama henkilökunta, jonka esimiehenä toimi Eemeli Törmälä.

Vanhat raahelaiset ja maakunnan väki muistaa tämän ensimmäisen jakeluaseman, joka sijaitsi Härkätorin laidassa aivan eteläisen sisääntulotien tuntumassa. Härkätoria nimettiin tämän jälkeen Autorotiksi. Itsenäisenä yrittäjänä ryhtyi Ahti Jokela pitämään Shellin jakeluasemaa vuodesta 1945. Hän hoiti liikettä aina vuoden 1960, jolloin Shell rakensi entiselle paikalle uuden huoltoaseman. Tätä uutta jakeluasemaa ei Jokela enää uskaltanut ottaa harteilleen, joten uudeksi hoitajaksi tuli Reino Montonen. Montonen ei kuitenkaan viihtynyt Raahessa kuin vuoden verran. Huhtikuussa 1962 tuli liikkeenharjoittajaksi Jalmari Häkkinen, joka jatkaa työtään edelleen. Muitakin muutoksia on "Häkkisen kautena" tullut. Raahen kaupungin laajetessa jäi vanha jakeluasema rakentamisen jalkoihin. Niinpä Shell rakennutti uuden ja nykyaikaisen jakeluaseman vuonna 1971 Asemakadun varteen. Jakeluasema on entistä suurempi ja palvelut ovat moninkertaistuneet. Oy Shellin palveluksessa Suomessa on 825 henkeä. Yritys työllistää noin 3800 henkeä. Shellin 450 huoltoaseman verkko on maan laajin. Samoin ovat yhtiön venepalvelu- ja ilmailuhuoltoverkostot. Shellin markkinaosuudet tärkeimpien öljytuotteiden myynissä olivat viime vuonna: bensiinit 25,4 prosenttia, dieselöljy 16,7, kevyt polttoöljy 17 ja moottoriöljy 16,5 prosenttia.

Shellin ensimmäinen jakeluasema Raahessa "Autotorilla" Kokkolantien alkupäässä.

Sirkkelipöydästä se alkoi, RAAHEN LEVYPAJA TUOTTAVA PIENYRITYS RS 22.10.1981

Omakotitalon varastohuoneessa sirkkelipöydän kehittelystä ja rakentamisesta alkanut Raahen Levypajan tuotanto pyörii nyt miljoona markkaa koneineen ja laitteineen maksavassa teollisuushallissa Saloisissa. Olkijoella syntyneestä Teuvo Joensuusta piti aikanaan tulla maanviljelijä, mutta nyt hän johtaa kahdenkymmenen hengen yritystä, jonka liikevaihto viime vuonna oli 2,2 miljoona markkaa. Hän on yksi esimerkki raahelaisestä yrittäjästä. Teuvo Joensuu työskenteli-

kymmenisen vuotta rautatehtaalla, lautapoikana, kirvesmiehenä, levyseppänä. Isossa talossa saamansa kokemuksen ja vähitellen kiteytyneiden tuoteideoiden pohjalta hän aloitti oman yrityksen.

Pienestä alusta yritys on kasvanut tasaisesti, rakentanut uudet toimitilat ja työllistää nyt parikymmentä henkilöä. Oman laajan Tevo- tuotevalikoimansa lisäksi Raahen Levypaja tekee vaativia alihankintatöitä. Yrityksen suurimmat työnantajat ovat Rautaruukki Oy ja Wärtsilä Oy, ja suurin yksittäinen työ on ollut Kostamuksen putkisiltojen rakentaminen. 1970-luvun puolivälin vuodet olivat metalliteollisuudessa Joensuun mielestä kulta aikaa. ”Vaikka kokemusta ei ollut paljoakaan, töitä riitti ja asiat onnistuivat”. Joensuu oli innostunut rakennustöistä ja teki niitä varsinaisen työajan ulkopuolella – vaimonsa Pirkon kanssa. Kun pyrin saamaan kirvesmiehen työtä helpommaksi, kehitin sirkkelipöydän”. Se oli Joensuun ensimmäinen oma tuote. Kun rautatehtaan rakennusvaihe oli ohi, Joensuu joutui levysepäksi. Metallityöt alkoivat vähitellen tulla tutuiksi ja vuonna 1974 mies perusti oman yrityksen. ”Alettiin korjata rakennusliikkeiden kalustoa, ja teräsrakenteita alkoi mennä kaupaksi. Kun kokemus karttui, alkoi Rautaruukki tilata pienehköjä teräsrakenteita ja koneenosia.

OMIA TUOTTEITA SYNTYY

Vähitellen alkoi sirkkelipöydän lisäksi syntyä muita omia tuotteita. Joensuu kehitti surrin, betonilaidoituksessa käytettävän kiristyslaitteen. Idea jäi itämään niiltä ajoilta, jolloin tein kirvesmiehen töitä, hän selvittää. Sitten syntyi polttoleikkauspurseitten poistamiseen käytettävä puhdistusrumpu ja tällä hetkellä ainoa markkinoilla oleva pakettiauton nosturi. Laitte on yksinkertainen, mutta sen saaminen sopimaan lakiviidaksoon oli vaikea. Kansanedustajien avulla asia saatiin liikenneministeriössä ja autorekisterikeskuksessa hoidetuksi, Joensuu muistelee. Vaikka markkinointia ei kovinkaan tarmokkaasti ole hoidettu, eikä tuotteista suuresti rummutettu, ovat ne käyneet hyvin kaupaksi. Menekkiä on ollut. Sato- ja sirkkelipöytiä tehdään vuosittain ilman suurempia markkinointikampanjoita, Joensuu sanoo.

OMA ELÄMÄNTAPA

Kysymykseen, mitä on olla yrittäjä, vastaa Joensuu, että onhan tämä oma elämäntapa. Hänen mielestään niin ihmisiin kuin asioihinkin joutuu yrittäjänä suhtautumaan toisella tavalla kuin vieraan palveluksessa ollessa. Asiat on otettava tosissaan. Niitä ei voi sivuuttaa olankohauksella. Mitään jyrkkää vastakkainasettelua ei asioiden kohdalla voi tehdä, hän vakuuttaa. Suhtautumisen yrittäjään Joensuu sanoo suuresti muuttuneen sitten muutaman vuoden takaisen ajan. ”Joi-takin vuosia sitten yrittäjä sanaa käytettiin kirosanana. Oliko se sitten yleistä, vai johtuiko se siitä, että olin juuri aloittanut yritystoiminnan. Joka tapauksessa koin silloisen suhtautumisen vaikeana ja kielteisenä”, Joensuu sanoo.

Hänen mukaansa suhtautuminen on kuitenkin muuttunut. Alkuaikana oli vaikea saada kaupungiltakin apua. Asiaa ei pidetty oikeana. Nyt on kuitenkin tilanne ja suhtautuminen aivan toinen. Joensuu arvelee, että viime vuosien yleinen keskustelu yrittämisestä ja yrittäjyydestä on saattanut, sada muutoksen aikaan.

TEKOJÄÄ ja TYÖTTÖMYYS VASTAKKAIN

Teuvo Joensuulla ei koskaan ole ollut vapaa-ajan ongelmia. Nuorempana kalastelin ja kävin metsällä, mutta sittemmin on vapaa-aika kulunut hyödyllisessä ja tuottavassa toiminnassa, hän kertoo. Raahen tekojääradan rakentamista hän pitää kyseenalaisena. ”Sillä rahalla, mitä tekojäähän pantiin, olisi yritysmaailmassa saatu paljon aikaan”, Joensuu sanoo. Hänen vankka mielipiteensä on, että nämä rahat voisi panna vastakkain työttömyyden kanssa. Uusille yrittäjille tällä rahalla olisi saatu paremmat käynti- ja lähtömahdollisuudet. Ja nuoriahan nämä yritykset työllistävät. Kun niin suurta keskustelua, kuin nyt on käyty, käydään sekä tekojäästä että nuorten työttömyydestä, olisi asiat pantava puntariin ja verrattava niiden painavuutta, Joensuu jyräyttää.

HARRASTUKSESTA HYÖTYÄ

Joensuun mukaan työn tekemisen ja vapaa-ajan viettämisen väliin pitäisi osata vetää raja oikeaan paikkaan.

Joillakin riittää kahdeksan tunnin työpäivä, mutta hyvin monille ei. Tällaiselle pitäisi antaa mahdollisuus tehdä ja harrastaa sellaista, josta olisi hyötyä itselle, perheelle ja koko yhteiskunnalle, hän sanoo. Yleinen mielipide ja verottaja ovat Joensuun mielestä kuitenkin tätä vastaan. Moni haluaisi viettää vapaa aikansa toisin, jos esimerkiksi verottajan suhtautuminen olisi erilaista kuin se nyt on. Rautaruukillakin on monen alan ihmisiä, jotka voisivat olla paikkakunnalle avuksi. Kuitenkin naapureitakin arastellaan, sanoo Joensuu mielipiteenään.

LAMAAVARAUDUTTU

Teuvo Joensuu sanoo, että hänen yrityksessään on varauduttu mahdollisesti edessä olevaan lamaan. Pitemmän aikaa on koettu touhuta siihen malliin, ettei lama pääsisi pahemmin kolistelemaan, sanoo Joensuu, jonka mielessä on vuoden 1978 vaikeudet. Kun silloin kolme vuotta sitten selvittiin sen kokemuksen avulla, joka silloin oli, pitäisi nykyisellä kokemuksella tulla toimeen, vaikka lama iskisikin. Tällä kokemuksella ja koneistolla tekisi lamankin aikana ihmeitä, Joensuu vakuuttaa.

EI PAKOLLA YRITTÄJÄKSI

Vaikka Teuvo Joensuu pitääkin omalla kohdallaan selviönä, että hänestä tuli itsenäinen yrittäjä, ei hän kuitenkaan kehoita ketään äkillisesti päättämään yrittäjäksi rupeamista. Ajan mittaan se tuli minun kohdallani eteen. Vähitellen syntyi tilaisuus ja homma alkoi luistaa, hän sanoo. Ja kun miehellä on sellaiset työhalut ja vähitellen kehittynyt ammattitaito kuin Joensuulla on, niin silloin onnistuu. Joensuu uskoo, että vain aikaansa seuraava, työnsä laadusta huolehtiva ja joustavaan asiakaspalveluun pystyvä yritys voi menestyä kovassa kilvassa. Työntekijöittensä ammattitaidosta Raahen Levypaja pitää huolta kouluttamalla heitä. Yrityksellä on myös koulutuksellista yhteistyötä Oulun yliopiston kanssa. Raahen Levypaja on kasvava pienyritys.

Piehingissä aletaan tallentaa kylän elämää valokuvina RS 15.12.1981

Piehingin kylätoimikunta aikoo ruveta tallentamaan oman kylän kulttuuriperinnettä keräämällä vanhoja valokuvia. Valokuvista on tarkoitus tehdä suurennoksia, joista sitten rakennetaan kokonaisuus kuvaselityksineen.

Kuvista pystytetään aikanaan näyttely jonkun tilaisuuden yhteyteen. Jo tällaisen kuvamateriaalin tallentaminen ja kokoaminen yhteen sellaisenaan nähdään Piehingingissä tärkeäksi. Kylätoimikunnan kokouksessa sunnuntaina käsiteltiin myös Piehingin koulun urheilukenttätilannetta. Maapohjan ostoista on jo sovittu maanomistajien kanssa, ja kaupunki tehnee kaupat ensi vuoden puolella. Urheilukenttä on tarkoitus saada valmiiksi seuraavan vuoden syyslukukautta ajatellen. Urheilukentän yhteyteen aiotaan rakentaa myös pururata, reippaan kilometrin pituinen. Tällä hetkellä Piehingin koululle ei ole urheilukenttää oikeastaan ollenkaan, vaan koulun piha on palvellut tätä tehtävää. Talvella puolet koulun pihasta on ollut jäädytettynä luistinradaksi. Piha-kenttä ei ole kuitenkaan ollut tarkoitustaan vastaava.

PIEHINGISSÄ MUSISOITIIN ja MURRETTIIN KIELILLÄ 2.2.1982

Lämminhenkiseksi ja elämänläheiseksi voisi luonnehtia Piehingin koululla jo neljännen kerran järjestettyä musiikkitaapahtumaa. Tästähän on muodostunut perinne Piehingingissä, niin että sinne tullaan naapurikunnista saakka. Piehinkiläisten oma murre nostettiin illan mittaan kunnia-asemaansa. Kylätoimikunnan puheenjohtaja Jalmari Tähjänjoki esitti Aili Hongan kirjoittaman murrerunoelman siitä, miten maaseututyö niin monen kohdalla tälläkin kylällä on vaihtunut tehtaanpilliin ja Rautaruukkiin. Illan juontaja ja jutustelija Esa Viitanenkin tuntui olevan kuin elementissään omalla kotikylällä ja kotikylän asukkaitten joukossa. Esa lausui myös kaksi runoaa, jotka sisälsivät lapsuuden muistoja ja mieliin painuneita kuvia synnyinseudulta. Musiikki-iltaan siis mahtui paljon muutakin kuin musiikkia. Tilaisuuden avasi kulttuurisihiteeri Aulis Forss, joka ojensi piehinkiläis-taiteilija Jari Janssonin maalaaman ja Piehingin kylätoimikunnalle lahjoittaman taulun Jalmari Tähjänjoelle. Taulu esittää kaikkien kyläläisten tuntemaa August Pehkosta. Taululle mietittiin sijoituspaikkaa, ja ainakin toistaiseksi se päätettiin asettaa koulun tiloihin. Illan musiikillisen annin aloittivat Raahen kansanpelimannit Matti Tuhkalan johdolla. He soittivat viisi mukavaa kansanmusiikkikappaletta, ja lämmittelivät yleisön vastaanottavaiseksi musiikilla.

Ritva Oksanen esitti kirjoittamansa, tarinan kissamummosta, mummon vaalikampauksesta ja vaalimatkasta. Esitys oli herkkä ja persoonallinen. Ja sitten laskettiin volyymit irti. Esiintymään tulivat Jari Jansson ja hänen yhtyeensä. Viitasen Esa kylä yritti todistella, että kovaääniset ovat niin pienellä kuin mahdollista... aivan toista on tuolla Raahessa, kun Hanoi Rock tulee ja räjäyttää kaapit täysillä. Silti epäuskoinen osa yleisöstä katsoi parhaaksi pelastautua buffetin puolelle sormet korvilla. Jari esitti omiansa ja Risto Sassalin teksteihin säveltämiään kappaleita. Yhtyeessä soitti bassoa Ahti Valkeapää, rumpuja Harri Hemmilä, kitaraa Juha Pietarila ja kosketinsoittimia sekä soolokitaraa Markku Haga. Vaikka musiikki oli tyyliltään nk. progressiivista, kertoivat laulujen sanat kylän elämästä ja ihmisistä. Yhtyeessä kiinnitti huomiota etenkin basistin taitavuus ja hänen soittonsa elävyys. Eino Siniluoto ja Kaarlo Lehtola, Piehingin tutut hanuristit eivät kylläkään saaneet aikaan samalaista äänivoimaa, mutta tunnetta irtosi ehkä sitäkin enemmän. Pelimannipojat olivat tavallaan kuin osa yleisöä: lämpimästi, eleettömästi ja lähellä. Tuttuja vuosien takaa, joiden soitossa on sitä, mitä ilman ei juhla olisi ollut piehinkiläinen. 4 H-tytöt olivat tehneet myös omaa ohjelmaansa. Ollinsaaren tytöt pitivät musiikillisen tietokilpailun ja tämän jälkeen yleisö sai nähdä, mikä se sellainen titityvillitys-tanssi oikein on.

Kylätoimikunta esittää PIEHINKIIN VANHUSTEN VUOKRARIVITALO RS 4.3.1982

Piehingin kylätoimikunta on lähettänyt Raahen kaupunginhallitukselle aloitteet vanhusten vuokratalon rakentamisen suunnittelusta Piehinkiin, lasten päiväkotitilojen järjestämisen sekä nopeusrajoituksen saamisen valtatielle Piehinkiin muutamiin liikenteellisesti tärkeisiin ja vaarallisiin kohteisiin. Kylätoimikunnan tammikuussa pitämässä kokouksessa päätettiin kiirehtiä vanhusten vuokrataloa Piehinkiin. Samoin esitetään, että Piehingin monitoimitalon rakentamisen yhteydessä huomioitaisiin myös lasten päiväkotitilat. Kylätoimikunnan mukaan Piehingin monitoimitalon rakentamista var-ten on varattu määrärahat kaupungin talousarvioon vuosina 1983–84. Monitoimitaloon on määrä tulla nuoriso- ja kirjasto-tilat.

MAATALOUSLOMITTAJISTA jatkuva pula Raahessa RS 4.3.1982

”Syö Piehinkiläisiä munia, näet kauniita unia”. Näin omaperäisesti mainostavat Raahen yrittäjät tuotteitaan. Siinä olisi esimerkkiä myös muiden tuotteiden mainostajille.

Raahen kaupungin alueella ei ole maatalousalalla varsinaisesti suur-tuottajia, mutta yrittäjiä on vielä merkittävästi. Myös maatalousyrittäji-lä on oikeuksia, eikä yksinomaan velvollisuuksia, huomauttavat maa-talouden lomautakunnan puheenjohtaja Jalmari Tähjänjoki ja maa-taloussihteeri Jorma Kaisto kertoessaan tämän alan ajankohtaisista tapahtumista.

Raahen kaupungin maatalousalan asiantuntijat Jorma Kaisto ja Jal-mari Tähjänjoki pohtivat lomittajaongelmaa. Vaikka on visaista, ei it-kuun ole aihetta.

KAUPPA TALKOILLA KUNTOON RS 22.6.1982

Sekä myymälänhoitaja Irmeli Pelttari että asiakas Maija Lalli ovat tyytyväisiä piehinkiläiseen talkooväkeen. SOK:n Piehingin myymälä maalattiin talkoovoimin. Työ olisi valmistunut jo yhdessä illassa, mutta kun maali loppui kesken, myymälänhoitaja Pelttari naureskelee.

Piehinkipäivät venetsialaisittain RS 20.8.1982

Raahen Piehingingissä on valmistauduttu viettämään Piehinkipäiviä, jotka ovat jo huomenna. Piehinkiläiset ovat jo kolmannen kerran saaneet aikaiseksi omat juhlat käsityönäyttelyineen ja venetsialaisineen. Viimemainittu on merenrantojen valaisu soihtuin, jotka luovat kuvajaisensa veteen ja tummenevaan iltaan.

Päivien avaus on lauantaina klo 12 Piehingin koulussa, jossa on myös piehinkiläisten käsitöiden näyttely.

Avoimna lauantaina 12–18 ja sunnuntaina 12–16. Päiväjuhlaan kokoonnutaan Lännenrannalle ”Bombar” taloon. Juhlissa on puheita, laulua, soittoa, kilpailuja ja lapsillekin hauskoja ajanvieteohjelmia.

Iltajuhlissa Bombar talossa jatketaan monipuolisella ohjelmalla, mm. nähdään kuvaelma. Lopuksi tanssitaan. Ja illan viimeisenä sytytetään soihtut ja ihaillaan ”venetsialaisvaloja”. Rannalla sytytetään noin 200 soihtua. Piehinkiläiset ovat

omatoimista väkeä. Tähänkin juhlaan on valmistauduttu yhteismielin. Aili Honka on sanoittanut Kotiseutulaulun, jossa sävelenä on Honkain keskellä ja sanat omalla murteella: ”Piehingin helmoissa kotimme seisoo”.

Veikko Krekilä laulattaa, ja soittajiahan Piehingingissä on melkein joka talossa. Oma yhtye; Donald Oja, Eelis Nylund, Kaarlo Lehtola, aloittaa jo avajaisista musisoimnin. Kahvitarjoilut, limskat, makkarat ym. ovat yleisön nautittavana. Jokaisen juhlaan osallistuja saa kymppillä käteensä koko päivän ohjelmalehden, jonka taiteellisuudesta vastaa Olavi Saarela.

Kyläläisten voimannäyte RS 24.8.1982

Piehinkipäivät vailla vertaa.

Piehinkiläisten yhteishengen voimannäytöksi voidaan luonnehtia toimia, joilla kolmannet Piehinkipäivät vietiin läpi. Yleisöä, oman kylän väkeä ja myös vieraita, oli kaikissa tilaisuuksissa. Iltajuhlissa jopa niin paljon, että Bombar talon tienoot ”kuhisivat”. Raahen Piehinki on suuri kylä. Siihen kuuluu keskuskylän lisäksi monia periä, on Ylipää, Kultala ja Hurnanen. Jouni Kippola, joka on yksi juhlan järjestäjistä, kertoo, että pienellä pyynnöllä saatiin jokaisesta kylästä työntekijöitä ja järjestäjiä. Niin sitä pitää.

Naurua ja laulua, hauskaa jutustelua ja huumoria. Sitä riitti. Kohokohta illan hämärtyessä oli soihtujen tulet, meren rannalla, ns. venetsialaiset, jossa elävien tulien rivit kuvastuessaan tyyneen veteen, antoivat tunnelmaa. Lapsille vetivät ulkoleikkejä Sirkka Tervonen ja Elina Saarela. Myös aikuiset kilpailivat hevosenkengän- ja tikanheitossa. Makkarat, kahvit ja limskat kävivät kaupaksi. Illalla vielä arvottiin Lauri Krekilän tuoma kalaämpäri ja Mirja Sepän vihanneslaatikko. Päiväjuhlissa vieraili entinen piehinkiläinen Timo Kyllönen perulaisen puolisonsa kanssa. He ovat molemmat opiskelleissa Moskovassa. Timo jo kapellimestarin diplomin omistaja. Illalla tultiin toimeen melkein omin voimin. Musiikkipuolelle oli houkuteltu Pyhäjoelta Timo Lahnaniemi. Oman kylän orkesteri Eelis Nylund ja Donald Oja oli koko illan remmissä säestäen mm yhteislauluja, joita veti Veikko Krekilä. Eikä pidä unohtaa Ojan Henrikiä ja Arvidia, jotka myös ovat soiton taitajia.

Puheet toisella kertaa.

Puheita ei paljon pidetty, kun kaupungistakaan ei ollut tullut edustajaa kutsuista ja lupauksista huolimatta. Sitä ei kuitenkaan surtu, todettiin vain, etteikö piehinkiläisten omatoimisuutta osata arvostaa! Myllyn Inkeri! eli Inkeri Sipola lähetti kaksi suurta kukkakimppua terveisiksi. Kukkia tarvittiinkin välttämättä, onnitellessa synnytyslaitokselta tullutta isää?? Piehingingissä tapahtui nimittäin maailman suurin ihme. Isä synnytti. Ja kaiken lisäksi hän ei edes tiennyt odotavansa. Reipas tyttölapsi tuli ja yleisö onnitteli raikuvin taputuksin. Ensin kuitenkin synnyttäjälle annettiin kalikkanukutus.

Tämä "ihme" tapahtui näytelmässä, jossa Jalmari Tähjänjoki oli lääkärinä ja avustavana leikkaushoitajana Elina Kippola. Potilas otettiin yleisön joukosta. Onnellinen isä oli Tapani Karvonen. Yleisö eli ratkiriemukkaita hetkiä, kun se tajusi, että tästä sairauskohtauksesta kaikkien kommervenkkiänsä jälkeen kehittyi ns. iloinen perhetapahtuma. Nuttuun puettu tyttölapsi lepäsi lopuksi autuaasti hymyilevän isä-äidin sylissä.

Soittajat pöydälle!

Meininki oli reilua koko illan. Soittajatkin istuivat pöydällä, vaikka yleensä sanotaan, että ainoastaan talon ainoa poika saa tätä tehdä. Mitä kaikkia lahjoja kyläläisiin kätkeytyykään, kunhan ne osataan vetää esiin.

Annikki Lehtola lauloi isä-Kaarlon säestämänä Uralin pihlajan ja Sirkka Tervonen veti yleisöä hauskoihin kilpailuihin. Eeli Yli-Mattila luki Nätti-Jussin kaskuja, eikä pidä unohtaa Aili Hongan kotiseutulaulua, jossa sanat oikein murteella sointuvat. Eeva Kippola oli päivällä sen laulanut. Ja olihan siellä vielä paikkakunnan muidenkin tekemiä juttuja ja murteen verryttelyä.

Markku, Kimmo ja Ilkka myivät kymppin lippuja niin tosissaan, ettei yksikään uskaltanut pujahtaa sisään pummilla. Makkaroita kehuivat maukkaiksi Anja, Vuokko ja Eija. Ja kiireestä päätellen syötävät tekivät kauppansa. Kippolan Eeva keitti vahvaa kahvia ja hänellä oli apunaan liuta tyttöjä. Illan jatkuessa soittajat nousivat uudelleen pöydälle, penkit kasattiin ja väki ryhtyi pyörähtelemään. Kaikilla oli hauskaa, olihan tultu viettämään rattoisa kesäpäivä kirkassilmäisenä iloiten. Ja se onnistui. Kätten taitoja oli näytteillä koulun suojissa vielä sunnuntainakin. "Osataan sitä meilläkin", todistivat kauniit ja taitavat saavutukset.

TÄSTÄ KEHKEYTYY näytelmä, jossa tapahtui ihme. Potilas palasi leikkauspöydältä pienen tyttölapsen kanssa. Jalmari Tähjänjoki on lääkäri, avustava hoitaja Elina Kippola ja onnellinen isä Tapani Karvonen.

Hurnasten tytöt olivat makkaramyyjiä. Anja Jussinniemi ja Titta. Vuokko Niemelä ja Eija Talus kysyivät uuteraan mausteilla vai ilman.

Pojat pitivät tarkasti huolen siitä, ettei yksikään vieras päässyt livahtamassa sisään kymppin ohjelmalehtistä. Kuvassa Markku, Kimmo ja Ilkka.

Yllätysvieras ilahdutti piehinkiläisiä

Piehinkiläisten omat kyläjuhlat, Piehinki päivät, kokosivat jälleen kerran kyläläiset yhteen eilen lauantaina. Eivätkä piehinkiläiset olleet juhlassaan yksin, vaan tapahtumaan otti osaa moni Piehingin "rajojen" ulkopuoleltakin tullut.

Piehinkipäiviä vietettiin nyt kolmatta kertaa. Ohjelmatarjonta oli kolmiosainen: ensin Piehinkipäivät ja niiden yhteydessä järjestetty käsityönäyttely avattiin koululla puolelta päivin, sitten vietettiin päiväjuhlaa kahdesta lähtien ja illalla olivat vuorossa ihan oikeat illamat. Näiden tilaisuuksien pitopaikkana oli Bomban talo. Tämänkertaisten Piehinkipäivien yllätysvieraana oli piehinkiläis syntynyt Timo Kyllönen, Martta ja Reino Kyllösen pojanpoika. Timo Kyllönen on monille tuttu muun muassa televisiosta, jossa hän on esiintynyt Hortto Kaalon mukana. Timo on musiikkia enemmänkin opiskellut, sillä opiskelupaikkana on Moskova ja taskussa jo kapelimestarin paperit. Nyt Timon instrumenttina oli hanuri. Piehinkipäivät ja oman kylän väen käsityötaitoja esittelevän näyttelyn avannut Piehingin kylätoimikunnan puheenjohtaja Jalmari Tähjänjoki oli iloisissaan siitä, että kyläläiset ottivat

näyttelyn järjestämisen "ihan sydämensä asiaksi". Tähjänjoen Jalmari selvitti, että näille kolmansille Piehinkipäiville ei ensin aiottu näyttelyä lainkaan järjestää. Paine kuitenkin kasvoi niin, että pakkohan se näyttely oli pystyyn panna. Oman kylän asioitten hoidosta Tähjänjoki sanoi, että paljon hyviä aloitteita on tehty, mutta niiden toteuttaminen vie aikansa. Piehinkipäivistä kerromme enemmän tiistain lehdessä.

Käsityötaiton näytteitä oli koottu koululle katsottavaksi ja ostettavaksi. Piehinkipäivät avasi Jalmari Tähjänjoki. Tilaisuudessa oli totta kai haitarimusiikkia.

Piehinkipäivät pyörähtivät käyntiin METSÄSTYSKAUDEN AVAJAISET YLIPÄÄSSÄ

Piehingin Eränkävijät olivat järjestäneet ohjelmallisen illan ja tiedotustilaisuuden seuransa jäsenille ja muille metsästyksestä kiinnostuneille. Illan aikana tietoa jakoivat mm. Reijo Hirvonen Oulun riistanhoitopiiristä, Raahen riistanhoitoyhdistyksen toiminnan johtaja Urho Kortessalo ja oman seuran puheenjohtaja Eero Tuomaala. Ilta toimi samalla Piehinkipäivien avajaistilaisuutena ja metsästämisestä vaikeuksista Esa Viitanen omalla humoristisella tavallaan.

Esa Viitanen suoritti jouhevasti metsästykskauden avajaiset tyylikkäältä puhujakorokkeelta.

Piehingissä soi lauantaina RS 4.2.1983.

Piehingissä pidetään lauantaina jo neljännet ikiomat musiikkijuhlat, jälleen piehinkiläisten omin voimin. Ensimmäistä kertaa saadaan kylän oma poika, laulaja Kalevi Alila esiintymään orkestereineen omalle kylälle. Ja kun tanssiorkesteri kerran on lupautunut paikalle, niin eiköhän siellä lopuksi pistetä vähän tanssiksikin.

Sirkka Tervonen on ohjannut kylän tytöistä koostuvalle ryhmälle poloneesia ja kansantansseja. Tytöt näyttävät sitten, miten homma sujuu, ja sen jälkeen opetellaan koko porukalla vanhojen tanssien askeleita. Tämä liittyy hiukan kauaskantoisempaankin, kylän yhteiseen asiaan, jota illassa toimikunnan puheenjohtaja Jalmary Tähjnjoki selvittelee.

Piehingissä alkavat hanurit olla jo viritettyinä ja lauantaina sitten rävähtää. Musiikkijuhlaa järjestäjänä on kylätoimikunta, mm. puheenjohtaja Jallu Tähjnjoki ja sihteeri Ilmi Krekilä.

Tanssia säestää Donald Oja. Veikko Krekilä Haapajoen on lupautunut esittämään yksinlaulua, sekä vetämään myös muutaman yhteislaulun. Musiikkikoulua käyvät pienet tytöt esittävät koulussa oppimiaan lauluja. Eelis Nylund on lupautunut soittamaan haitarilla mm. erään oman sovituksensa. Isä on houkutelut myös viulua soittavia tyttäriään mukaan, mutta tytöt ovat vielä kahden vaiheilla lähteäkö vai ei. 4H-kerhon ohjelmaan kuuluu Elina Saarelan vetämä tanssilaulu leikki johon otetaan lapsia yleisönkin joukosta mukaan. Musiikki-illan Piehingissä isännöi tuttuun, mukavaan tyyliinsä Esa Viitanen.

Koko Piehinki mukana juhlassa RS 8.2.1983

Vaikka lehti-ilmoittelu Raahen musiikkiviikkojen Piehingin kylätapahtumasta ei mennytkään aivan putkeen, ei itse tilaisuudessa ollut vaikeuksista tietoaakaan. Paikalla oli käytännöllisesti katsoen koko kylä ja ohjelmaa riitti. "Tuotantotavaraa" ei juuri tarvittu, sillä paria poikkeusta lukuun ottamatta kaikki esiintyjät olivat omalta kylältä. Vaikka Piehingin kyläjuhla kuuluukin Raahen musiikkiviikkojen ohjelmaan, hoitaa tilaisuuden kaikki järjestelyt kylätoimikunta. Tässä suhteessa musiikkiviikoilla onkin kaksi omaleimaista muista poikkeavaa tilaisuutta: sekä Mattilanperällä että Piehingissä tilaisuuksista muodostuu koko kylän juhla, joissa ohjelman ohessa ehditään puhumaan myös yhteisistä, kaikkia asukkaita koskevista asioista. Kuten sanottu, esiintyjä riitti. Hanuria soittivat Donald Oja ja Eelis Nylund, Susanna Rantala, Minna Mattila ja Eija Löf soittivat nokkahuilua ja lauloivat, samoin sisarukset Päivi ja Hannu Tervonen viihdyttivät yleisöä nokkahuiluilla ja kitaralla.

Jaana Kuusirati soitti Friedin viulukonsertton numero kaksi, mutta illan ykkönen oli kuitenkin Seita-Maarit laulullaan "Mörkö se lähti piiriin...". Matti Niskala ja Jari Jansson lauloivat Neil Youngin kappaleita, ja Veikko Krekilä laulatti Donald Ojan säestyksellä koko iltamaväkeä. Ollinsaaren 4H-kerholaiset olivat valmistaneet sketsin. Kansanmusiikki-osuudesta vastasi Raahen Kansanpelimannit, joiden ammattitaitoa piehinkiläiset saivat ihaila neljän pelin verran. Ohjelmaosuus päättyi yhteiseen poloneesiin ja piirileikkiin, jotka veti Sirkka Tervonen. Tässä suhteessa on jatkoakin luvassa, sillä vielä tämän kevään aikana Piehingissä aloitetaan tanhukerho, jonka vetäjäksi Tervonen on lupautunut. Ilta päätettiin kunnollisiin kylätansseihin ja musiikista vastasi Piehingistä lähtöisin oleva laulaja Kalevi Alila yhteineen. Tervehdyssoissaan Piehingin kylätoimikunnan puheenjohtaja Jalmary Tähjnjoki muistutti, että varmin keino pitää kylä vireänä ja elävänä on se, että toimeen tartutaan itse. Sunnuntai-ilta oli paras esimerkki tästä Tähjnjoen kuultamasta omatoimisuudesta. Puheenjohtaja ehti muutamalla sanalla koskettelemaan myös kyläläisten yhteisiä asioita. Piehingin työväentalosta on tehty hiljattain purkamispäätös ja Tähjnjoki sanoi monen kyläläisen valitelleen talon hävittämistä. Olen vastannut ja vastaan nytkin, että talo pitää purkaa, jotta uusi saadaan tilalle, Tähjnjoki sanoi ja viittasi kaupungin suunnitelmiin rakentaa samalle tontille Piehingin monitoimitalo.

Näillä näkymin hanke toteutuu vuonna 1987. Piehinkiin on kasitien varteen valot luvassa jo ensi vuonna. Kylätoimikunta tekee kuitenkin kaikkensa, jotta samassa yhteydessä tien varteen rakennettaisiin myös kevyen liikenteen väylä.

Toistaiseksi päätöstä kevyen liikenteen väylästä ei ole vielä tehty.

*Vaihto pelasi:
yhden kolan sai
kolmella pantte-
rilla.*

*Kun muu ohjel-
ma oli ohi, Sirkka
Tervonen johdat-
ti koko kylän po-
loneesiin ja piiri-
leikkiin.*

Jalmari Tähjänjoki 70 vuotta RS 10.6.1983

"Koko Raaha hyväksi asua"

Vaikka kylätoimikunta Piehingingissä on vilkasta, emme halua olla nurkkakuntalaisia. Haluamme vain tehdä Raahan joka kolkkan miellyttäväksi asua. Näin sanoo huomenna 70 vuotta täyttävä Piehingin "grand old man", Jalmari Tähjänjoki. Kylätoiminnan ohella päivänsankarin sydäntä lähellä on 4H-toiminta sekä raittiustyö. 70-vuotiaalla Jalmari Tähjänjoella on takanaan myös mittava kunnallispoliittinen ura. Jalmari Tähjänjoki on paljasjalkaisia saloistelaisia. Sukuni juuret ovat Merijärvellä, mutta itse olen jo kolmannessa polvessa saloistalainen torpparin poika. Nuoruusvuosi-
naan ennen sotia Jalmari Tähjänjoki työskenteli ammatikseen autojen parissa. Hän kertoo, että "sodassa sain autoista tarpeeksi ja siirryin maanviljelyshommiin".

Ensimmäiset kosketukset maanviljelykseen Jalmarilla on jo 1920-luvulta. Tuolloin hän meni työhön maalaistaloon. Ilmeisesti tuosta ajasta jäi siemen itämään ja toiminut myöhemmin kokonaan maanviljelyksen pariin, hän tuumailee.

Piehingin pellot ovat Jalmarille tuttuja

Jalmari toteaa, että kaikki piehinkiläisten pellot ovat hänelle tuttuja. Tämä johtuu siitä, että hänen hallinnassaan oli aikoinaan Saloisten pienviljelijäyhdistyksen traktori, jolla Jalmari teki toukotöitä kaikilla tiloilla. Hän kertoo, että hiljalleen sodan jälkeen tulivat kuvaan mukaan myös kunnan "hommat". Leipätyönään hän hoiteli silloisen Saloisten metsiä. Aktiiviselle ihmiselle löytyi myös luottamustoimia. Niitä on jatkunut aina näihin päiviin saakka. Pisimmät yhtäjaksoiset luottamustoimet maatalous- ja raittius- lautakunnissa ovat kestäneet yli 30 vuotta.

Nuorisotyö kiinnostaa

70-vuotiaaksi Jalmari Tähjänjoella on mielenkiintoinen harrastus. Nuorisotyö on nimittäin hyvin lähellä hänen sydäntään. Erityisen kiinnostunut hän on 4H-toiminnasta. Kyseinen toiminta antaa nuorille laajat mahdollisuudet toimia eri harrastusten parissa, sillä nykyisen 4H-toimintaan sisältyy monenlaista harrastusmahdollisuutta. Myös sitä pidän 4H:n toiminnassa hyvänä, että se opettaa nuoria työntekoon, sanoo päivänsankari. 4H-toiminnan ohessa Jalmari Tähjänjoki on mukana myös muussa nuorisotyössä. Hän on tällä hetkellä mm. Lännenrannan leirikeskuksen isännöitsijä ja on tässä roolissa vuosittain mukana useilla nuorisoleireillä.

"Emme ole nurkkakuntaisia"

Erityisen kiinnostunut Jalmari Tähjänjoki on kylätoiminnasta. Hän on keskeinen puuhamies Piehingin kylätoimikunnan vireässä toiminnassa. Lähtökohtanamme on se, että emme halua olla nurkkakuntaisia. Otamme uudet kylään muuttavat avomieliin vastaan ja haluamme tehdä koko Raahesta hyvän asua. Piehingin kylätoimikunta on kunnostautunut erityisesti kulttuuritoiminnan virittäjänä. Tästä on hyvänä esimerkkinä Piehinki päivät. Myös aloitteita kyläkunnan asioista on kylätoimikunnalta virrannut kaupungin päättävälle elimille usein. Mielestäni Piehingin kylä elää renessanssia. Ihmiset haluavat pois kaupungeista ja näkyy erityisen hyvin täällä.

Kaupungilla väärä nimi Jalmari kertoo olevansa vanhana saloistelaisena kohtuullisen tyytyväinen aikanaan tehtyyn liitospäätökseen. Myönnän kuitenkin sen, että kuntaliitoksen suunnitteluvaiheessa vastustin sitä. Yksi asia kuntien yhdistämisessä on jäänyt Jalmaria kaivelemaan. "Saloinen on vanha emäpitäjä. Siksi ainakin osa sen nimestä olisi pitänyt jättää uuden kunnan nimeen. Mielestäni Raahensalo olisi ollut mitä sopivin nimi kaupungille".

Piehingin monitoimimies Jalmari Tähjänjoki täyttää huomenna 70 vuotta. Kyläläiset muistivat monessa mukana olevaa puuhamiestä Suomen lipulla ja lipputangolla, joka käytiin pystyttämässä talukoilla. Päivänsankari tutkii tyytyväisenä lipputangon kiinnitysmekanismeja.

Jalmari Tähjänjoki 80 vuotta Piehingistä ei kaupunkiin kaipaa RS 11.6.1993

Piehingin maisemissa lähes ikänsä asunut Jalmari Tähjänjoki aloitti "oman pään pitämisen" 13-vuotiaana ja pitämistä on riittänyt aina 80-vuotiaaksi saakka. Jalmari Tähjänjoen tiedetään olevan aikaansaava puumies. Hän on ollut vuosikymmenet mukana kunnallispolitiikassa ja kylätoiminnassa. Hän kertoo olleensa työelämässä 13-vuotiaasta lähtien, jolloin pestautui rengiksi. Siitä lähtien Tähjänjoki on omien sanojensa mukaan pitänyt päänsä.

Tähjänjoella on kokemusta autokuskin työstä ja välirauhan aikana Petsamon tie tuli tutuksi. Piehingin peltoihin Tähjänjoki sai tuntumaa ajaessaan pienviljelijäyhdistyksen ja koko kylän ainoaa traktoria. Saloisten metsiä hän on myös työksensä tarkastanut. Pisimmän rupeaman Tähjänjoki viljeli maata. Elämistä kuitenkin luovuttiin reilut parikymmentä vuotta sitten hänen joutuessa sydänvian takia eläkkeelle. Nimenomaan joutuessa, ei päästessä, tähdentää Tähjänjoki ja lisää ettei kuitenkaan jäänyt kiikkustuoliin istumaan. Maata Pohjaskarissa kuitenkin sen verran vielä viljellään, että perunat ja kasvikset riittävät omiksi tarpeiksi, sillä eihän niitä kaupasta kehtaisi ostaa. Luottamustoimissa Tähjänjoki on myös ollut: maatalous ja raattiuslautakunnissa vierähti 30 vuotta.

4H-AJATUS LÄHELLÄ

Tähjänjoki on ollut aikoinaan puheenjohtajan roolissa Piehingin kylätoimikunnan aktiivisimpia jäseniä. Silloin saatiin paljon aikaan ja asioita eteenpäin; muun muassa pururata, Tähjänjokea harmittaakin, ettei kylätoimikunta enää nykyään toimi vilkkaasti. 4H-toiminta on ollut Tähjänjoen sydäntä lähellä aina Raahen yhdistyksen perustamisesta, vuodesta 1975, lähtien. Lähes alueen jokaisen 4H-kerholainen on saanutkin seurata Tähjänjoen saunavihdan tai kauralyhteen tekoa. 4H-toiminta on monipuolista, se on muuttunut ajan mukana. Vaikka vielä viljelyäkin harrastetaan, on kerhoissa pidetty muun muassa tietokonekursseja. Tähjänjoki on myös

Lännenrannan leirikeskuksen "talonmies" ja siksi usein nähty vieras eri yhdistysten leireillä. Olen pitänyt tärkeänä leirikeskuksen kehittämistä ja siksi ollut aina muistuttamassa, mitä sinne kulloinkin pitäisi saada. Vaikka Tähjänjoen aika on kulunut erilaisissa luottamustoimissa, on muillekin harrastuksille jäänyt aikaa. Soitin iltamissa viulua ja velipoika haitaria. Mutta enää sormet eivät siihen suju, sanoi Tähjänjoki. Yhdeksi rakkaimmista harrastuksista päivänsankari mainitsee lukemisen. Olen aina ollut ahne lukumies. Nuorempana menin aina kotiin kirjaston kautta, vaikka takana oli pitkäkin työpäivä. Ja nykyään on iltaisin aina viimeiseksi jotain luettava. Minua kiinnostavat niin historialliset romaanit kuin kevyempikin kirjallisuus, kertoo Tähjänjoki ja mainitsee lempikirjailijoikseen Päättalon, Linnan ja Haanpään. Tähjänjoki viettää syntymäpäiväänsä kotonaan. Maisemista, joista ei kaupunkiin kaipaa.

Raahessa virta maaseudulle, Siniluodossa tapaa tyytyväisiä asukkaita RS 5.8.1983

Raahen ulkopuolelta, "muusta Suomesta" kuuluu jatkuvasti valituksia, että sivukylät tyhjentyvät, talot autioituvat, ihmiset vaeltavat kohti kaupunkeja ja taajamia kuin sopulilaumat. Raahen puolella virtaus on päinvastoin. Kansa kaikkivoipaa kerää kimpunsunsa ja lapsensa ja muuttaa maalle. Tosin ensin rakennetaan uusi koti. Kukin mahdollisuutensa mukaan joko suuren tai kohtalaisen.

Siniluodon satamaan johtavan tien varsi oli runsaat kaksikymmentä vuotta sitten tyhjä asunnoista. Yksi tai kaksi pientä taloa oli tien varressa, mutta varsinaisessa Siniluodossa samat maatilataloudet kuin nykyisinkin.

Nyt on talo talon perässä.

Siniluotoa pidettiin syrjäkylänä, mutta eipä pidetä enää. Siniluoto, joka kuuluu Haapajoen-Arkkukarin alueeseen, on tullut tunnetuksi mm. hyvästä satamasta. Saloisten kunnaisat aikanaan saivat TVL:n rakentamaan satamaan hyvän maantien. Tuolloin ihmiset heittivät huulta, että itselleen kunnanpamput rakennuttivat hyvän tien. Mutta eipä kukaan osannut arvata, kuinka tarkkaan käyttöön tie tulee.

Virkistystä monille

Siniluodon tien päässä etelälaidalla Lohivalkamassa sijaitsee yleinen uimaranta, tien pohjoispuolella on koko kansan matonpesulaituri, venevalkamat, rannat täynnä kesäasuntoja ja sitten nämä mainitut uudet omakotitalot. Tämän parempaa paikkaa missään olekaan, tuumaavat siniluotolaiset kehuessaan olojaan. Ja jos meiltä jotakin puuttuu, sen korjaamisesta pitää Haapajoen-Arkkukarin kylätoimikunta huolen, vakuuttaa Toivo Autio. Hän on se mies, joka aloitti "villityksen" rakentaa uusi omakotitalo Siniluodontien varteen. Silloin kirjoitettiin vuosi 1959. Kohta alkoivat muutkin hoksata, että tännehan mekin rakennamme. Parikymmentä vuotta, viihtyisää omaa kotia on sen jälkeen noussut tien molemmin puolin ja lisää tulee. Tontteja on jo varattu.

Toivo ja Annikki Autio tulivat Kuhmosta, josta he möivät kotinsa ja autonsa ja ryhtyivät rakentamaan Siniluotoon. Toivo kertoo kuulleen silloiselta ministeriltä Väinö Leskiseltä, että rautatehtaan tulo Raahen on sinetöity. Tästä johtuen he uskalsivat ottaa rohkean askeleen ja palata tänne, missä Annikki Aution juuret ovat. Ei Topikaan mikään kuhmolainen ole, Pulkkilasta hän on kuten Ilmari Kianto, Pentti Haanpää ja muut suurmiehet.

Rakentamisen vilkkautta

Siitä se, rakentamisen vilkkaus alkoi. Kohta rakensivat Jorma Siniluoto ja Kalle Rieki ja monet muut. Uusin rakentaja on Kimmo Liimatainen, mutta ei hänkään viimeinen ole. Liimataisen ja Jorma Silvolan uusien talojen taakse rakennetaan vielä kaksi ja ehkäpä muuallekin, mikäli tontteja riittää. Tioiden talossa on tehty äskettäin täysremontti. Kaksikymmentä vuotta on vasta rakentamisesta, mutta materiaalit eivät rakentamisen aikana olleet vielä nykyajan tar-

peita vastaavia. Sen vuoksi nyt on uusittu. Annikki-rouva työntää hiekkaa kärryillä kivijalan viereen ja kehuu, että eläkkeellä on ihana olla. Vaikka en tietysti tekisi tätä hommaa, jos ei olisi pakko, hän nauraa. Siniluodossa on tyytyväisiä eläkeläisiä, mutta suurin osa asukkaista hankkii elantonsa, velkojensa korot ja lyhennykset Rautaruukki Oy:n Raahen tehtaalta. Osasta perheistä käyvät molemmat puoliset rautatehtaalla.

Hyvä on elää mutta pyörätietä kaivataan

Siniluodossa on hyvä elää, vakuuttavat asukkaat. Luonto on puhdasta, ainoastaan joskus pohjoistuulella rautatehtaan pölyä leijaillee lumihangelle. Mutta pohjoispuhuria on harvoin. Lapsilla on sopiva matka Haapajoen kouluun, pisimmältään peri kolme kilometriä. Kunhan valtamaantien 8:n alle saadaan kevyen liikenteen tunneli ja valtatie varteen kevyen liikenteen väylä, ei paljon muuta pyydetäkään. Lasten turvallisuus ennen muuta vaatii näiden suunnitelmien toteuttamista. Kantakaupunkiin on matkaa kymmenkunta kilometriä. Päivittäistavarakaupat ovat Arkkukarissa, tuossa aivan pyörämatkan päässä ja postiasema kakkonen ja terveystalo, joka aikoinaan älyttiin rakentaa keskelle silloista Saloisten pitäjää. Paikkakuntalaiset tietävät, että Siniluodon tien varressa asuu ja kasvaa paljon lapsia. Heidän liikkumisen tiellä ei lapsia vaarana. Sen sijaan ulkopuoliset, jotka tulevat katsomaan merta, uimarannalle tai huviajelulle, pakkaavat kaahaamaan liian liukkaasti.

Uimarannalle palveluja

Sadat ihmiset käyvät virkistymässä Lohivalkaman uimarannalla ja valtava on myös matonpesijain joukko, joita käy kaupungin ulkopuoleltakin Siniluodon laiturissa. Annikki Autio toivookin, että kaupunki järjestäisi enemmän palveluja ihmisille, jotka viettävät vapaa-aikaa rannalla. Pesupaikat ja keittokatos ja ehkä kioskin olisi tarpeellinen ”mökittömiä ja huvilattomia” ihmisiä varten. Mattolaituri ja kuivaustelineet voisivat olla myös avarammat, sillä nyt on ahtaus. Näin kertovat itse matonpesijät.

Raahen minilainat

Kimmo Liimatainen aloitti uuden kodin rakentamisen viime kesänä. Hän osti Pentti ja Irja Siniluodolta reilun 4000 neliön tontin. Samaa luokkaa ovat kolmen muun naapurin tontit, joista kaksi nyt on rakennettu. Kimmo on rakentanut talonsa melkein omin käsin. Sähkötyöt ja muuraukset hän on teettänyt vieraalla. Talo on valmis, mutta autotalli ja varasto ovat vasta perustusvaiheessa. Kuluvan suven aikana Kimmo aikoo saada nämäkin valmiiksi. Seuraavana onkin sitten pihätöiden vuoro. Kimmo on rautatehtaalla vuorotyössä. Vapaa-aikoinaan hän on rakentanut. Perhe ei viihtynyt kerrostalossa, eikä se ihme olekaan, kun molemmat puoliset, niin Kimmo kuin Helikin ovat oppineet asumaan maalaisympäristössä, vapaasti ja avarasti.

Liimataiset saivat valtion asuntolainaa ainoastaan minimin, 50 000 markkaa. Kun hankkeen kustannusarvio on 260 000, niin kalliskorkoiseen pankkilainaan on täytynyt pitäytyä. Kimmo valittaa sitä, miksi Raahessa annetaan minimilainoja, kun Pattijoen puolella pieninkin laina on sitä suuruusluokkaa, mitä Raahen korkein. Antaisivat Raahessakin harvemmalle anojalle, mutta kuhunkin kohteeseen enemmän. Nykyisellä menetelmällä rakentaja pannaan liian ahtaalle korkeakorkoisten lainojen kanssa. Jos perheessä on ainoastaan yksi ansiotyössä, tulee perhe taloudellisesti liian lujalle. Me olemme pystyneet hoitamaan taloutemme sen ansiosta, kun molemmat olemme vieraan töissä. Perheessä on 2- ja 4-vuotiaat lapset. Kimmo toivoo, että TVL:n liikennesuunnitelmat joutuisivat siihen mennessä, kun lapset tulevat kouluikänsä. Itse hän käy kesän aikana rautatehtaalla töissä polkupyörällä ja tietää tieliikenteen vaarat. Koko matkan Arkkukarista Salosiin valtatie on rakennettu ainoastaan moottoriliikennettä ajatellen. Pyöräilijä on todella orvon tuntuisen raskaan liikenteen jaloissa.

Kunto kohoaa kohisten

Hartiapankkirakentaminen pitää rakentajan fyysisesti kunnossa. Kimmo Liimatainen kehuu, että kunto on hyvä. Hän harjoitteli rakentamista ensin velipojan ja vaimon veljen talon rakennuksilla. Sieltä sai oppia ja kuntoa omaa rakennusurakkaa varten. Isäukko puualan miehenä on antanut paljon tärkeitä neuvoja rakentamiseen, kertoo Kimmo. Naapurisopu Siniluodossa on erinomainen. Mitä ei itsellä ole sitä lainataan naapurista. Naapurilta voi myös pyytää työapua. Tämän suurenmoisempia naapureita ei ole missään, kehuu Kimmo Liimatainen.

Ennen oli satama ja käsipelit

Siniluodossa oli aikoinaan merkittävä satama. Siellä lastattiin puutavaraa jopa kolmeenkin laivaan yhtä aikaa. Kaivostöitä ja egyptinparruja nostettiin vedestä käsipelillä. Työmiehet kymmenien kilometrien päästä tulivat jalan ja polkupyörillä. Se oli sitä aikaa.

Siniluodon mattolaituri on jatkuvasti kansoitettu. Yksi pesijöistä oli nytkin odottanut vuoroaan 3 – 4 tuntia. Ja kaukaa tänne tullaan mattopyykille, aina Pohjois-Karjalasta saakka, huikkasi laiturin oikeassa reunassa ahkeroinen rouva. Tosin hän oli tullut Raahen äitinsä avuksi mattopyykille.

Kimmo Liimataisella ei ole tiedossa vapaa-ajan ongelmia. Oma tupa on jo asuttavissa. Rakennusvuoroaan odottaa autotalli ja varasto. seuraavana on pihan kunnostus.

Toivo Autio saa aivan näinä päivinä loppuun talonsa ulkoremontin. Hyvähän tässä auringon paisteessa on Kirsi-tytönkin köllötellä vaarin kanssa.

Siniluoto on viihtyisä asuinpaikka, vakuuttaa Toivo Autio. Kantakaupunki on sopivan matkan päässä, ei häiritse, mutta asioimismatkatkaan eivät tule pitkiksi.

Kyläkokous tomerana Jääkiekkokaukalo talkoilla Haapajoella.

Haapajoen – Arkkukarin kyläkokousväki keskusteli sopuisasti kylän kehittämishankkeista ja teki myös päätöksiä. Kiekkokaukalon rakentamiseen päätettiin ryhtyä heti, kun lumet sulavat, tievalaistusta kiirehditään, samoin kevyen liikenteen väylää, pysäkkikatoksia tehdään ja anotaan lisää linja-auto pysäkkeitä. Monista muista kylän väelle tärkeistä asioista keskusteltiin. Merkittävää oli se sopuisuus, jolla asioita käsiteltiin. Vaikka esityksiä saattoi tulla useitakin, niin keskustelussa sovittiin, mikä on kyläläisten paras. Puhetta johti rauhalliseen tyyliinsä Erkki Silvola ja päätökset kirjasi Reino Marjakangas. Kaupungin edustajana paikalla oli liikuntatoimenjohtaja Juhani Tähjängöki. Viime vuoden toimintaa selosti kylätoimikunnan tomera puheenjohtaja Eeva Kerola. Hänen mukaansa toimikunta on yhdessä työväenopiston kanssa järjestellyt ompelu- ja kutomapiirin Haapajoen uudelle koululle ja vanhaan kouluun perustetaan puutyöpiiri. Vanhat höyläpenkit on ensin korjattava. Antti Leinonen valtuutettiin katsastamaan, mitä niiden hyväksi pitäisi talkoilla tehdä. Sadekatoksien piirustusten pohjalta on Ahti Kärenaho laskenut kustannusarvioita. Korjauksia ryhdytään joukolla tekemään.

Tienviitoja on kiirehditetty ja osa jo saatukin. Puhutut ja toivotut valot saataneen Arkkukarin risteykseen, mutta niitä toivotaan myös Haapakylän risteykseen. Uimarantaa on kunnostettu ja sitäkin työtä jatketaan. Kaivattu hiihtolatu on avattu Tarpion latuun, joka johtaa hiihtomajalle. Toimintaan oltiin tyytyväisiä, mutta lisähankkeita vielä esitettiin. Laura Siniluoto toivoi linja-autopysäkkiä Puolimatkaan ja kohta huomattiin, etteihän Vehkaperälle ole tienviittaakaan. Siitä tehdään esitys. Reino Marjakangas toivoi Siniluodon tienviittoa näkyvämmäksi, että vieraatkin tietäisivät, mistä Siniluotoon käännetään.

Liikenneturvallisuus ennen muita

Yhteisesti sovittiin, että kevyen liikenteen väylän rakentamista painotetaan lujasti, sillä kun tievaloja rakennetaan, on kevyt väylä hyvä rakentaa samaan kyytiin. Kevyen väylän rakentamisesta tulee kaupungillekin ajan mittaan säästöä, sillä silloin ei lapsia tarvitse kuljettaa taksilla kouluun, kun tiet ovat turvallisia liikennöidä, sanottiin. Nopeusrajoituksesta puhuttiin jälleen. Siitä oltiin kahta mieltä, onko rajoitus saatava 80 kilometriksi. Toinen osapuoli epäili, että liian alhaisella nopeudella tie ei vedä, vaan siinä ”tuijataan”. Päätöksenä kirjattiin, että 80 kilometrin rajoitusta pyydetään Saloisista Haapajoen tienoilta saakka. Kevyen liikenteen väylästä keskusteltaessa huomattiin, että mihin sen päät esitetään. Tuleeko toinen pää Salosiin ja toinen Hurnasiin? Meidän huolestuttaa Saloisten kylätoimikunnan esittämien kevyen liikenteen päästä Piehingin kylätoimikunnan rajaan. Näin syntyi taas hyvä sopu. Ikävä, että jonkun on kuoltava malliksi, ennen kuin tänne saadaan nopeusrajoitus ja kevyt väylä, totesi muuan kyläläinen.

Erkki Silvola ihmetteli, mistä se kiikastaa, ettei kylään saada ykköspostiasemaa. Sitä meidän pitää myös kiirehtiä. Liian pitkä matka on hakea arvoposti Saloista. Ja liian hankalia ovat myös päivittäiset postinhakumatkat. Me olemme näissä postiasioissa jäljessä monesta muusta kylästä. Onkohan se rahasta kiinni? Nyt on rahaa joka asiaan, kun vaalit ovat edessä, huikattiin salista, ja päätettiin käyttää ajankohtaa hyväksi. ”Äkkiä toimeen ja nimilista postiin”.

Omat matkamuistot

Eeva Kerolan idea oli se, että ryhdytään valmistamaan omatekoisia matkamuistoja. Kesän aikana matkailijat ostaisivat mielellään esimerkiksi puusta valmistettuja esineitä, jotka kertoisivat kylän vanhoista töistä ja tavoista. Esitystä kannatettiin ja päätettiin kysellä olisiko Vehkaperällä tai muissa kylän käsistään taitavaa.

Kaukaloa rakentamaan

Keskustelu yhä vilkastui, kun ensin päästettiin liikuntatoimenjohtaja Tähjänjoki ”irti”. Hän kertoi, että kaupungin talousarviossa on 50 000 markkaa varattu Haapajoen kiekkokaukalon rakentamiseen. Tähjänjoki ei kieltänyt Eeva Kerolan epäilyä, että rahat hupenevat johonkin muuhun tarkoitukseen, mikäli kaukaloa ei pian rakenneta. Raahen kaupungissa on seitsemän valaistua jääkiekkokaukaloa ja lisää toivotaan. Pari vuotta sitten Haapajoen kaukalosta keskusteltiin ja tällöin kaupunki lupaili rakentaa kaukalon ja koulutoimi lupasi vastata valaistuksesta. Valmiit kaukalot, halvimmatkin, maksoi pari vuotta sitten 52 500 markkaa. Nyt hinta on jo korkeampi. Kaupungin budjetissa oleva raha riittää puutavaraan, kunhan työ tehdään talkoilla. Niinhän se oli tarkoituskin, sanoivat kyläläiset. Kun asiasta keskusteltiin ja kaukalokohteita esiteltiin, tultiin siihen tulokseen, että rakennetaan se Haapajoen uuden koulun ympäristöön. Täten kylään tulee kaukalo ja nykyinen koulun luistelualue jää pienempien luistelijoiden käyttöön. Kun lumi sulaa ryhdytään tasoittamaan maata ja tekemään laitoja.

Nälkä kasvaa syödessä

Kun noin suuri työ tehdään talkoilla, vaaditaan kaupungilta, että kaukaloon pitää saada kesäksi tenniskenttä. Kyllä, näin vaaditaan. Syödessä tulee nälkä. Se tuli jälleen todistetuksi. Koska me saadaan valaistu hiihtolatu, kysyttiin Tähjänjoelta. Ja koska meidän jäinen latu uudistetaan ja koska me saadaan latu myös Siniluotoon. Tehtiinkö meille latu väärään suuntaan, kun hiihtokeskus tulee Jylhänharjulle? Saadaanko ladulle kesäksi purua? Kerralla ei kaikkea, mutta jotakin vuonna vuotuissaan. Onhan siinä kylätoimikunnalle puuhaa.

Kylätoimikuntaan valittiin jäseniä erovuoroisten tilalle.

Pentti Rautio kieltäytyi, koska hän haluaa, että jäsenyydet vaihtuvat. Hän tekee työtä yhteiseksi hyväksi ilman jäsenyyttäkin. Niinpä kylätoimikuntaan valittiin Haapajoen kylästä Ensio Sippola, Arkkukarista Hilpe Rantala, Siniluodosta Eila Riekkä, Haapajoen koulun seutuvaltuutettu Hannu Törmälä ja Vehkaperältä Alpo Koskinen. Puheenjohtaja Kerola kutsuu koolle.

Viimeinen näyttely purettiin, Arkkukarin kesä on ohi

Arkkukarin kesä on tullut tunnetuksi hyvin laajasti. Aina naapurimaamme Ruotsin Skellefteåsta asti on siellä järjestetty näyttelyjä. Kuusi kesää on Raahen Arkkukarin näyttelytupa ja kahvio virkistänyt niin paikkakuntalaisia kuin matkailijoita. Kulunut kesä on matkailijoiden puolesta ollut hiljaisempi kuin viime vuoden kesä johtuen hiljentyneestä turismista ja ehkä myös kuumasta kesästä. Ihmiset ovat lomailleet tien päällä vähemmän ja vetten äärellä enemmän. Koko kesän on Arkkukarin näyttelytuvassa ja vilkkaimpana aikana myös ”kulttuurinavetassa” on ollut näyttelyjä. Skellefteå-gruppenin näyttely purettiin eilen. Ja tähän päättyi nyt koko kesä Arkkukarin taiteen osalta.

Raahen Puhallinorkesteri avasi Arkkukarin kesän ja myös päätti sen esiintymällä sunnuntaina näyttelyalueen pihalla kipakassa ja koleahkossa tuulessa. Yleisöä on eri tilaisuuksissa käynyt pitkin kesää, mutta nyt päättäjaisissa heitä sai etsiä. Kalle Siniluoto, vanhainkodin väkeä, on varmasti uskollisin kuuntelija. Hän ei pelännyt koleaa säätä, vaan istui pihalla hyvillä mielin. Tosin monet muut vanhainkodin asukkaat saivat mielenvireyttä iloisesta torvimusiikista. He keuhivat vielä maanantaiaamunakin olleensa konsertissa mukana.

Orkesterin syyskausi alkoi jo

Raahen Puhallinorkesterin syyskauden harjoitukset ovat jo alkaneet, kertoo orkesterin johtaja Jarmo Marjomaa. Mutta ei ole vielääkään myöhäistä tulla harjoituksiin mukaan. Kaikki soittohaluiset otetaan mielellään vastaan ja soittimia on tarjolla orkesterin puolesta, hän lupaa. Puhallinorkesterin kesässä oli ainoastaan heinäkuu lomaa ja siitäkin Pekanpäivien esiintymiset nappasivat osan. Kesällä orkesteri piipahti, Kuopio tanssii ja soi musiikkitapahtumassa. Sen pitemmälle ei nyt ehditty, mutta tavoitteet ovat korkealla. Puhallinorkesteri on päättänyt pitää vuotuisen konserttinsa syksyllä, marraskuussa. Aiemmin konsertti on järjestetty keväällä. Tähän uuteen järjestelyyn olemme päätyneet sen vuoksi, kun monet soittajistamme ovat koululaisia ja opiskelijoita. Heillä on kevätkaudella muutoinkin liian kiire. Tämän vuoksi konsertoimme marraskuussa, kertoo Marjomaa.

Raahen Puhallinorkesterissa on kolmisenkymmentä aktiivista soittajaa, ja nyt musiikkikoulun alkaessa toivottavasti saamme lisää jäseniä, uskoo Marjomaa. Orkesterissa on tällä hetkellä ainoastaan yksi johtaja, kun Jorma Rekola,

kymmenkunta vuotta toisena johtajana toiminut, muutti paikkakunnalta viime maaliskuussa. Pian kokoontuvassa vuosikokouksessaan orkesterin johtajakysymys tulee esille muiden toimintakysymysten rinnalla. Arkkukarin kesän päätöksessä Puhallinorkesteri soitti kevyttä kotimaista, kaikille tuttuja kappaleita.

Kalle Siniluoto on yksi uskollisimpia Arkkukarin kesän kuluttajia. Häntä eivät pelota tuulet eivätkä vesipisarat.

Raahen Puhallinorkesteri päätti Arkkukarin kesän soittamalla kevyttä suomalaista. Orkesterin johtaja Jorma Marjomaa itsekin tarttui instrumenttiin

Piehingissä se selvesi: Lampaalla on sielu RS 14.8.1983

Maaseudun elämä tarjoaa Ritva Oksaselle jatkuvan ihmettelyn ja haltioitumisen aiheen. Hän, alun perin paljasjalkainen kaupunkilainen, puhuu melkein hartaudella maaseudun elämän yksinkertaisista ja pienistä jokapäiväisistä asioista. Ritva muutti keskeltä Helsinkiä Piehinkiin viisi vuotta sitten. Toisin kuin monet maallemuuttajat, hän on vuosi vuodelta varmempi, että tämä oli hänen elämänsä ratkaisu.

Piehingin tämän kesän kesätapahtumissa Ritva on kertonut ajatuksia herättävän tarinan lampaista. Lampaat tulivat Ritvan elämään viime talvena, jolloin hän sai hoidettavakseen Haapajoen talon lammaskatraan.

Ruokkimisen, lannanluonnin ja muun ohessa Ritva on tutustunut lampaisiin myös yksilöinä, kutsuu niitä nimellä, on oppinut erottamaan niiden äänet ja on tullut vakuuttuneeksi siitäkin, että lampaalla on sielu. Tätä hänet sai eniten ajattelemaan vastasyntyneen karitsan kuolema. "Se oli pieni, pienin meistä kaikista, ei painanut melkein mitään. ja mahtui melkein kämmeneen, ja kuoli. Ja silloin minä ajattelin, miten voidaan jollekin luoda noin pieni henki, antaa noin pieni elämä. Ja kuitenkin, Ukko on unohtumaton".

"Että olkoon lammas tai lehmä, ihminen tai heikko jäljitelmä ihmisestä, sielu ON".

Piehingin hankkeet toteutumisvaiheessa RS 11.5.1984.

Piehingin kylätoimikunnan pari vuotta jumputtamissa asioissa on nyt alkanut konkreettisen toteutumisen toteutumisen vaihe. Kalasatamassa ruoppaukset käyvät täydellä teholla, 80 km:n nopeusrajoitusmerkit on juuri pystytetty 8-tielle ja maanantaina ryhdytään talkoilla raivaamaan pururataa. Linja-autopysäkeilläkään ei tarvitse enää voihkia jalkojen väsymistä, sillä odotuspaikoille on nyt saatu penkit. Melkoiselta myllerrykseltä näyttää tällä hetkellä Piehingin ennen niin rauhallinen kalasatama. Työssä on kaksi kaivinkonetta, dumpperi ja pyöräkuormaaja. Kalasataman venepaikat on tarkoitettu ensi sijassa oman paikkakunnan kalastajien, jakokunnan osakkaitten sekä yleensä piehinkiläisten käyttöön. Veneitä jouduttiin aiemmin pitämään rannassa täysin suojattomina ja tuulen ja myrskyjen heiteltävinä. Jokainen oli vain itse koettanut kaivaa jonkinmoista sijaa alukselleen. Piehingin kalasataman edustalla ei ole edes saaria suojana

avomereltä. Kalasataman on tarkoitus valmistua syksyyn mennessä.

Talkoisiin pururadalle

Pururataa suunniteltaessa sovittiin Piehingingissä, että radan merkintää seuraavana maanantaina aloitetaan raivaustyöt talkoilla. Tällä viikolla rata on nyt sitten merkitty ja ensi maanantaina kutsutaan kyläläisiä kirveineen ja moottorisahoineen klo 18 koulun pihalle, jossa laaditaan talkoosuunnitelma. Jokaisesta on apua ilman lisävälineitäkin. Pururadasta tulee aluksi 1050 metrin mittainen. Radan lähtöpaikka on koulun tontilla kaupan ja tien tuntumassa, jatkuu polveillen metsään ja päättyy Koskelantien tuntumaan. Syksyyn mennessä saadaan myös valaistus. Myöhemmin pururataa on tarkoitus mahdollisuuksien mukaan jatkaa.

80:n rajoitus vihdoinkin!

Pitkään ja sinnikkäästi piehinkiläiset hakivat koulua sivuavalle valtatie osuudelle nopeusrajoitusta ja lopulta se saatiin kuin saatiinkin. Asia ei ollut aivan mutkaton. TVL:n Oulun piiriltä tuli ensin anomukseen kieltävä vastaus, mutta asiasta pistettiin toiveikkaasti valitus Helsinkiin, varmuudeksi paikallisen kansanedustajan matkassa. Valitukseen liitettiin perinpohjaiset selostukset henkilölaskentoihin ja valokuvineen. Välillä jo valitustakin ehdittiin kiirehtiä. Ajatuksena oli, että jos ei mene nytkään läpi, niin valitetaan taas ylöspäin, mutta periksi ei anneta! Ja niinhän se, myönteinen päätös tuli. Nyt on 80 kilometrin nopeusrajoitus kilometrin matkalla Piehingin koulun kohdalla. Samalla saatiin myös Ylipään koko tielle 60 km:n nopeusrajoitus. Seisakkeille saatujen 19 penkin lisäksi Piehingin kylätoimikunnalla on vielä yksi merkittävä hankinta takanaan: uusi komea, kymmenen litran teräksinen kahvipannu. Sillä kelpaa taas hoidella tarjoilubisnestä tapahtumissa ja hankkia varoja tulevia suunnitelmia varten. Seuraavaksi Piehingingissä keskitytään monitoimitalohankkeeseen ja kirjaston laajentamiseen.

VIIMEINEN TUKINUITTO Piehinkijoella RS 29.6.1986

Vihannin Lukkaroisissa on Harjun talo, mikä kuuluu Pattijoen kuntaan, koukeroiset kun ovat rajat. Talon isäntä Arvo Nikula muistaa lapsuudestaan joka vuotuisen toukokuussa tapahtuvan tukinuiton Piehinkijokea myöten Siniluodon lasauspaikalle. Hänen silloinen toiveensa oli tulla yhtä taitavaksi tukkijätkäksi kuin ne monet muutkin miehet, jotka ylittivät suman tukilta toiselle hyppien. Rippikoulun käytyään hän vihdoinkin pääsi itsekin uittoon, mutta hänen pettymyksekseen se olikin viimeinen uitto Piehinkijoella. Pienellä Lukkaroisten kylällä joka keväinen tukinuitto antoi vauhtia, väriä ja vilskettä muuten niin hiljaiselle seudulle. Se oli odotettu tapahtuma. Uittomiehiä oli yleensä mukana toista sataa. Suureksi osaksi miehet tulivat Oulaisista. He olivat tukinuittoon jo Pyhäjoella karaistuneita miehiä ja taisivat tukkien metkut vaikeissakin tilanteissa.

YKSITOISTA NUKKUI UUNINPANKOLLA

Tukinuittoaikoja muistelee Nikulan Arvo, joka pienestä naperosta asti oli joen rannassa seuraamassa tukkimiesten sulavia ja taitavia otteita. Hanhelan talo kylän suurimpana talona oli niiden keskuspaikkana. Sinne miehet kokoontuivat viikkojakin ennen tehden alkuvalmisteluja ja odotellen oikeaa hetkeä. He tiesivät tarkalleen oikean ajan, jolloin joki tulvi parhaimmillaan ja jolloin uitto onnistuisi, kertoo Arvo. Ennen uittomiesten tuloa talossa valmistettiin leipomuksia, ja ruokaa kuin ainakin suurta tapahtumaa varten. Kortteeripaikoille tukkimiesten majoittaminen tiesi lisätuloja ja niin heidät otettiin aina innokkaasti vastaan. Hanhelan talon pirtti olikin niin iso, että sinne mahtui koko uittosakki yöpymään. Pirtin suurella uunin pankollakin veteli hirsä jopa yksitoista miestä. Nämä jokimiehet olivat rauhallisia ja maltillisia miehiä. Kaipa kuri oli hyvä. Polkkia ei hypitty, eikä luritettu haitaria tahi sitten viinan kanssa rettelöity. Kuitenkin tukkilaisromantiikka löytyi, kertoo Arvo. Monenlaista juttua ja tarinaa siinä uittomiesten ja kyläläisten välillä vaihdettiin.

ARVO HÄNNÄNAJOPORUKASSA

Yhtyneet Saha hoiti tuolloin uiton, kun Arvo Nikula pääsi mukaan. Puut kaadettiin Hanhelan talon metsistä; noin 7 000 kuutiota pölliä, jokunen tukkikin mukana. Palkka oli neljä markkaa tunnilta. Itse uitto kesti noin kolme viikkoa.

Kahvin kokkina metsätaipaleella oli lähiseuduilla asuva Haarain Reeta.

Pölliin ja tukkien sekaan pano eli veteen lasku tapahtui Hanhelan talon lähetyvillä. Se oli rankkaa työtä, muistaa Arvo. Sitten minä jouduin Hännänajoporukkaan. Sen tehtävänä oli katsoa, että joka puu tuli mukaan. Vihtikkoon ei saanut jäädä ainoatakaan, kertoo Arvo. Häntä sapetti se, kun ei päässyt vonkaporukkaan. Siellä katsottiin, ettei tukki mennyt uittossa poikittain. Mutta tähän hommaan tarvittiinkin jo tarkempia ja kokeneempia miehiä.

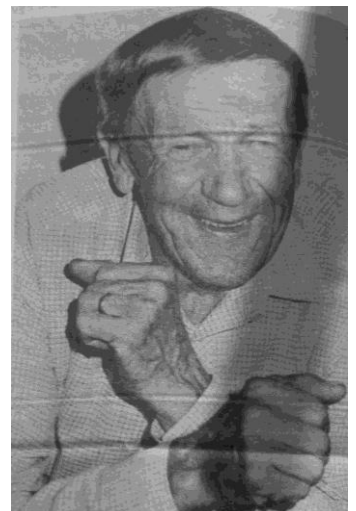
Jokea oli ennen uittoa jo tarkkailtu ja pahimpia koskipaikkoja perkattu. Vaikein paikka oli kuitenkin Pajunkanava Haarain suvannon alapuolella, missä joki oli hyvin kapea.

Siniluodossa puut sitten laskettiin ja kuljetettiin edelleen Santaholman sahalle.

Arvo muistaa todellisen työjohtajatyypin Hirvis-Kustin (Kusti Hirvelä), joka oli pieni, tukeva mies, mutta taisi uiton ja juttujen kertomisen. "Kympiksi" häntä nimitettiin. Ylityöjohtajaa kutsuttiin "Ukkoherraksi".

Tukkijätkän ura loppui Arvolla ensimmäiseen rankkaan, mutta ikimuistettavaan uittomatkkaan. Niin loppui Piehinkijoelta myös tukkilaisromantiikka. Sivistys kun toi tullessaan Lukkaroisiin ajokuntoisen tien ja kuorma-autot. Uuninpankko Hanhelan tuvassa jäi autoksi. Joki vei viimeiset puut ja tukkijätkät mukanaan. Arvon muistin mukaan vuonna 1936.

Arvo Nikula kertoo, millaista oli tukkilaisromantiikka Piehinkijoella ja Lukkaroisten kylällä.

Piehingin kyläpäällikkö Kinnusen mielestä KYLÄ VOI PAKSUSTI RS 2.3.1986

Piehingin kylä voi ”paksusti”. Tällaiseen johtopäätökseen tulee, kun kuuntelee Piehingin kylätoimikunnan puheenjohtajan Ville Kinnusen vuolaana virtaavaa kehuskelua kylänsä hyvyydestä. Vaikka kyläpäällikkö pitää Piehinkiä erinomaisena paikkana asua, hän myös löytää paljon parantamisen varaa kylän palveluvarustuksesta.

Erityisesti kaupungilta piehinkiläiset odottavat nykyistä innokkaampaa suhtautumista sivukylien elinolojen parantamiseen. Kaupungin tulisi huomata, että Piehinki ja muutkin sivukylät ovat paljon muuta kuin nukkumalähiöitä, joista käydään kirkonkylällä töissä. Viimeaikainen suuntaus on ollut sellainen, että ihmisiä kiinnostaa muuttaminen maaseudulle. Tämän vuoksi kaupungin olisi hoidettava tonttipolitiikkaa siten, että sivukyliltä voitaisiin halukkaille tarjota sopivia rakennuspaikkoja, sanailee Ville Kinnunen. Ville Kinnunen kaipaa kaupungin aktiivisuutta niin asunto- kuin teollisuustonttien kaavoittamisen suhteen. ”Kun kerran innokkuutta sivukyliin muuttamista kohtaan on, pitäisi tontteja olla tarjolla. On kohtuutonta vaatia, että yksityiset myisivät tonttejaan. Kun myy pari tonttia ja maksaa niistä veromätkätykset, niin suurin into tonttikauppoihin lähtee”, Kinnunen sanoo. Kylätoimikunnan puheenjohtajan mukaan Piehinki tarvitsisi myös teollisuustontteja. Pienteollisuustoiminta sopisi kyläämme hyvin. Kylätoimikunta aikookin kevään aikana paneutua elinkeinoasioihin aikaisempaa aktiivisemmin. Lähiaikoina kaupungin luottamusmies- ja virkamiesjohto tulee kylätoimikuntaan keskustelemaan mm. elinkeinoasioista. Kinnusen mielestä Piehinkiin voitaisiin mainiosti suunnitella myös muuta kuin pienteollisuustoimintaa. Matkailu on yksi sektori, jota kannattaisi pohtia tarkkaan, hän esittää.

TURKISTARHOISTA PUHUTAAN PALJON

Yksi piehinkiläisten keskeisin puheenaihe viime aikoina on ollut kylälle suunnitellut turkistarhat. Ville Kinnusen mielestä turkistarhauksen aloittaminen Piehingissä on myönteinen asia. Kaupungin osoittama paikka on mielestäni hyvä. En usko, että tarhasta on tuolle paikalle rakennettuna kenellekään häiriötä. Hajuja pelätään ehkä liikaa. Joillakin säillä hajuhaittoja voi tulla, mutta käsitelläänhän maalauskylässä sontaa muutenkin. Kinnusen mielestä tähän ei ole ilmennyt mitään sellaista, jonka vuoksi tarhaushanketta olisi vastustettava. Jos yksityinen yrittäjä täyttää lain ja asetuksen vaatimukset niin mielestäni kylätoimikunnalla ei pitäisi olla mitään syytä vastustaa yritystoiminnan aloittamista.

ONGELMIA LÖYTYY

Kylätoimikunnan puheenjohtajan mielessä on muitakin puutteita kuin tonttien puute. Päälimmäisenä piehinkiläisten ajatuksissa tuntuu olevan kirjastomitoitamon saaminen. Kylässämme on paljon nuoria, jotka tarvitsisivat kunnan toimitilat. Kokoustilojen puute vaivaa vanhempain väestöä, vaikka Ylipään koulua remontoidaan harrastustiloiksi. Toinen kyläläisten mielessä oleva ongelma on Kinnusen mukaan tievalaistuksen puuttuminen. Raahessa on yli sata kilometriä kyläteitä ilman valaistusta. Niiden valaiseminen voitaisiin aloittaa vaikkapa muutaman kilometrin vuosivauhdilla. Lamppuja voisi laittaa vaikka harvempaan, kunhan saisi edes jonkinlaisen valaistuksen, esittää Kinnunen. Ville Kinnunen sanoo tietävänsä, että valtaosa teistä on TVL:n teitä. Uskon, että valaistusasioista voitaisiin TVL:n kanssa päästä sopimukseen.

AUTOKYYTEJÄ TARVITTAISIIN

Joukkoliikenteen puuttumista Piehingistä pitää kylätoimikunnan puheenjohtaja pahana puutteena. Hänen mukaansa 8-tien varressa asuvilla ihmisillä ei hänen mukaansa ole suurempia ongelmia. Ylipääntietä ei sen sijaan liikennöi kuin yksi linja-auto aamulla ja illalla ja sekin vain koulupäivinä. Tien varressa asuu kymmeniä nuoria, vanhuksia ja kotiaiteja, jotka tarvitsisivat linja-autoyhteyksiä.

Ville Kinnunen muistuttaa, että esimerkiksi piehinkiläiset nuoret ovat aivan tavallisia nuoria, jotka harrastavat samoja asioita kuin kaupungin nuoret. Mutta kuinka käyttää esimerkiksi jäähallin tai liikuntahallin tarjoamia mahdollisuuksia, jos kyytejä kaupungin keskusta ei ole. Kinnusen mukaan esimerkiksi pikkubusseille pitäisi sada nykyistä helpommin liikennelupia, jotta joukkoliikennetarve voitaisiin tyydyttää niillä.

Kaupunki voisi myös tukea taloudellisesti sellaista liikennettä, joka kuljettaa ihmisiä harrastusten pariin. Tällaisesta toiminnasta on hyviä kokemuksia mm. Saarijärven kaupungista eivätkä siitä aiheutuneet kulut ole olleet kovin suuria, tällaisia juttelee Piehingin kyläpäällikkö Ville Kinnunen. Vaikka ongelmia on, kokonaisuudessaan Piehinki tuntuu olevan aktiivinen. Tämän tunnustuksen antaa myös Ville Kinnunen. Tunnustusta hän jakaa myös kylän kaupunginvaltuutetuille. Kaikki kylän valtuutetut ovat olleet erinomaisella tavalla kylän asioita ajamassa. Heitä ei käy moittiminen ongelmien johdosta.

Toivo Törmikoski YRITTÄJÄ PIEHINGISTÄ RS 2.3.1986

Millaista on yrittäminen sivukylällä, kaupungin laitamalla. Tästä on hyviä kokemuksia piehinkiläisellä Toivo Törmikoskella. Hän pyörittää kuljetus- ja pakkausalan erikoistuotteisiin erikoistunutta firmaansa kaukana Piehingin perällä, Ylipään tien varressa.

Toivo Törmikosken mukaan yritystoiminta pyörii aivan hyvin, vaikka se on hieman keskustasta sivussa. Kulkee se liikenne tännekin, hän muistuttaa. Viime vuosien aikana Toivo Törmikoski on käynyt aikamoista painia yritystoimintansa kanssa. Tähän asti hän on hoitanut sahaustoimintaansa pihassa.

Pari vuotta sitten ajattelin, että voisin siirtää sahauksen pois omasta pihasta. Lähistöllä oli mielestäni sopiva kaupungin maata. Ajattelin, että sen maapalasan voisin joko ostaa tai vaihtaa, kertoilee Törmikoski. Hän kävi asiasta pitkiä neuvottelija kaupungin kanssa. Välissä asia näytti täysin selvältä. Mutta jostain ihmeen syystä homma kuitenkin kaatui valtuustossa ja Törmikoski jäi kaipaamaansa maata. En syytä ketään enkä ole katkera, mutta ajoittain tuntui siltä, että maata olisi järjestynyt heti kun olisin tuonut yritystoimintani kaupunkiin.

Vaihtokauppoihinkin kaupunki olisi suostunut, jos olisin antanut kolmen hehtaarin taimikosta kaupungille vastineeksi yhdeksän hehtaaria tukkimetsää. Tämä tuntui kohtuuttomalta. Samoin kuin maan vuokraaminen.

HALUAN YRITTÄÄ OMALLA TILALLA

Toivo Törmikoski sanoo periaatteenaan aina olleen, että työmaa pitää olla kotipihassa. Tässä periaatteessaan hän on toistaiseksi onnistunut. Viime aikoina olen voinut työllistää oman perheeni lisäksi pari ulkopuolista. Olen pyrkinyt antamaan työtä lähinnä nuorille työttömille. Vaikka Toivo Törmikosken tonttiasia ei olekaan toistaiseksi järjestynyt kunnolla hän ei sano olevansa masentunut. Alkuunsa tonttita jääminen tuntui kummalliselta. Nyt siihen on tottunut. Olen edelleen kiinnostunut saamaan teollisuustontin, mutta pallo asiassa on kaupungilla, hän sanoo.

Yrittäminen sivukylällä ei ole helpoimpia asioita. Ei varsinkaan silloin kun sopivaa tonttia yritystoiminnan käyttöön ei löydy. Tästä on piehinkiläisellä Toivo Törmikoskella hyviä kokemuksia.

KIRJASTOA TARVITAAN RS 2.3.1986

Yksi piehinkiläisten päällimmäinen toive on uuden kirjaston saaminen kylään. Nykyinen kirjasto toimii ahtaissa tiloissa koulun yhteydessä. Kirjastohuone on alun perin tarkoitettu koulun kerhohuoneeksi. Mikäli uusi kirjastorakennus saataisiin, olisi koululla nykyiselle kirjastolle muuta käyttöä. Uskon, että kyläläiset käyttäisivät kirjastoa nykyistä enemmän, mikäli tilat olisivat paremmat. Tällä hetkellä kirjastollamme on satoja käyttäjiä ja lainauksia on vuodessa noin 14 500, kertoo kirjastonhoitaja Mirja Seppä. Tällä hetkellä Piehingin kirjastossa on noin 7000 kirjaa ja uusia tulee kaiken aikaa. Mirja Sepän mukaan uusia kirjoja saadaan hyvin. Kirjastoon tulee myös runsaasti aikakauslehtiä. Niiden lukeminen on ahtaissa tiloissa vaikeaa. Lehdenlukuun on varattu vain yksi pöytä. Se täyttyy nopeasti ja näin monella halukkaalla jää lehdet lukematta, sanoo Seppä. Nykyisin kirjaston ongelmana on myös se, ettei siellä ole lainkaan varastotilaa.

TILANNERATKAISU

Mirja Sepän mielestä uuden varaston ei välttämättä tarvitse olla valtavan suuri. Joitakin toiveita hänellä kuitenkin on. Kirjastossa voisi olla pieni välikirjasto opiskelua varten. Pienille haluaisin satunurkkauksen ja muille riittävästi lukutilaa. Tilaa saisi olla sen verran, että joskus voisi esimerkiksi teemaviikkojen aikana laittaa kirjanäyttelyn. Kirjastolla on myös sosiaalista merkitystä. Hyvä kirjasto on kyläläisten tapaamispaikkana, sanoo kirjastonhoitaja Mirja Seppä.

VALTATIE LEIKKAA KYLÄN KESKELTÄ KUIN GILJOTIINI RS 10.12.1987

Raahen eteläisin kylä, Piehinkiin kuuluva Hurnanen sijoittuu valtatie-8:n molemmin puolin. Valtatie leikkaa kyläläisten elämää niin, että nykyisin on pelko jokapäiväinen vieras.

Valtatie-8:n on vilkas väylä. Moottoriajoneuvojen jono on jatkuva niin, että tietä on hankala ylittää. Ylittää kuitenkin pitäisi, kun alitusta ei ole, ja kylän talot ovat sijoittuneet tasaisesti tien molemmin puolin.

Kaikkein suurin huolen aihe on koululaisten ja kerholaisten elävänä ja terveenä säilyminen; lapset ja nuoret kun joutuvat päivittäin moneen kertaan liikennevaaraan. He tulevat aamuisin odottamaan linja-autoa päästäkseen kouluihin tai kerhoihin, he odottavat jälleen autoa päästäkseen kotiin ja vielä kotikylässä on vilkas valtatie ylitettävä.

Kaiken kukkuraksi liikennevaara kasvaa, kun lapsilla ei ole edes tuulen ja sateen suojaa odottaessaan jokapäiväistä kyytiään. Odotuskopit olisi saatava molempiin päihin; siis kotikylään ja koulun luo. Hurnasista on pitkämatka, lähtipä minne päin tahansa. Autoilijoilla parinkymmenen kilometrin matka kantakaupunkiin ei ole matka eikä mikään, mutta peruskoulun ala-asteen oppilaiden 6 kilometrin matka on pitkä. Lapsia ei kuljeteta koulukyydillä, vaan ne nousevat vakinaiseen linjabussiin mennessä tullen. Odotusta riittää siis päivittäin molemmissa päissä. Yläasteen, lukion, ammattikoulun jne. oppilaiden koulumatkat ovat merkittävästi pidemmät.

VANHEMMAT HUOLISSAAN

Kevyttä on sanoa, että vanhemmat ovat huolissaan. Pikemminkin he ovat murheissaan ja katkeria siitä, ettei lasten koulutietä turvat mitenkään. Asiasta on puhuttu vuosikausia, kertoo Liisa Ojakangas, joka on ehtinyt isoäidin osaan saakka. Piehingin kylätoimikunnan kautta, suoraan TVL:lle ja kaupungin teknisen lautakunnan jäsenille on asiasta puhuttu, mutta mitään ei ole tapahtunut. Hurnastelaiset vaativat, että ensimmäiseksi on rakennettava valtatieen varteen lapsia varten pysäkkikopit, jotka ovat niin suuria, että kouluun lähtevät yli 20 lasta mahtuvat tuulen ja sateen suojaan. Yhtä tärkeää on saada tievalot, jotka autoilijat näkevät lähestyvänsä kylää ja osaavat varoa tien laidassa kisailevat ja autoa odottavat lapset. Emme mielestämme vaadi paljon. Me tiedämme kokemuksesta, että liikennevaara ei säästä nuorta eikä vanhaa. Viime vuosien aikana on yksi lapsi ja yksi vanhus menettänyt henkensä. Montako uhria vaaditaan? kysyy Liisa Ojakangas.

VILKAS KYLÄ ILMAN PALVELUJA

Raahen Hurnanen on kaupungin vilkkaimmin kasvaneita kyliä. Muutaman vuoden sisällä on ”savujen” luku noussut toisella mokomalla. Taloja tätä nykyä 36 ja kaksi uutta rakennushanketta on tiedossa. Miten tähän kylään on tällainen tungos, vaikka kylästä puuttuvat kaikki palvelut. Ainoastaan sähkö ja vesijohto ja puhelinliikenne kertovat kehityksestä? Kylässämme on hyvä asua. Meillä on säilynyt sellainen vanhanajan perhehenki. Yhteistoimintaa on paljon. Kesäisin meren läheisyys on merkittävä, metsien virkistys vieressä, kertoo Liisa Ojakangas. Lapsia meillä on paljon kylän kokoon nähden. Kouluun lähtee tätä nykyä yli 20 lasta ja nuorta, ala-asteellekin toistakymmentä on yhtä aikaa odottamassa linja-autoa. Kerhoissa käy 7–8 lasta ja kouluikää kohti on kasvamassa melkoinen joukko. Valtatiellä on Hurnasten kohdalla 100 kilometrin tuntinopeus. Kun näin on, jokainen tietää, että vauhtia piisaa. Tiestä on tullut meille kauhunpaikka. Olemme haaveilleet, että TVL joskus rakentaa tien oheen kevyen liikenteen väylän. Sillä olisi elintärkeä merkitys meille

kevyen liikenteen käyttäjille, pohtii Liisa Ojakangas. Ensimmäiseksi hänen mielestään ovat kuitenkin tievalot ja pysäkit. Turha tätä nykyä on laskea, kuinka monta kevyen liikenteen käyttäjää tiellä on, sillä ei valtatielle kukaan lähde henkensä uhalla jalan tai pyöräillen. Joskus olen yrittänyt, mutta penkalle siitä joutuu, mikäli aikoo hengissä säilyä.

TIETÄÄKÖ KAUPUNKI?

Hurnasten väki kysyy, tietääkö Raahen kaupunki, että lähellä Pyhäjoen rajaa sijaitsee Hurnasten kylä, jossa on joukko veronmaksajia. Veronmaksajia, jotka eivät ole olleet suuria vaatimassa. TVL:n Keski-Pohjanmaan piiri on levittänyt valtaamantietä Raahen rajaan saakka, mutta Raahen alueelle tultaessa valtatiessä ei ole penkereitä. Piirin rajaan saakka on tien molemmin puolin metsäinen alue; kun autot siitä selviävät aukealle, ne ajavat lujaa. Ja se paikka juuri lapsirikasta Hurnasta. Tälle, muutaman sadan metrin matkalle valot olisivat välttämättömät. Milloin kaupunki herää? Pitääkö liikenteen uhreja tulla lisää? kysytään kylässä.

- Pitäkää nyt lujasti pienimpien käsistä kiinni, varoittavat vanhemmat, kun joukko lähti tien oheen näyttämään miten Hurnasista kouluun päästään. Kuvassa on ainoastaan osa lapsista. Suoraa tietä on edessä ja takana ja sillä 100 km:n tuntinopeus.

- Liisa Ojakangas istuu hyisessä tuulella pysäkin penkillä ja miettii, miten saisi lapsille turvallisen koulutien ja tuulensuojan odotusta varten.

LATUKONEELLA OIVAT LATU-URAT Raahen Seutu 1989

Raahen hiihtomajalla käänsi päitä lauuantaina uusi latukone, jollaista on totuttu näkemään Keski-Euroopan hiihtokeskuksissa. Näppärällä pelillä syntyi jälkeä tehokkaasti, eikä ladun tekijän tarvinnut palella. Lämpimässä kopissa ajeli suoraan huvikseen Raahen metsissä. Konetta tarjotaan kaupungille ostettavaksi. Hinta liikkuu puolen miljoonan tietämissä, joten mistään pilipali vehkeestä ei ole kysymys. Tätä ruotsalaisvalmisteista Prinoth-merkkistä latukonetta edustaa Martti Ahola. Koneen valmistaja Hägglunds on maailman suurin tela-alusteisten koneiden tekijä.

Moottorista löytyy tehoja 144 hevosvoimaa, joten minkäänlaiselle taipaleelle ei tämä kone jätä. Latu-uran vetämisen lisäksi kone jyräsi rikki latupohjat ja sillä on mahdollisuus myös siirtää lunta ladun viereen. Kesällä konetta voi käyttää hyödyksi pururadoilla, Ahola selvittää. Kaupungin urheilukenttien työnjohtaja Jouni Jussinniemi pitää tällaista konetta ehdottomana vempelenä, jota Raahen ilman muuta tarvittaisiin.

Nykyisin on vanhanaikaista vetää latua kelkoilla ja muilla härveleillä, eikä niiden tekemä jälkikään ole paras mahdollinen. Varsinkin jääkeleillä ne ovat aivan onnettomia. Tällaisen koneen hankkiminen olisi kaupungille myös huomattava kustannussäästö, sillä työaika kutistuisi nykyisestä neljännekseen, Jussinniemi laskeskelee.

Raahessa hiihto on suosittu harrastusmuoto ja se on kasvamaan päin koko ajan. Latukoneen avulla on mahdollista myös jatkaa hiihtokautta, koska sillä voi siirtää lunta ladulle. Kaupungissa on tällä hetkellä valaistuja latuja 26 kilometriä ja muita latu-uria reippaasti yli sata

ILMATYYNALUS ON JOKA KELIN KULKUPELI Raahen Seutu 19.3.1989

Liikkuminen merellä rospuuttokelin aikana on ollut rannikon ongelma aina. Yksi ja ilmeisesti tämän hetken paras ratkaisu siihen on ilmatyynyalus; sillä voi liikkua niin jäällä kuin vedessä ja liikkuupa se maallakin. Raahelaiset Raimo Siuvatti

ja Esa Pihlajamaa käynnistelevät parhaillaan kyseisten laitteiden myyntiä Raahen ja Kokkolan välillä. Pojat myyvät amerikkalaista laitetta, jonka hinta liikkuu mallista riippuen, 42 000 ja 64 000 markan välillä. Jenkkilaitteiden maahantuonti aloitettiin pari kuukautta sitten. Raimo Siuvatti ja Esa Pihlajamaa ryhtyvät edustamaan laitteita Raahen – Kokkola alueella. Maahan on tuotu tähän mennessä 50 amerikkalaista ilmatyynyä. Yksi niistä on pojilla Piehinggissä. Ilmatyynyalukselle löytyy monia käyttömuotoja. Erityisen hyvin se sopii pelastuspalvelukäyttöön. Myös kalastajille ja huvikäyttöön se on sopiva, kertoo Raimo Siuvatti. Hän kertoo, että he ovat kierrelleen Raahen alueen palokuntia ja esitelleet laitetta. Kiinnostus on ollut suurta. Siuvatti muistuttaa, että ilmatyynyalus liikkuu alustalla kuin alustalla; jäällä, vedessä, sohjossa ja tiellä. Ainoa rajoitus liikkumiselle on kovin jyrkät mäet. Myöskään kovin suuressa aallokossa se ei pysty toimimaan.

TEKNIKKAA

Scat ilmatyynyä tuodaan maahan kolme eri vaihtoehtoa. Moottoritehot vaihtelevat 26 hv:sta 45 hv:aan ja moottorilavuudet 277 ja 496 kuutiosentin välillä. Pienimmän laitteen huippunopeus on 56 kilometriä tunnissa. Suurin peli liikkuu lähes 100 km/h. Moottorina Scatissa on 2-tahtinen Rotax. Kahdessa suurimmassa mallissa se on 2-sylinterinen ja pienimmässä 1-sylinterinen, keskimäisen 180 kiloa ja suurimman 230 kiloa. Vastaavasti maksimikuormitus on 180 kg, 225 kiloa ja 340 kiloa. Polttoainetta pienin malleista syö tehtaan ilmoituksen mukaan 5,5 litraa tunnissa, keskimäinen 7,5 litraa tunnissa ja suurin malli 11 litraa tunnissa. Kaksi suurinta mallia voidaan käynnistää sähköstartilla ja pienin automaattisesti palautuvalla käsikäynnistyksellä. Tein pienen koeajolenkin Thompsonin laiturin edustalla suurimmalla Scat-versiolla. Lyhyt koeajolenkki antoi vaikutelman, että laitetta on vaikea ohjata. Raimo Siuvatin mielestä näin ei ole. Laitteen ajamiseen ja ohjaamiseen tottuu varsin nopeasti ja se on itse asiassa hyvin helppoa.

Kyyti ilmatyynyä luksella on haipakkaa, varsinkin jos ei ole takkia mukana. Ajotyylinäytteen antaa laitteita Raahen alueella edustava Raimo Siuvatti ja takana jännittää jutun kirjoittaja. Ilmatyynyalus sopii mainiosti muiden muassa pelastuspalvelutehtäviin.

LINTUTORNI TALKOILLA Raahen Seutu 15.6.1989

Kaikki alkoi pari vuotta sitten, kun lintuharrastaja Tapani Karvonen ei enää uskaltanutkaan kiivetä lahoon mittausmies-ten kolmiotorniin lituja tarkkailemaan. Niinpä hän rupesi suunnittelemaan uutukaista lintutornia ja nyt se seisoo hänen omilla maillaan Piehinggissä. Talkoohenki toimii näköjään vieläkin, kiitteli Karvonen.

Tapani Karvonen on harrastanut lintujen tarkkailemista lähes koko ikänsä. Nyt hän puuhaa Luonnonystäväissä ja Raahen lintumiehissä, kuten tekevät myös Heikki Tirola, Kauno Siltala ja Pekka Kärenaho. Nämä miehet muuttaman muun kanssa pystyttivät talkoilla Karvosen suunnitteleman lintutornin Piehinkiin, jossa se rajoittuu Lännerannan ja Piehinkijokisuuhun. Rantaan on matkaa vajaa kilometri. Tornista rakennettiin aluksi koekappaleena pienempi versio Pattijoen Mikonkariin. Rakentajana oli Pattijoen kunta ja nyt torni on käytettävissä luontopolun varrella. Raahessa ei sitten muita varsinaisia lintutorneja näiden kahden lisäksi olekaan. Karvonen laskeskeli, että tornin kustannusarvio oli kymmenen tuhatta markkaa. Summa saatiin kerättyä lahjoituksina. Kymmenen metriä korkeaan torniin lahjoittivat tavaraa niin Revon Sähkö, Rautia-Halli Vacklin kuin Raahen Terästuotekin. Mukana olivat myös Luonnonystävät ja luonnonsuojelupiiri. Lintumiehiltä saatiin tuulimittari. Se kuuluu ornetologin välineistön siinä missä kiikari, kaukoputki, lintukirja luin kamera-kin. Talkoot aloitettiin syksyllä -87 ja torni saatiin pystyyn tänä keväänä. Tarkoituksena olisi rakentaa vielä tuulensuoja, jutteli Karvonen. Oli hämmästyttävää nähdä kuinka paljon talkoilla voi saada aikaiseksi. Joku lainasi traktoria ja itse rai-vattiin niin tiet kuin polutkin.

TORNISTA TARKKAILLAAN MUUTTOA

Torni rakennettiin lähinnä muuttotarkkailua varten. Tähän mennessä on tunnistettu vajaat sata lintulajia ja erityisesti miehille jäi mieleen hanhien ja joutsenten muutto, mikä tornista nähtiin hyvin. Pienoisia harvinaisuuksia ovat olleet merikotka, isolokki ja punajalkahaukka. Ja kymmenestä miljoonasta pajulinnusta ja peiposta eksyy aina varmasti jokunen myös Piehinkiin. Tapanin tarkoituksena on tuoda tornin lähelle myös linnunpönttöjä, jotta pesintää saataisiin kartoit-tuksi. Alue tulee olemaan pieni, mutta näin se on myös hallinnassa. Myös lähistöllä olevan kuivatun lammen voisi laittaa kuntoon, tiedä vaikka sinne jokunen lintu joskus pysähtyisi, arveli Karvonen. Lintutorni avattiin toukokuun alussa ja pai-kalla oli kolmisenkymmentä lintuharrastajaa. Miehet kertoivat, että torni on kaikkien halukkaiden vapaasti käytettävissä. Siellä voi tarkkailla lintuja ja harrastaa sosiaalista kanssakäymistä, mikä on oleellinen osa tätä harrastusta.

Vasemmalla Tapani Karvonen, Heikki Tirola, Kauno Siltala ja Pekka Kärenaho uuden lintutornin huipulla kymmenen metrin korkeudessa.

Raahen Fiia Sylvi Koivisto POLITIIKKO TYTTÖSESTÄ ASTI Raahelainen 5.7.1996

Olisi näitä Fiian hatun ansainneita ollut iso lauma muitakin, muistuttaa Sylvi Koivisto, 75, vasta valittu Raahen Fiia ja po-liittinen vaikuttaja Piehinggistä. Kunnallisneuvosmies Sylvi Koivisto otti Fiian arvonimen tyynellä mielellä vastaan, vaikka alkuun vähän ”???? Jos hän olisi omien sanojensa mukaan hyvä puhuja, olisi hän pitänyt räväkän kiitospuheen ja puhu-nut eriarvoisuudesta. Koska tämä hattukin on vähän eriarvoisuutta, uusi Fiia filosofoi. Omasta mielestään Sylvi Koivisto on ollut aina piikki virkamiesten lihassa. Hän on ottanut kantaa ja puhunut asiat suoriksi. Kansakoulusta asti minä olen ollut poliitikko. Silloin jo alaluokilla opettaja jakoi meidät oppilaat eri kastiin. Mutta minä aina uskoin, että kyllä se aurin-ko paistaa vielä risukasaankin, hän muistelee.

Neljä vuosikymmentä jatkuneella kunnallispolitiikan taipaleellaan Sylvi Koivisto on taistellut eriarvoisuutta vastaan niin sosiaalilautakunnassa kuin kihlakunnan oikeuden lautamiehenä. 1950-luvun alussa taksoituslautakunnasta alkanut kunnallisen vaikuttajan tie jatkui valtuustoon ja sairasvakuutuslautakuntaan. Nykyisin lautakuntien tehtäviä on delegoitu virkamiehille, mitä kehitystä Sylvi Koivisto ei katso suopein silmin. Virkamies on virkamies, oma suu voi olla lähempänä kuin kontin suu. Lautakunnan jäsenenä oppii tuntemaan ihmiset ja tapaukset, Sylvi perustelee. Kunnallisen päättäjän

on Sylvi Koiviston mielestä otettava kaikkien etu huomioon. Hän kantaa huolta muun muassa sivukylälaisten asemasta kaupungin kupeessa. Kun Saloinen liitettiin Raahen, kaikki palvelutkin siirtyivät sinne. Lisäksi me sivukyläläiset kuljemme pimeässä, kun meillä ei ole katuvaloja. Ei hän Raahen kuulumista kuitenkaan pahana pidä, suuri muutos on jo niin kaukana. Ihmisestä pidetään täällä huolta, hän kiittelee.

NUOREMPIEN VUORO

Vanhasta muistista Sylvi Koivisto pitää edelleen Saloisten puolia. Kuluvalla vaalikaudella hän on ainoana Saloisten puolelta kaupungin lautakunnissa. Historiaa hän tekee myös olemalla ensimmäinen saloistalainen Fiia. Niinpä hän luonnollisesti toivoo jatkajaa työlleen, koska itse ei enää aio asettua ehdolle syksyn kunnallisvaaleissa. Ikä ei enää riitä. Toivottavasti löytyy nuorempia jatkamaan, että voin jäädä pois, hän sanoo. Syksyn vaalit ovat myös EU-vaalit. Sylvi Koivisto suhtautuu kriittisesti Euroopan Unioniin ja toivoo kriittisten ehdokkaiden pääsyä myös EU-parlamenttiin. EU-kouhotus on syyllinen koko tähän lamaan. Unionista on hyötyä vain niille ihmisille, jotka nostavat sieltä suuria palkkoja. Haluaisin elää niin kauan, että näen, miten tämä kaikki päättyy, hän sanoa paukauttaa. Sylvi Koivisto ei ole ehtinyt politiikan ohella muuta harrastamaan. Mitä nyt kotinurkilla olen pikkukekkereissä pyörinyt. Omat asiat tahtovat jäädä hoitamatta. Hän muistelee vuosikymmenten pituista kunnallispolitiikan uraansa hyvillä mielin. Mitään ei ole jäänyt hampaan koloon. Piehinkiläinen Sylvi Koivisto sai Fiian arvonimen ansioistaan poliittisena vaikuttajana.

VESISTÖN HOITO EI OLE PERUNANVILJELYÄ Raahen Seutu 19.7.1996

Piehinkijoen elvyttämiseksi on tehty hartiavoimin työtä ja tulokset alkavat vähitellen näkyä. Joen kalakanta on rikastunut uusilla jalorotuisilla lajeilla ja veden latu on parantumassa. Kalastajat ovat löytäneet mielenkiintoisen ja luonnonkauniin apajan jo vuosia sitten. Mitenkään perunanviljelyä väheksymättä Piehinkijoen puuhamiehet kuvaavat vuosien työnsä tähän tapaan: Vesistön hoito ei ole mitään perunanviljelyä. Tämä tarkoittaa sitä, ettei tuloksia kannata odottaa vielä samana vuonna, Piehingin kalastuskunnan esimies Björn Haapala vertaa. Vuosien varrella on sinnikkyyden ohella tarvittu myös aimo annos diplomatiaa. Kun on vesistöstä kyse, ollaan tekemisissä hyvin erilaisien osapuolien kanssa. Piehinkijoen kehittämisessä lähdettiin heti alun perin liikkeelle sopulinjalla, vaikka lähtökohdissa olisi ollut sijaa syyttävällekin sormelle. Joen suuosa oli tukittu eikä veden laadussakaan ollut kehumista. Eli huonot olivat housussa, mutta tyydyimme vain toteamaan kuinka syvällä ne ovat. Sen enempää syyttelemättä lähdimme etsimään tilanteeseen parannusta, johtokunnan jäsen Niilo Jussinniemi muistelee.

TALKOOMIELTÄ ON RIITTÄNYT

Kalanistutuksiin, kalaportaiden rakentamiseen ja moniin muihin operaatioihin on vuosien varrella saatu pitkä penni valtion kukkarosta. Mutta tämä on vain osa lopputuloksesta. Koko elvytystyötä on leimannut tietty yhteishenki ja talkoomieli, jota kalastuskunta on onnistunut tartuttamaan tehokkaasti. Isoinen naapuri Rautaruukki oli tartunnan saajista ensimmäisiä. "Epidemia" tarttui myös Raahen kaupunkiin, Suomen Kuonajaloste, osakeyhtiöön, kyläläisiin, paikalliseen metsästysseuraan, kylän mylläriin ja jopa kylän omaan taiteilijaan. Viimeksi mainittu on tietysti Jari Jansson, joka innostui suunnittelemaan joelle aivan oman esitteen. Edustava lopputulos saatiin uunista ulos sopivasti kesän kalastuskauden alkajaisiksi.

JOKISUUN RUOPPAUKSELLA KIIRE

Piehinkijoen elvytystyö ei ole vielääkään valmis. Kalastuskunnalle tuottaa tällä hetkellä harmaita hiuksia jokisuun alue, joka on liettymässä umpeen. Edes matikka ei pääse talvella uimaan jokisuulta läpi, kun koko alue on pohjaa myöten jäässä, Björn Haapala harmittelee. Pallo on nyt Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksella, joka on luvannut laatia ruoppaukseen liittyvät suunnitelmat tuota pikaa. Tässä on kyse tärkeästä seikasta. Nousukalan tulon kanalta jokisuun kunto on ratkaisevan tärkeä, kalastuskunnasta alleviivataan. Myös kalastuskunnan ja taiteilijan välinen yhteistyö jatkuu. Nyt ovat työn alla opasteet, jotka ovat luvassa valtatievarresta parhaille apajille saakka.

KAIKKIEN AIKOJEN ENNÄTYSKALA

Lähiaikoina Piehinkijoki tulee pääsemään Suomen Urheilukalastajien liiton ennätysten kirjaan. Toukokuussa Piehinkijosta tarttui perhoon kaikkien aikojen suurin puronieriä, joka painoi 2,4 kiloa. Aikaisempi Suomen ennätyskala painaa vain 1,3 kiloa. Ennätyskalan onnistui narraamaan kuiville raahelainen Kalle Viiltola. Sinänsä saalis ei ollut mikään sattuman kala, sillä Kalle tunnustautuu intohimoiseksi perhokalastajaksi, joka on määrätietoisesti tavoitellut "kultamerkkikala" jo kymmenen vuoden ajan. Mikä parasta, kala tarttui omatekoiseen perhoon. Perho oli kuulapääleech. Olen käyttänyt tätä sidosta hyvin paljon ja juuri vastaavanlaisella narrattiin viime vuoden ennätysnieriä Saarijärvellä.

Kalastajan kaverina oli 5-vuotias Joona-poika, jolle isä antaa osan kunniasta: - Joona oli koko ajan juonessa mukana ja osasi antaa rauhoittavia kommentteja, kun itselläni rupesivat jo kädet tärisemään. Oli se juhlayö hetki, kun kala vihdoin saatiin kuiville. Kalle Viiltola antaa Piehinkijoelle suuren arvon. Joki on koko Raahen alueen perhokalastuksen pelastus. Kalaa on hyvin eikä siinä ole makuvirheitä edes keskikesällä. Yhtä puhdasta vesistöä saa hakea kaukaa, Kalle Viiltola tietää.

AUTIOTALO PALOI PIEHINGISSÄ RS 9.11.2007

Autiona ollut vanha puurakennus paloi kelvottomaksi viime keskiviikon ja torstain välisenä yönä Raahen Piehingiässä. Rautionmäellä sijaitseva talo syttyi ihmisen teon seurauksena eli tahallisesti tai vahingossa. Talossa ei ole ollut vuosiin minkäänlaisia sähköjä. Jokilaaksojen Pelastuslaitos sai hälytyksen tulipalosta keskiviikkoyönä kello 00.50. Sammutustöihin lähti kaksi yksikköä Raahesta ja Raahen VPK:sta. Noin 15 henkilön sammutusryhmän saavuttua palopaikalle, talo oli ilmiliekeissä ja tuli oli tarttunut myös talon vieressä olevaan toiseen puurakennukseen.

Siellä oli käynnissä niin sanottu täyden palamisen vaihe. Suojasimme toista rakennusta lisävahingoilta ja sammutimme toisen. Vaikka tällaisien vanhojen autioiden talojen sammutuksessa mietityttää käyttää yhteiskunnan rahoja, palokunnan tehtävä on sammuttaa. Talossa voi nimittäin olla poliisin tutkinnan kannalta tärkeää tietoa.

Palokunta sai palon sammumaan noin tunnissa ja jälkisammutuksesta huolehti torstaiamuun saakka Raahen VPK. Piehingin Rautionmäellä sijaitseva talo on oululaisomistuksessa. Talon vakuutuksia ei palokunnalla ollut tässä vaiheessa tietoa.

Piehingiässä nostatetaan rivakkaa talkoohenkeä.

Talkoo- ja yhteishenkeä ryhdyttiin jo hyvissä ajoin puhaltamaan Piehingin tiistaisessa kyläkokouksessa. Edessä nimitäin on kunto- eli pururadan tekeminen, ja ennen kaikkea raivaustyöhön aiotaan käyttää mahdollisimman paljon kylän oman vapaaehtoista työtä. Raivaaminen onkin pururadan tekemisessä suurin työ. Hankkeen tarkkaa ajankohtaa ei vielä ole määrätty. Sitä varten on kaupungin talousarviossa varattuna 80 000 markan määräraha. Piehingin kokonaissuunnitelman laatimista aiottiin myös ryhtyä jouduttamaan. Kaupungin laatiman kokonaissuunnitelman puitteissa, kun voisi paljon vankemmalta pohjalta lähteä itse miettimään mahdollisia hankkeita omalle kylälle.

Muista tulevista asioista kylätoimikunnan puheenjohtaja Jalmari Tähjänjoki selvitti, että tievalaistus saataneen ainakin toteutettua ensi vuoden aikana. Koulun urheilukenttää varten on jo paikka varattuna koulun vierestä. Kokouksessa keskusteltiin myös mahdollisuudesta, että valtatie toisella puolella oleva jääkiekkokaukalo saataisiin siirrettyä koulun viereen. Tästä koituisi monta hyötyä, ja samalla kaukalon käyttöaste kasvaisi. Näihin hankkeisiin päätettiin paneutua kuitenkin vasta sitten, kun pururata on ensin saatu hoidetuksi. Kaupungin edustajana Piehingin kyläkokouksessa oli liikuntatoimen ohjaaja Juhani Tähjänjoki.

Tanhukurssit pikapuoliin

Tämän kevään merkittävin ohjelma on kaksipäiväinen tanhukurssi yhdessä työväenopiston kanssa 7–8. toukokuuta klo 15 alkaen. Kurssin vetää Sirkka Tervonen. Vaikka opetus kestääkin vain kaksi päivää, tulee näistä päivistä työntäyteisiä, sillä kurssi sisältää kymmenen 45 minuutin jaksoa. Kylätoimikunta onkin varautunut järjestämään suuhun pantavaa tanhuajille. Tämä kurssi on tarkoitettu ennen kaikkea tanhuamisen alkuinnoituksen syöttämiseksi kylälle. Jatko ohjausta pyritään saamaan myöhemmin. Näin pyritään kehittämään myös lisää oman kylän vapaa-ajan toimintaa, samalla kun omaa ohjelmaa kylän juhlatilaisuuksiin. Piehingin juhlat ovatkin olleet suosittuja. Musiikkiviikkojen Piehingin iltamissa on kahtena viime vuonna ollut noin 300 kyläläistä, pikkujoulussa 200 ja viime vuoden Piehinkipäivillä yhteensä noin 800 kävijää. Piehingin kylätoimikunnan johtokuntaan valittiin Hurnasista Vuokko Niemelä ja Sauli Jussin-niemi, Kultalasta Vilho Kultala ja Jorma Haverinen, Ylipäästä Matti Seppä ja Eija Siuvatti sekä Keskikylältä Alpo Ohenoja, Jouni Kippola, Ilmi Krekilä (sihteeri) ja Jalmari Tähjänjoki (puheenjohtaja).

Kyläkokouksessa arvotun matkatoimiston 500 markan lahjakortin voitti Herman Alatalo.

Leirikesä aloitettiin Lännerannalla

Kolmisenkymmentä innokasta leiri eläjää kokoontui 4H:n järjestämälle nelipäiväiselle leirille. Leiri on tarkoitettu järjestön nuorimmille ja niinpä osanottajien iät liikkuvatkin kymmenen vuoden alemmalla puolella. Malmimaailmaan tutustuminen oli ylivoimaisesti hauskinta leirillä leiriläisten mielestä. Osa pojista uskoi löytäneensä jo Lännerannalta omat isot malmikivensä. Myös muita uusia asioita leirillä opittiin. Tuohisormusten tekeminen, kankaiden painaminen lehdillä, perunalla tai sitruunalla sekä saatiin monenlaista tietoa luonnosta, liikenteestä ja raittiudesta. Kurssinvetäjänä toimi 4H-veuvoja Elina Saarela.

Loppuaika käytettiin leikkimiseen, tutustumiseen muihin leiriläisiin sekä lettujen ja makkaran paistamiseen. Maarit Koi-vikko ja Sanna Salmela ovat ensi kertaa mukana leirillä. Mukavaa leirillä on tyttöjen mielestä ollut – tuhat kertaa mukavampaa kuin koulussa. Malmin etsinnästä tytöt olivat myös kiinnostuneita, mutta eivät uskoneet, että Arkkukarista tai Saloisista malmikiviä löytyisi. Molemmat tytöistä ovat liittyneet tämän kevään aikana 4H:n ja ovat hyvin kiinnostuneita kasveista ja luonnosta. Maarit kasvattaa sipuleita, porkkanoita, salaattia ja tilliä. Sanna ei ole vielä ehtinyt laittaa omaa kasvimaata, mutta ensi vuonna on tarkoitus tehdä sellainen.

Koti-ikävä leirillä ei ole podettu, mutta kaiken varalta leiriläisten vanhemmat saavat tulla perjantai-iltana katsomaan ja paistamaan lettuja. Myöhemmin syksyllä on tarkoitus myös vähän varttuneemmille nuorille järjestää oma leirinsä.

Leirin vetäjän Elina Saarelan mukaan leiri on onnistunut hyvin. Raahen ympäristöstä on runsaasti innokkaita kerholaisia, vaikka itse kaupungista kerholaisia ei löydykään. Saarelan mielestä on tärkeää saada lapset jo nuorena (jonkin) harrastuksen pariin. Harrastus auttaa nuoria tutustumaan samanikäisiin ja eri tapahtumiin.

Piehinggissä oikeaa karnevaalitunnelmaa

Piehinki-päivää varten tilauksessa ollut kaunis sää onnistui kuin onnistuikin. Vaikka kokemuksesta se tiedetään, ettei sää lopultakaan Piehingin juhlissa muuta ratkaise, kuin että tulo- ja menomatkat ovat vähän miellyttävämpiä.

Koululle oli järjestetty lauantaina perusteellinen ja mielenkiintoinen sieninäyttely. 4H –neuvoja Elina Saarelan poimimat sienet tuntuivatkin herättävän kovasti kiinnostusta. Piehingin emännät ja tyttäret, anopit ja miniät olivat asettaneet näytteille käsityötaitonsa upeita tuotteita. Erilaisia tekstiilejä, seinävaatteita, kudonnaisia, nukkeja, maalattua posliinia, lampunvarjostimia jne. Myös miesten töitä oli esillä, mm Eino Riihijärven ja Erkki Järvelän puutöitä.

Lastenjuhlasta oli pienellä kekseliäisyydellä saatu erityisen hauska ja lasten mieltä kiehtova. He olivat pukeutuneet kuka minkäkin laisiin naamiais- ja mielikuvitusasuihin. Äidit olivat auttaneet asujen valmistuksessa. Lapset esittivät omaa ohjelmaansa kukin halunsa mukaan ja tämän lisäksi leikkittiin yhteisiä leikkejä. Piehinki päivän kohokohta oli illalla, jolloin Lännerannalla venetsialaiset valot paloivat.

Kerttu Partanen (vas), Eeva Kippola, Anja Jokela ja Jenni Ahola olivat tuoneet monia valmistamia käsitöitä näytteille. Näyttely on avoinna vielä sunnuntaina klo 12–16

Raahelaisen sivukylän ihme

Hurnasiin parissa vuodessa kymmenkunta pientaloa. Raahen kaupungissa on yksi kaupunginosa, kylä, jota moni ei tiedä olevan olemassakaan. Se on Hurnanen, kaupungin etelälaidassa Pyhäjoen kunnan rajaa vasten.

Erikoista tässä kylässä on valtava rakentaminen. Raahessa yleensä kehutaan rakennettavan runsaasti, ainakin takavuosina puhuttiin räjähdysmäisestä rakentamisesta. Mutta Hurnasten rakennusvauhtiin ei ole yltänyt yksikään kylä eikä kaupunginosa. Hurnasissa lasketaan olleen vanhastaan 13 savua. Uusia omakotitaloja on joko rakenteilla tai jo valmiina yhdeksän ja kymmenes hanke hakee parhaillaan lupaa. Prosentuaalisesti Hurnasten rakentaminen päihittää muut Raahen kylät reippaasti. Lisäksi kaikki vanhat talot on peruskorjattu. Veikko Niemelä lie aloittanut tämän villityksen. Hän rakensi uuden pientalon ensimmäisenä 1960-luvulla. Silloin ei kylässä ollut vesijohtoaakaan, mutta sittemmin saatiin tätä Vihanninharjun kehuttua vettä ja se olikin yksi ehto kylän kehittymiselle. Tapio Niemelä rakensi oman talon kaksi vuotta sitten. Sen jälkeen parin viime vuoden aikana ovat muotia seuranneet Tapani Rantanen, Paavo Laitinen, Tauno Jussila, Taisto Siniluoto, Keijo Talus, Kalevi Keränen ja Lauri Pääkkö tulevat rakennushommineen kuvaan mukaan ja kohta myös Jorma Laitinen. Ennen vanhaan Hurnasten asukkaat olivat sukua keskenään, sisaruksia, serkkuja, tai serkun lapsia. Nykyisinkin kyläläiset ovat jotenkin sukusidoksissa ainakin väärän koivun takaa tai seitsemännen kirkunvirutusveden verran.

Vapaaseen luontoon ja vapauteen

Tuolloin kun Veikko Niemelä rakensi talonsa 20 kilometrin päähän kantakaupungista, ihmeteltiin sitä, miksei hän rakenna lähelle työpaikkaansa, Raahen rautatehtaan läheisyyteen. Hän oli kaukaa viisas. Siihen aikaan moni nuori pari ja varttuneempikin muutti kaupunkiin vuokralle, jotta työpaikka olisi lähempänä. Vuosien myötä ihmiset ovat valuneet takaisin kotikyläänsä, koska puhtaassa luonnossa ja lähellä merta on paras asua. Seurustellaan kutsumattakin. Meri on yksi houkutin, Halkokarille hurnastelaiset menevät viivana aina, kun vain vapaata aikaa liikenee. Siellä uidaan, saunotaan, pestään mattoja, kalastellaankin omiksi tarpeiksi ja tietysti seurustellaan. Hurnastelaiset eivät ole unohtaneet van-

haa tapaa, että naapuriin voi pistäytyä kutsumatta. Ja lapsilla on vapaat läänit, kukaan ei tule ajamaan pois omalta maaltaan, ellei nyt aivan tahallaan ohrapeltoa tallaa. Näitä kertovat Aulikki Kyröläinen ja Inkeri Pohjamo. Viime mainitulla ei ole ollut onnea olla synnyinsijoillaan, sillä hän joutui yli kaksikymmentä vuotta sitten kolmen veljensä lailla lähtemään Ruotsiin työnhakuun. Ja sille tielle jäivät, kun lapset ovat siellä syntyneet, kasvaneet ja osa jo aikuistunutkin. Mutta synnyinseudulla vietetään lomia.

Palvelut haetaan kaukaa

Hurnanen sijaitsee valtatie 8 molemmin puolin, kaupungista kahden peninkulman päässä. Kylässä ei ole kauppaa eikä postia. Ne palvelut haetaan Piehingistä kuuden ja Parhalahdelta neljän kilometrin päästä. Kauppareissut edellyttävät omaa autoa ainakin lapsiperheiltä. Lasten kanssa on hankala lähteä linja-autolla asioimaan, vaikka autovuoroista ei ole päiväsaikaan puutetta.

Edes leikkikenttä

Hurnanen kuuluu Piehingin kylään, ja Piehingin kylätoimikunnan pitäisi teoriassa vastata myös Hurnasten kehittymisestä. Kylätoimikunta ei ole meidän eduksemme ratkaissut ainoatakaan asiaa, pamauttaa Veikko Niemelä. Oma suu on lähempänä kuin kontinsuu. Veikolla onkin syytä olla hieman katkera, sillä hänen ansiostaan saatiin kylän nuorten ainoa yhteinen harrastuskohde, jääkiekkokaukalo, hänen omalle tontilleen. Lasten leikkikenttä olisi meille tarpeen. Kylässä on 17 lasta, joiden iät vaihtelevat 0–7 vuoteen ja uusia on tulossa. Ainakin kolme tulokasta jo tiedämme, kertovat Aulikki ja Inkeri. Koulut ovat kaukana. Piehingin ala-asteelle, Oravan yläasteelle ja ammattikouluun, osa jopa lukioon matkustaa päivittäin linja-autossa. Tähän on totuttu ja tiedetäänhän se, että monet muut Suomen lapset kulkevat pitkiä koulumatkoja.

Työväenopisto talvella olisi tervetullut

Kylän sijainti kaukana kantakaupungista aiheuttaa sen, ettei harrastusmahdollisuuksia aikuisväelle ole. Muuan vuosi takaperin Raahen työväenopisto järjesti naisille liikunta- ja viime vuosina käsityöpiirin, mutta nyt ei ole paikkaa, missä voitaisiin kokoontua. Hurnasten naiset eivät ole kotona nyhöttäjiä. He ovat keksineet hauskan seurustelumuodon. Kun naapurissa täytetään vuosia, kerätään yhteinen lahja ja tuppaudutaan käskemättä kahville. Näitä synttäreitä varten ei tarvitse täyttää kymmeniä vuosia, vaan välivuodetkin kelpaavat. Naapuriin mennään muutenkin kutsumatta. Ja naapurien asiat tunnetaan ja tiedetään, kuten pienoisysteiskunnassa ainakin. täällä sitä ei koeta rasitteena, vaan pidetään etuna. Miten on kyläläisten keskeisen sovun laita. Pysyttekö te hyvissä väleissä? Aulikki nauraa, että tapellaan jos on tarvetta, mutta yleensä me olemme sopuisia. Hyvään perheeseen kuuluvat riidat ja sopimiset.

Äidit kotona

Hurnastelaiset miehet käyvät työssä rautatehtaalla jotakin harvaa poikkeusta lukuun ottamatta. Naiset sen sijaan ovat tällä kertaa kotiäitejä. Olemme laskeneet näin, että säästämme omia ja yhteiskunnan varoja ja jopa vaivoja, kun hoitamme itse lapsemme ja totimme, kertoo Aulikki Kyröläinen. Eikä työpaikkoja naisille ole tarjollakaan. Kylässä on enää yksi tila, jossa on lypsykarjaa. Ennen jokaisessa talossa ja mökissä oli yksi tai useampi hännänheiluttaja. Nyt ovat pellot paketissa, mitä niistä nyt enää on jäljellä runsaan rakentamisen vuoksi.

Peltopaketit rumentavat

Hurnasissa ei rakenneta tuhannen neliön tontille, vaan rakennusmaata pitää olla useampi hehtaari. Tapio Niemeläkin halusi rakentaa ”isänsä maalle” ja tilaa on hehtaarikaupalla. Hän kertoo kivenneensä vanhoja pelloja, jotta saisi tulevina vuosina hyviä peruna- ja juurikassatoja. Kylän ilme maantien matkaajalle ei vielä ainakaan kerro uutterasta rakentamisesta ja kotirakkaudesta. Mistä tämä johtuu? Veikko Niemelä tuumaa, että maa on alavaa, kivistä ja karua. Ankeutta lisäävät pakkipellot ja puhdistamattomat ojat. Pellot kulottuvat ja ojanteet kasvavat pajuviidakkoa. Mutta näitä kotipelloja, kun oikein kynsittää ja kivetään, niin kasvavat ne, mikäli kosteutta riittää, hän tuumaa.

Sadan hehtaarin tontti

Luonnon rahallisuutta ja puhtautta kyläläiset kiittävät Tauno ja Anneli Jussila taisivat tehdä ennätyksen rakentaessaan yli sadan hehtaarin tontille. Jussiloiden uusi talo on valmistumassa metsän keskelle, noin 700 metrin päähän valtatiestä. Kodin nurkalta alkaa oma metsäsarka, joka jatkuu aina Vihannin kunnan rajalle saakka. Anneli Jussila sanoo heillä riittävän metsäperkausta ja hoitoa, mutta samalla ovat omat metsästysmaat. Pariskunta käy yhdessä jänisjhdissa, ja marjamaatkin ovat vieressä. Riittää tässä metsänhoitoa pojillekin, kehuu Anneli. Kohta puolin 18-vuotias Pasi ja 15-vuotias Mika ovatkin niin vahvoja, että pitävät metsät kunnossa.

Vakituinen työpaikka – kehittymisen ehto

Kuka olisi uskonut, että yksi rautatehdas vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin tällä tavalla kuin Hurnasissakin. Puhelimetkin pirisevät joka talossa. Vielä 1940-luvulla kyläläiset saivat pitää ”kökkiä” vuosikaupalla, että saivat hankituksi yhteisen kyläpuhelimien. Kylän vanhukset ovat kaikki jo kuolleet, ja aivan uudet polvet kasvamassa. Muutamia nuorekkaita eläkeläisiä sen sijaan katselee ihmeissään kylän kasvua. Ainakin sinä aikana, minkä retkiltään ennättää.

Keijo Taluksen uusi ”punainen tupa” valmistui viime talvena. Pihatytöt ja pihaan johtava tie valmistuvat kuluvan suven aikana. Hehtaarimäärin on tonttia tämänkin talon ympärillä.

Tapio Niemelä rakensi uuden kodin perheelleen perintömaalle kauaksi maantien melusta. Lapsilla on puhdasta lääniä temmeltää oman pihan tienoilla, eikä liikenteestä ole vaaraa.

Anneli Jussila oli juuri valttamassa ikkunoita uuteen kotiinsa, joka rakennettiin itse istutetun metsän laitaan. Pihalta alkaa sadan hehtaarin metsästysmaat, joita joku kaupunkilainen voi pitää ylellisyytenä.

Siskokset Inkeri Pohjanen ja Aulikki Kyröläinen kertovat, että Hurnanen on lapsista rikas ja uusia pienokaisia odotetaan. Äidit itse hoitavat lapset ja kotinsa. Kaupungilta toivotaan lapsille leikkikenttää.

Mojovat valheet Piehingin illassa

Suurin osa ihmisistä istui lauantai-iltana kuin naulittuna televisioitten ääressä kädet hikoillen Tiina Lillakin heittoja jännittämässä. Mutta Piehinginissä oli tarjota jotain, joka vei voiton tästä. Täyteen ahdetussa Bombatalossa todettiin vain kuin ohimennen "ai Tiina sai kultaa..." ja jatkettiin omaa ilonpitoa.

Knalli päässä, aluspaitaan ja isäntähousuihin sonnustautunut Jouni Kippola hetkutteli Hegulina Piehingin omassa Valehtelijoiden Klubissa yhtä liipatun lipevänä kuin se oikeakin. Ja sihteerikkö – Ilmi Krekilä – oli ihanassa aniliinipunaisessa amerikkalaisyöpaidassaan itse asiassa hemaisevampi kuin se alkuperäinen. Klubin arvuuteltavat esineet oli etsitty omista komeroista, ja omasta takaa olivat taatusti jututkin! Hauskanpitoa ei tarvinnut herutella.

Lahjakkaina valehtelijoina olivat Jalmari Tähjänjoki, Anna Kippola, Martti Löf ja Aino Rautio.

Ohjelmien toisena kohokohtana olivat neljä kaunista naista vauhdikkaalla totikierroksella vihanneskoreineen, sulkahattuineen ja strutsinsulkineen Täti Monikan tahdissa. Tästä esityksestä vastasivat Ilmi Krekilä, Elina Kippola, Mirja Seppä ja Anja Jussinniemi.

Koko Piehinki-päivän iltajuhlaan oli keksitty taas paljon uutta ja yllätyksellistä ohjelmaa. Viime kevättalvena Sirkka Tervoson johdolla pidetyn tanhukurssin ensimmäisiä tuloksia päästiin näkemään neliparisen tanhuryhmän esiintyessä. Lisää poikia ja miehiä kuulema vielä kaivattaisiin ryhmään kipeästi. Jo mukana olevat vakuuttivat harrastuksen olevan hauskaa, eikä ollenkaan vaikeata. Mummo ja tyttärentytär Anna ja Eeva Kippola lauloivat duona vanhan tutun Villiruisun. Ensiesitykseksi laulu tuli siitä syystä, että Esteri Honka oli kirjoittanut melodiansa uudet, Lännennokasta kertovat sanat. Piehingin kylätoimikunnan puheenjohtaja Jalmari Tähjänjoki kertoi tunnetusta persoonallisuudesta Petäjaniemen Vikestä, joka on elänyt Piehinginissä vielä muutama vuosikymmen sitten. Lausuntaa esitti Marita Ahola, Krekilän Liisa ja Nestori lauloivat Elis Nylundin säestyksellä ja Silja Kippola veti yhteislaulua.

Bomba-talo oli tupaten täynnä aina seisomapaikkoja myöten. Ja ilo oli katossa. Komealta näytti, kun koko juhlaporukka luikerteli ovesta pihalle käsikädessä pitkänä letkana Donald Ojan säestäessä harmonikalla. Todella iso piiri saatiinkin aikaan pihalla tansittua poloneesia varten. Ensimmäistä kertaa oli nyt järjestetty

nuorille erillinen, oma disko vanhalle keittokatokselle. Tämä oli tietysti nuorten mieleen.

Pienemmät lapset juoksentelivat juhlahumussa posket hehkuen sisältä ulos ja ulkoa sisään, pihalta diskopaikalle ja metsikön kautta kiertäen takaisin aikuisten tanhuun mukaan, jännittyneinä illan rantavalojen sytyttämistä odottaen. Jokainen aikuinen varmaan muistaa, miten jännittävät ja kiehtovat muistot tällaisista lapsena koetuista koko perheen ja kylän yhteisistä kesän juhlista jää mieleen.

Piehingistä löytyi toinen toistaan parempia valehtelijoita. Hegulina vas. Jouni Kippola, Martti Löf, Aino Rautio, Anna Kippola, Jalmari Tähjänjoki ja hemaisevana sihteerikkönä Ilmi Krekilä.

Piehinkiin kuntorata

Piehinkiläisille kuntoilijoilla on syksyllä mahdollisuus hölkätä valaistua kuntorataa pitkin miellyttävästi ja turvallisesti. Talvella radalle voidaan tehdä kaksi vierekkäistä hiihtolatua. Rataa rakennetaan yksi kilometri ja 52 metriä. Radan alkupää on Piehingin koulun alueella ja se on suunniteltu kulkeväksi 8-tien länsipuolta Marjaniemenperän kautta Pahahaan suuntaan. Kaupunginhallitus päätti antaa tekniselle virastolle luvan Piehingin kuntoradan rakennustöiden aloittamiseen. Edelleen kaupunginhallitus esittää, että vuoden 1984 talousarvioon myönnetään 27 000 markan lisämääräraha edellä mainitun kuntoradan kustannuksiin.